

บทบาทของอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริม
การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

พันโทพนม ศรีเผือด

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

**Roles of Internal Security Operations Command in Chiang Mai Province
on the Supporting of Democracy under the Constitutional Monarchy**

Lt.Col. Phanom Sripued

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่
กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์
ทรงเป็นประมุข

ชื่อและนามสกุล พันโทพนม ศรีเผือก

วิชาเอก การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวัลย์ชัช โรจนพล
2. รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2560

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวัลย์ชัช โรจนพล)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมคิด พรหมจู้)

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยเพื่อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความสนับสนุนและให้คำปรึกษา และแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวัดัญช์ โรจนพล ทั้งในฐานะอาจารย์ที่ปรึกษาหลักและรองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย อาจารย์ที่ปรึกษาได้กรุณาตรวจและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์และเจ้าหน้าที่ของสาขารัฐศาสตร์ทุกท่านรวมไปถึงเพื่อนนักศึกษาปริญญาโทสาขาวิชารัฐศาสตร์ทุกท่าน ที่ได้ให้การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่หลากหลาย ให้กำลังใจซึ่งกันและกันและที่สำคัญยิ่งต้องกราบขอบพระคุณคุณพ่อ ญาติผู้ใหญ่ ครอบครัว ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนการศึกษาเล่าเรียนมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้บังคับบัญชา กำลังพล กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ ตลอดจนผู้นำชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชนเครือข่ายศูนย์เรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทุกท่านที่กรุณาอย่างยิ่งในการให้ข้อมูลเพื่อจัดทำวิทยานิพนธ์นี้ให้มีความร่วมมืออย่างดียิ่งในการให้ข้อมูลและสละเวลาในการให้สัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรวัดัญช์ โรจนพล ที่กระตุ้น สร้างกำลังใจให้คำแนะนำการทำวิทยานิพนธ์ ตามข้อความในไลน์ อ.วรวัดัญช์ เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2560 ว่า “ขอให้กำลังใจนักศึกษาทุกคนที่ทำ วพ. IS กับอาจารย์ อย่าท้อแท้ อย่าเพิ่งเลิกล้มความตั้งใจ การเรียนย่อมมีอุปสรรค ปัญหาเกิดขึ้นเสมอ เป็นเรื่องปกติ อย่าคิดว่ามันเป็นปัญหา ทำไปเรียนรู้ไป อาจารย์พร้อมให้คำแนะนำเสมอ เมื่อคุณผ่านมันไปได้ คุณจะภูมิใจในผลงานของคุณ ขอให้กำลังใจอีกครั้ง” และขอขอบคุณ คุณนภารัตน์ กิตติรัตนมงคล และคุณอารีรัตน์ อินจ้อย ที่ประสานงานและอำนวยความสะดวก ทั้งด้านการเรียนการทำวิทยานิพนธ์จนทำให้ผู้ศึกษาจัดทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้เสร็จและสำเร็จการศึกษา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยของบุชามีพระคุณยิ่งคือคุณพ่อลิ้ม ศรีเฟื้อง อาจารย์ที่อบรมสั่งสอน ญาติพี่น้อง ครอบครัว ตลอดจนผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่านที่ได้ส่งเสริมให้ความรู้ความเข้าใจเป็นแนวทางให้ผู้วิจัยได้รับการศึกษาจนสำเร็จตามความปรารถนาทุกประการ

พนม ศรีเฟื้อง

ตุลาคม 2560

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
ผู้วิจัย พันโทพนม ศรีเผือก รหัสนักศึกษา 2558002186 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรวัลย์ วัฒนกุล (2) รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย
ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทของอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (2) ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ และ (3) เสนอแนวทางการเพิ่มบทบาทของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์เจาะลึกเลือกผู้ตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จาก 3 กลุ่ม ได้แก่กำลังพลของ กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ 8 นาย/คน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 15 คน และประชาชนที่เป็นผู้นำกลุ่มอาชีพ กลุ่มการผลิตต่าง ๆ หรือผู้มีบทบาทเป็นที่ยอมรับทางสังคม จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย พบว่า (1) บทบาท กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ ในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คือ ให้นุเคราะห์ปฏิบัติภารกิจกับประชาชนเพื่อเตรียมพร้อมด้านจิตสำนึก สร้างการมีส่วนร่วมและปฏิบัติกรข่าว แล้วให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้แก่ประชาชน (2) ปัญหาอุปสรรค คือ ประชาชนเข้าใจ กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ในบทบาท ทหาร ประชาชนมีความเห็นต่างและขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเห็นว่าตุกริตรอนสิทธิ เสรีภาพ และ (3) กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ต้องสร้างความไว้วางใจเพิ่มบทบาทด้านมวลชนสัมพันธ์และปรับกระบวนการประสานความร่วมมือกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องที่เพื่อการสร้างความสามัคคีปรองดองเพื่อนำไปสู่การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

คำสำคัญ กองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ การส่งเสริม ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

Thesis title: Roles of Internal Security Operations Command in Chiang Mai Province on the Supporting of Democracy under the Constitutional Monarchy

Researcher: Lt.Col. Phanom Sripued ; **ID:** 2558002186; **Degree:** Master of Political Science;

Thesis advisor: (1) Dr. Wornwaluncha Rojanapol, Assistant Professor; (2) Yuttaporn Issarachai, Associate Professor; **Academic year:** 2017

Abstracts

The objectives of this research are (1) to study roles of internal security operations command in Chiang Mai province on the supporting of democracy under the constitutional monarchy, (2) to investigate obstacles of internal security operations command in Chiang Mai province on the supporting of democracy under the constitutional monarchy and (3) to suggest the way to improve roles of internal security operations command in Chiang Mai province on the supporting of democracy under the constitutional monarchy.

The qualitative approach was used to apply in this research. Data collection was gathered from literature review and in-depth interview. Samplings were 8 officers of internal security operations command in Chiang Mai province, 15 officers of sub-district headman and village headman and 20 important people. Then, the data were analyzed using a structured interview and a descriptive analysis method.

This research found that (1) roles of internal security operations command in Chiang Mai province on the supporting of democracy under the constitutional monarchy were a creating of consciousness, a promoting of public participation, and a providing of knowledge relating to the democracy under the constitutional monarchy to the people. (2) The obstacles were a lacking of political participation, a misunderstanding of people about roles of internal security operations command and a deprivation of liberty. (3) The internal security operations command in Chiang Mai province should improve the public relation and public participation with the local people in order to support the democracy under the constitutional monarchy.

Keywords: Internal Security Operations Command in Chiang Mai Province, Supporting and Democracy under the Constitutional Monarchy

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญภาพ	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
วิธีการดำเนินการวิจัย	7
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
หลักการและรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	9
การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข	12
การจัดกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน	21
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท	26
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร	29
บทบาททหารกับการส่งเสริมประชาธิปไตย	36
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล	51
การวิเคราะห์ข้อมูล	51

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
ตอนที่ 1 บทบาทของอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริม การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข.....	52
ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับ การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข....	63
ตอนที่ 3 การเพิ่มบทบาทของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับ การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข....	69
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผล.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	83
บรรณานุกรม	86
ภาคผนวก	90
ก แบบสัมภาษณ์.....	91
ข โครงการคนไทยหัวใจเดียวกัน.....	97
ประวัติผู้วิจัย	101

ณ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 5

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา สังคมไทยเกิดปัญหาความขัดแย้งทางสังคมเกิดขึ้นเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของคนในชาติเกิดความขัดแย้งทางความคิดในเรื่องต่าง ๆ อาทิ การเมือง การปกครอง ความเชื่อทางศาสนาและความไม่เท่าเทียมทางสังคม ความขัดแย้งดังกล่าวขยายวงลูกกลมเป็นวงกว้างจากระดับชุมชนและสถาบันนำไปสู่ความขัดแย้งเผชิญหน้าและมีการพาดพิงถึงสถาบันเบื้องสูง อย่างไรก็ตามความขัดแย้งทางสังคมดังกล่าวในช่วงที่ผ่านมาจากความขัดแย้งทางการเมืองเป็นหลักนำไปสู่การแบ่งแยกทางความคิด แบ่งกลุ่มทางสังคม ซึ่งทุกกลุ่มความคิดและกลุ่มทางสังคมล้วนแต่อ้างต้องการให้ประเทศไทยมีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขด้วยกันทั้งสิ้น และอ้างว่าความคิดของกลุ่มตนนั้นอยู่บนพื้นฐานประชาธิปไตยที่แท้จริงในขณะที่กลุ่มตรงกันข้ามเป็นความคิดที่บ่อนทำลายการปกครองในระบอบประชาธิปไตย การไม่ยอมกันทางความคิดเห็นเช่นนี้นำไปสู่ความรุนแรงทางการเมืองอยู่เสมอ หากไม่สามารถยุติลงได้ในเร็ววันก็จะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ ทำให้การเมือง เศรษฐกิจและสังคมอ่อนแอจนยากแก่การแก้ไข

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน.) เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการอำนาจ และกำกับดูแลการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาคความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ที่มีประสิทธิภาพ ตั้งแต่ภาวะปกติต่อเนื่องจนถึงภาวะไม่ปกติ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชนหรือความมั่นคงของรัฐ พร้อมทั้งดำเนินการเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่จะเทิดทูน พิทักษ์และรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ โดยให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว และสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วยการน้อมนำแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวทางหลักในการดำเนินงาน โดยให้ กอ.รมน.จังหวัด เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการและ กอ.รมน.ภาค เป็นหน่วยบูรณาการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ ทั้งนี้ให้ความสำคัญเร่งด่วนในการส่งเสริมปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการส่งเสริมประชาธิปไตยที่ถูกต้อง ตลอดจนแก้ไขปัญหาคการก่อเหตุรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ปัญหาชายแดนติด ปัญหาคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย ปัญหาการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและปัญหาการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติ

ยุทธศาสตร์กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน พ.ศ.2555-2559 ได้กำหนดให้ กอ.รมน. มีภารกิจสำคัญ คือ วางแผน อำนาจการ ประสานงานและกำกับดูแลการดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักรของรัฐ ดำเนินการแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักรที่สำคัญของชาติตามที่ได้รับมอบหมายในทุกพื้นที่ของประเทศ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชาติภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เฉพาะประเด็นภารกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมประชาธิปไตยและเศรษฐกิจพอเพียง กอ.รมน. กำหนดไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชาติและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและความสงบเรียบร้อยของสังคม และหนึ่งในเป้าประสงค์ของยุทธศาสตร์คือ คือ ต้องการให้ประชาชนมีจิตสำนึกด้านความมั่นคงและให้ความร่วมมือ ด้วยกลยุทธ์สำคัญ 3 กลยุทธ์ คือ

1. การเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสมัครสมานสามัคคี
2. การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
3. การปฏิบัติกรข่าวสาร

ประกอบนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.2558-2564 ก็ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตาม นโยบายที่ 1 เสริมสร้างความมั่นคงของสถาบันหลักของชาติและการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามแนวทางที่กำหนดและหนึ่งในแนวทางดังกล่าว คือ เสริมสร้างความเข้มแข็งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่มุ่งเน้นการบริหารและการดำเนินงานภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลและให้ประชาชนและชุมชนท้องถิ่นมีอิสระและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเชิงนโยบายที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของตนและชุมชน (สำนักงานความมั่นคงแห่งชาติ, 2558)

อย่างไรก็ตาม กอ.รมน. ในสายตาของประชาชนคนไทย คือ ทหารหน่วยหนึ่งที่ทำหน้าที่ในเชิงพัฒนาเพื่อประโยชน์แห่งการรักษาความมั่นคงของประเทศ แต่ในแง่ข้อเท็จจริงแล้ว (วิทยากร เชียงกุล, 2008 อ้างถึงใน ชัยฤกษ์ แก้วพรหมมาลัย, 2558) ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของบทบาททหารไทยต่อการพัฒนาประชาธิปไตยของประเทศไทยไว้อย่างน่าสนใจว่า สถานะของกลไกรัฐตามระบอบประชาธิปไตยนั้น กองทัพต้องถือว่าตนเองเป็นกลไกรัฐ รับผิดชอบต่อประชาชนและ

ฟังคำสั่งผู้มีอำนาจรัฐที่ชอบธรรมไม่มีสิทธิวิพากษ์วิจารณ์ผู้บังคับบัญชาโดยเฉพาะที่มาจากการเลือกตั้ง นอกจากนี้บทบาทของทหารไทยยังมีความซับซ้อนกว่านั้น โดยกองทัพไทยได้วางบทบาทของตนไว้รองรับกับลักษณะเฉพาะว่าทหารไทยเป็นทหารของพระเจ้าอยู่หัวและมีหน้าที่ปกป้องรักษาสถาบันพระมหากษัตริย์ ทั้งที่ราษฎรไทยทุกหมู่เหล่าและทุกคนต่างเฝ้าและมีความรักในสถาบันกันทุกคน เพราะฉะนั้นทหารควรวางบทบาทของตนเองว่าเป็นทหารของประชาชนซึ่งจะต้องพิทักษ์ รักษาระบอบการปกครองประชาธิปไตยและความมั่นคงสมบูรณ์ของระบบดังกล่าวเท่านั้นที่จะทำให้สถาบันพระมหากษัตริย์คงอยู่คู่กับสังคมไทยตลอดไป เพียงแต่ขอให้ทหารอย่าผูกขาดความรักสถาบันแต่เพียงฝ่ายเดียว มิฉะนั้นจะไม่หลุดไปจากการเมืองและความเป็นทหารอาชีพก็อาจจะย่อหย่อนลง

จังหวัดเชียงใหม่ มีกลุ่มทางการเมืองที่เกิดจากการรวมตัวกันในลักษณะพหุลักษณะของเหตุผลที่ผูกสัมพันธ์กลุ่มชนชั้นต่าง ๆ ที่เข้ามาร่วมกันสร้างขบวนการ เคยสร้างเหตุความขัดแย้งระหว่างกลุ่มการเมืองที่มีความคิดเห็นต่างรุนแรงถึงขั้นลอบทำร้ายกันนำไปสู่ความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สิน จากข้อมูลของ กอ.รมน.ภาค 3 พบว่า เชียงใหม่ถูกระบุเป็นพื้นที่ที่มีความขัดแย้งความคิดทางการเมือง มีการจัดตั้งศูนย์ปรองดองสมานฉันท์เพื่อการปฏิรูปขึ้นในพื้นที่และดำเนินการต่าง ๆ เพื่อลดปัญหาความขัดแย้ง (ข่าวภูมิภาค คสช., 2557) กอ.รมน. เชียงใหม่ เป็นหน่วยงานดูแลความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ มีหน้าที่ดำเนินการงานตามอำนาจหน้าที่และตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายจากต้นสังกัดระดับต่าง ๆ เช่น การจัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ โครงการสร้างภูมิความรู้ความมั่นคงให้หมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อรองรับประชาคมอาเซียน โดยมุ่งหวังให้เกิดการปรองดองสมานฉันท์ ต่อต้านยาเสพติดด้วยเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้การเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ ทรงเป็นประมุข ตามวิถีพระพุทธศาสนาของประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ (สำนักประชาสัมพันธ์เขต 3 เชียงใหม่, 2558) สำหรับในช่วงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในปัจจุบันนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้ กอ.รมน. ทำหน้าที่ให้เข้าถึงระดับกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ให้เข้าใจถึงสิ่งที่รัฐบาลกำลังดำเนินการเพื่อนำประเทศเข้าสู่ประชาธิปไตยที่มั่นคงอีกครั้งหนึ่ง (ข่าวสด, 2559) นอกจากนี้ต้องดำเนินกิจกรรมตามภาระหน้าที่ตามยุทธศาสตร์กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน พ.ศ.2555-2559 ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามกลยุทธ์การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข อีกภารกิจหนึ่งด้วย และดำเนินการให้สนองตอบต่อแนวรักษาความมั่นคงสถาบันหลักของชาติอีกทางหนึ่งด้วย

ดังนั้นเพื่อให้เห็นว่าบทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้แก่ประชาชนตามความ

คิดเห็นของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างไรบ้าง ในขณะที่ทำหน้าที่ตามบทบาทดังกล่าวมีปัญหาและอุปสรรคใดบ้างที่อาจส่งผลให้บทบาทการส่งเสริมของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย ตลอดจนบทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว ควรปรับปรุงเพิ่มเติมในเรื่องใด ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาด้วยการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ และนำผลการวิจัยดังกล่าวใช้สำหรับการปรับปรุงบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้สมบูรณ์จนสามารถตอบสนองการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ของ กอ.รมน.อันเป็นส่วนบังคับบัญชาระดับสูงต่อไป

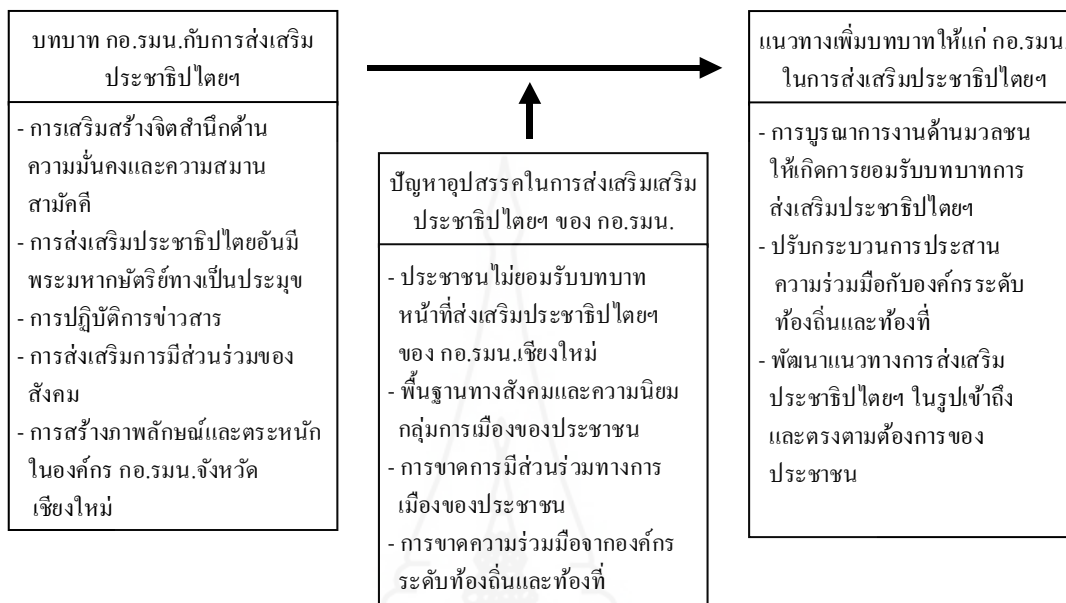
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาบทบาท กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่

2.3 เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มบทบาท ของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาใน 2 ด้าน คือ

4.1 ขอบเขตพื้นที่และประชากร

พื้นที่ศึกษาได้แก่ พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรประชากรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

4.1.1 กลุ่มแรก กำลังพลซึ่งเป็นบุคลากรของ กอ.รมน. จังหวัด ช.ม. ใน 5 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานอำนวยการและบริหารบุคคล กลุ่มงานข่าว กลุ่มงานกิจการมวลชนและการประชาสัมพันธ์ กลุ่มงานยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง และกลุ่มงานปฏิบัติการด้านความมั่นคง รวมทั้งสิ้น 47 นาย/คน

4.1.2 กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชน คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 2,066 คน/หมู่บ้าน

4.1.3 กลุ่มที่ 3 ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,728,242 คน (ข้อมูลเมื่อสิ้นเดือนธันวาคม 2558)

4.2 ขอบเขตเนื้อหา

4.2.1 การวิจัยบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด เชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งเป็นบทบาทที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ได้ในช่วงปี พ.ศ.2557 - 2559 มีประเด็นศึกษาเกี่ยวกับ

- 1) การเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคี
- 2) การส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- 3) การปฏิบัติกรข่าวสาร
- 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคม
- 5) การสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กร กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่

4.2.2 การวิจัยปัญหาอุปสรรคของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด เชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งเป็นปัญหาอุปสรรคที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ได้ในช่วงปี พ.ศ.2557 - 2559 มีประเด็นศึกษาเกี่ยวกับ

- 1) ประชาชนไม่ยอมรับบทบาทหน้าที่ส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่
- 2) พื้นฐานทางสังคมและความนิยมกลุ่มการเมืองของประชาชน
- 3) การขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
- 4) การขาดความร่วมมือจากองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องที่

4.2.3 การวิจัยแนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีประเด็นศึกษาเกี่ยวกับ

- 1) การบูรณาการงานด้านมวลชนให้เกิดการยอมรับบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่
- 2) ปรับกระบวนการประสานความร่วมมือกับองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องที่
- 3) พัฒนาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้เข้าถึงและตรงตามความต้องการของประชาชน

4.3 ขอบเขตระยะเวลา ทำการศึกษาวิจัยช่วงตั้งแต่ 1 มกราคม 2559 – 31 ธันวาคม

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 บทบาทการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้แก่ประชาชน ประกอบด้วย ให้ประชาชนมีจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคี การส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การปฏิบัติราชการข่าวสาร การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคม และการสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กร กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่

5.2 ปัญหาอุปสรรคของการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หมายถึง ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งส่งผลให้การส่งเสริมไม่ได้ผลตามเป้าหมาย ประกอบด้วย ประชาชนไม่ยอมรับบทบาทการส่งเสริม พื้นฐานทางสังคมและความนิยมกลุ่มการเมือง การขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง และการขาดความร่วมมือจากองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องที่

5.3 แนวทางการเพิ่มบทบาท หมายถึง แนวทางการเพิ่มบทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย การบูรณาการงานด้านมวลชนให้เกิดการยอมรับบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ การปรับกระบวนการประสานความร่วมมือกับองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องที่ และการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้เข้าถึงและตรงตามความต้องการของประชาชน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการศึกษาจะทำให้ทราบถึง

6.1 บทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

6.2 ปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ให้กับประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

6.3 แนวทางการเพิ่มบทบาทของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้กับประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทของอำนาจการรักษามั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าและรวบรวมวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สำหรับใช้กำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

1. หลักการและรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย
2. การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน
4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท
5. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับกองอำนาจการรักษามั่นคงภายในราชอาณาจักร
6. บทบาทกองทัพไทยกับการส่งเสริมประชาธิปไตย
7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักการและรูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

วิทยากร เชียงกุล (2550) อธิบายถึงระบอบประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองตนเองของประชาชน ยิ่งในโลกยุคเศรษฐกิจตลาดเสรีสมัยใหม่คนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นพลเมืองและเป็นเจ้าของสาธารณสมบัติร่วมกัน เชื่อว่าระบอบประชาธิปไตยเป็นระบอบที่จะสร้างความมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาและพัฒนาประเทศและความเป็นธรรม ได้มากกว่าระบอบอำนาจนิยม ระบอบประชาธิปไตยดีกว่าระบอบอำนาจนิยมในแง่ที่ว่ามีระบบคัดเลือกผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพกว่าและมีระบบการตรวจสอบถ่วงดุลอำนาจเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ปกครองมีอำนาจมากเกินไปได้ดีกว่า แต่ทั้งนี้ต้องเป็นระบอบประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงไม่ใช่ค่านิ่งเพียงมีการเลือกตั้งแต่ยังมีการซื้อเสียงขายเสียง การโกง การใช้อำนาจและระบบอุปถัมภ์

1.1 หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง (2553, น. 28) การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นการปกครองที่มีความเชื่อในศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยยึดหลักสำคัญ 6 ประการคือ

1.1.1 หลักอำนาจอธิปไตย เป็นของปวงชนและการมีส่วนร่วมในการปกครองของประชาชน เช่น การเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นความต้องการ การแสดงประชามติ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบหรือถอดถอน ฯลฯ

1.1.2 หลักเสียงข้างมากแต่คุ้มครองสิทธิเสียงข้างน้อย ในการตัดสินใจนโยบายสำคัญ

1.1.3 หลักการปกครองโดยกฎหมาย อำนาจการปกครองและสิทธิเสรีภาพของประชาชนต้องอาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือในการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน

1.1.4 หลักสิทธิและเสรีภาพ ประชาชนได้รับการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐาน เช่น เสรีภาพในการนับถือศาสนา เสรีภาพในการชุมนุมแสดงความคิดเห็น เสรีภาพในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินโดยไม่ละเมิดสิทธิของบุคคลอื่น ฯลฯ

1.1.5 หลักความเสมอภาค ถือว่ามนุษย์เกิดมาด้วยความเท่าเทียมกันในทุกโอกาส ไม่เลือกปฏิบัติ ไม่แบ่งแยกเพศ ภาษา ศาสนา ชนชั้น ฯลฯ

1.1.6 หลักเหตุผล ยอมรับฟังเหตุผลกันและกัน เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น

สรุป หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ยึดหลักสำคัญ 6 ประการ คือ หลักอำนาจอธิปไตย หลักเสียงข้างมากแต่คุ้มครองสิทธิข้างน้อย หลักการปกครองโดยกฎหมาย หลักสิทธิเสรีภาพ หลักความเสมอภาค และหลักเหตุผล

1.2 รูปแบบการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง (2553, น. 28) อธิบายรูปแบบการปกครองประชาธิปไตยแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ ประชาธิปไตยทางตรง และทางอ้อม คือ การเลือกผู้แทนการปกครองประชาธิปไตยทางอ้อมในโลกมี 3 ระบบได้แก่ ระบบรัฐสภา ระบบประธานาธิบดี และระบบกึ่งประธานาธิบดีหรือกึ่งรัฐสภาหรือระบบผสม ทั้ง 3 ระบบ นิยม รัฐอมฤต (2549) อธิบายให้เห็นความแตกต่างดังนี้

ระบบรัฐสภาเป็นระบบโครงสร้างการปกครองที่มีอังกฤษเป็นต้นแบบ ลักษณะสำคัญของระบบรัฐสภาคือ รัฐบาลหรือฝ่ายบริหารมาจากการตั้งของฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภา และต้องรับผิดชอบต่อรัฐสภา กล่าวคือรัฐบาลอยู่ในอำนาจได้ขึ้นอยู่กับความไว้วางใจของรัฐสภา

ถ้ารัฐสภาไม่ไว้วางใจเมื่อใด เมื่อนั้นรัฐบาลก็ขาดความชอบธรรมที่จะอยู่ในอำนาจต่อไป นั่นก็คือ ไม่มีการแบ่งแยกอำนาจโดยเด็ดขาดระหว่างอำนาจฝ่ายนิติบัญญัติกับอำนาจฝ่ายบริหาร

ระบบประธานาธิบดี เป็นระบบโครงสร้างการปกครองที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นต้นแบบ มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ คือ

1. การเข้าสู่ตำแหน่ง รัฐสภาและหัวหน้าฝ่ายบริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ทั้งสองสถาบัน

2. การแบ่งแยกอำนาจ ในการปฏิบัติหน้าที่ มีการแบ่งแยกอำนาจระหว่างฝ่ายบริหาร กับฝ่ายนิติบัญญัติ ต่างฝ่ายต่างปฏิบัติหน้าที่ของตน ไม่ใช่อำนาจก้าวต่อกัน กล่าวคือ ฝ่ายบริหาร ยุบสภาไม่ได้ ในขณะที่ฝ่ายนิติบัญญัติลงมติไว้วางใจหรือไม่ไว้วางใจฝ่ายบริหารไม่ได้เช่นกัน

3. ตำแหน่งฝ่ายบริหาร ในระบบรัฐสภา มีการแบ่งแยกตำแหน่งทางฝ่ายบริหารเป็น ตำแหน่งประมุขแห่งรัฐกับตำแหน่งประมุขของรัฐบาล แต่ในระบบประธานาธิบดีตำแหน่งประมุข แห่งรัฐและตำแหน่งประมุขของรัฐบาลรวมอยู่ในบุคคลคนเดียวกัน ดังนั้น ในระบบประธานาธิบดี ฝ่ายบริหารจึงมีอำนาจมากกว่าระบบรัฐสภา เป็นระบบ Strong Executive

4. การตรวจสอบถ่วงดุล ในระบบประธานาธิบดี มีการสร้างกลไกในการตรวจสอบ ถ่วงดุลกันระหว่างอำนาจฝ่ายต่างๆ เพื่อไม่ให้มีการใช้อำนาจตามอำเภอใจของแต่ละฝ่าย กล่าวคือ รัฐสภามีอำนาจในการออกกฎหมาย แต่กฎหมายจะประกาศใช้บังคับได้ต้องลงนามโดยฝ่ายบริหาร นอกจากนี้ฝ่ายบริหารยังมีอำนาจยับยั้ง และกฎหมายที่ออกโดยรัฐสภาและลงนามโดยฝ่ายบริหาร อาจถูกศาลพิพากษาว่าไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้ รวมทั้งคำสั่งของฝ่ายบริหารก็อาจถูกพิพากษา ตัดสินว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญได้เช่นกัน สถาบันศาล แม้จะมีอิสระในการตัดสินใจแต่การตัดสินใจ ต้องเป็นไปตามกฎหมายที่ออกโดยรัฐสภา และผู้พิพากษา โดยเฉพาะศาลสูง มีที่มาจากแต่งตั้ง ของฝ่ายบริหาร ในทางกลับกัน หัวหน้าฝ่ายบริหารหรือผู้พิพากษาอาจถูกถอดถอน โดยมาตรการกึ่ง ตุลาการกึ่งการเมือง ที่เรียกว่า “impeachment” โดยรัฐสภา

ประเทศไทยมีรูปแบบการปกครองระบบรัฐสภาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การใช้อำนาจอธิปไตยเป็นไปตามบัญญัติรัฐธรรมนูญโดยใช้อำนาจ 3 ทาง คือ อำนาจนิติบัญญัติ โดยสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ออกกฎหมาย อำนาจบริหารโดย รัฐบาลซึ่งได้รับการยินยอมจากสภาผู้แทนราษฎรทำหน้าที่บริหารและปกครองประเทศ และอำนาจ ตุลาการโดยศาล ทำหน้าที่พิจารณาตัดสินคดีความ อำนาจทั้งสามมีการถ่วงดุลอำนาจกันและกัน

การปกครองที่มีรัฐธรรมนูญและการเลือกตั้งไม่ได้เป็นหลักประกันว่า ประเทศนั้นจะเป็นประชาธิปไตยแต่ขึ้นอยู่กับลักษณะของคนในชาติว่ามีวัฒนธรรมประชาธิปไตยในการดำเนิน ชีวิตมากน้อยเพียงใด

สรุป รูปแบบการปกครองในระบบประชาธิปไตยที่พบในปัจจุบันมี 3 ระบบ คือ ระบบรัฐสภา ระบบประธานาธิบดี และระบบผสม ส่วนประเทศไทยใช้รูปแบบการปกครองระบบรัฐสภาอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ใช้อำนาจอธิปไตย 3 ทาง คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ อย่างไรก็ตามการปกครองในระบบประชาธิปไตยไม่ว่ารูปแบบจะอยู่ในระดับใดระบบหนึ่งก็เชื่อว่าประเทศนั้นจะเป็นประชาธิปไตย แต่ขึ้นอยู่กับลักษณะของคนในชาติว่ามีวัฒนธรรมประชาธิปไตยในการดำเนินชีวิตมากน้อยเพียงใด

2. การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 โดยคณะราษฎร ซึ่งนำโดยพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นการเปลี่ยนจากระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบการปกครองโดยรัฐธรรมนูญมีเป้าหมายจะสถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เป็นหลักในการปกครอง มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญการปกครองจนกระทั่งถึงฉบับปัจจุบันที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2557 ทุกฉบับจะประกาศเจตนารมณ์ที่จะสร้างการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขขึ้น แม้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับ จะเป็นประชาธิปไตยไม่สมบูรณ์ตามหลักสากล เช่น ในทุกฉบับจะต้องมีสมาชิกรัฐสภาประเภทแต่งตั้งเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ร่วมกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มาจากการเลือกตั้งอยู่เสมอ รัฐสภาบางสมัยมีสมาชิกที่มาจากการแต่งตั้งทั้งหมด เป็นต้น ก็เป็นเพราะเหตุผลและความจำเป็นบางประการตามสถานการณ์ในขณะนั้น

สำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ แต่การใช้พระราชอำนาจด้านนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ ทรงมิได้ใช้พระราชอำนาจเหล่านั้นด้วยพระองค์เอง แต่มีองค์การหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบต่าง ๆ กันไป พระราชอำนาจทั้งปวงไม่ว่าจะเป็นฐานะประมุขของรัฐ หรือในฐานะอื่นได้ถูกกำหนดไว้ (โอกาส เตพละกุล, 2557)

2.1 ประมุขของรัฐ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับกำหนดรูปแบบการปกครองและประมุขแห่งรัฐไว้ว่า ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการเกิดทุนพระมหากษัตริย์ คือ ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ และรัฐธรรมนูญยังกำหนดพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ โดยให้พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นของประชาชน โดยใช้อำนาจนิติบัญญัติผ่านทางรัฐสภา อำนาจ

บริหารผ่านทางคณะรัฐมนตรี และอำนาจตุลาการผ่านทางศาล หมายความว่าอำนาจต่าง ๆ จะใช้ในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ ซึ่งในความเป็นจริงอำนาจเหล่านี้มีองค์กรเป็นผู้ใช้ ฉะนั้นการที่บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการผ่านทางองค์กรต่าง ๆ นั้น จึงเป็นการเทิดพระเกียรติ แต่อำนาจที่แท้จริงอยู่ที่องค์กรที่เป็นผู้พิจารณานำขึ้นทูลเกล้าถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธย (โอกาส เดพละกุล, 2557)

2.2 อำนาจอธิปไตย

อำนาจอธิปไตย คือ อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการปกครองของรัฐที่มีอิสระ เสรีภาพ และมีความเป็นเอกราช มีอำนาจในการบริหารราชการ ทั้งกิจการภายในและนอกประเทศได้อย่างเต็มที่ โดยทั่วไปอำนาจอธิปไตยแยกใช้เป็น 3 ลักษณะ คือ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับระบุเหมือนกันว่า อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชนชาวไทย พระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญดังกล่าวหมายความว่า ในทางการเมืองประชาชนมีอำนาจสูงสุด แต่การใช้อำนาจทางกฎหมายต้องใช้ผ่านสถาบันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาลที่พิพากษา อรรถคดีตามกฎหมายที่บัญญัติไว้แล้วในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ และตามขอบเขตที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้เท่านั้น ดังนั้นองค์ประกอบของผู้ใช้อำนาจก็คือ ต้องมีสถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร และสถาบันตุลาการ อย่างไรก็ตาม จะเห็นได้ว่าอำนาจอธิปไตยตามกฎหมายไม่ได้อยู่ที่รัฐสภาเท่านั้น แต่แยกกันอยู่ใน 3 สถาบันหลักดังกล่าว ซึ่งรัฐธรรมนูญไม่ได้ระบุว่าอำนาจใดใหญ่ที่สุดหรือสำคัญกว่ากันการกำหนดให้แยกการใช้อำนาจอธิปไตยออกเป็น 3 ส่วน และให้มีองค์กร 3 ฝ่าย เป็นผู้รับผิดชอบไปแต่ละส่วนนี้ เป็นไปตามหลักการประชาธิปไตยที่ไม่ต้องการให้มีการรวมอำนาจ แต่ต้องการให้มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน เพราะถ้าให้องค์กรใดเป็นผู้ใช้อำนาจมากกว่าหนึ่งส่วนแล้ว อาจเป็นช่องว่างให้เกิดการใช้อำนาจแบบเผด็จการได้ (โอกาส เดพละกุล, 2557)

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ

ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ มีดังนี้ (โอกาส เดพละกุล, 2557)

2.3.1 อำนาจนิติบัญญัติ หรือ สถาบันนิติบัญญัติ หมายถึง สถาบันที่ทำหน้าที่ออกกฎหมาย คือรัฐสภา ซึ่งมีรูปแบบเป็นสภาคู่ หรือ 2 สภา ประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎรสมาชิกมาจากการเลือกตั้ง และสมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนและการสรรหา

2.3.2 อำนาจบริหาร หรือ สถาบันบริหาร หมายถึงบุคคล คณะบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรที่นำนโยบายของรัฐไปดำเนินการและนำไปปฏิบัติ สถาบันบริหารนั้นนอกจากจะเป็น

สถาบันสร้างกฎหมายแล้ว ยังเป็นสถาบันสร้างนโยบายบริหารประเทศด้วย สถาบันบริหารจะนำนโยบาย และกฎหมายที่ผ่านความเป็นชอบของรัฐสภาแล้ว ไปดำเนินหรือไปปฏิบัติ องค์ประกอบของสถาบันบริหารประกอบด้วย ข้าราชการการเมือง คือข้าราชการซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนให้มาทำหน้าที่เป็นนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี เพื่อบริหารบ้านเมือง ข้าราชการประจำ คือ บุคลากรซึ่งเป็นกลไกหรือเครื่องมือในการนำนโยบายและกฎหมายไปปฏิบัติ ซึ่งต้องปฏิบัติงานอย่างตรงไปตรงมา มีประสิทธิภาพสูง มีความรอบรู้ในหลักวิชาการ มีประสบการณ์ และมีระเบียบประเพณีการประพฤติปฏิบัติที่เป็นแบบอย่าง มีสายการบังคับบัญชาของข้าราชการประจำอย่างชัดเจน มีการแบ่งงานกันทำเฉพาะอย่างตามความชำนาญ

2.3.3 อำนาจตุลาการ หรือ สถาบันตุลาการ หมายถึง ศาลและผู้พิพากษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในนามของรัฐ หรือในพระปรมาภิไธยของพระมหากษัตริย์ อำนาจตุลาการตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีสาระสำคัญ 2 ประการดังนี้ อำนาจตุลาการในระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญของไทยในอดีตได้แยกอำนาจระหว่างอำนาจตุลาการและอำนาจนิติบัญญัติไว้อย่างชัดเจน โดยจัดอำนาจตุลาการให้มีความอิสระจากฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ รัฐสภาจะก้าวก่ายอำนาจของศาลไม่ได้ และศาล รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้วางหลักทั่วไปเกี่ยวกับหลักการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีว่าเป็นอำนาจศาล ซึ่งศาลในที่นี้หมายถึง ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ศาลทหาร ศาลยุติธรรม และศาลอื่นๆ

2.4 พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์

พระราชสถานะและพระราชอำนาจที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทุกฉบับยืนยันความเป็นประมุขสูงสุดของพระมหากษัตริย์ โดยบัญญัติว่าองค์พระมหากษัตริย์ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะผู้ใดจะละเมิดมิได้ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องพระมหากษัตริย์ในทางใด ๆ มิได้ หมายความว่า ผู้ใดจะหมิ่นพระบรมเดชานุภาพพระมหากษัตริย์ไม่ได้ ผู้ละเมิดต่อพระมหากษัตริย์ถือว่าเป็นการกระทำความผิดอย่างร้ายแรง รัฐธรรมนูญบางฉบับถึงกับไม่ยอมให้มีการนิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำการล้มล้างสถาบันพระมหากษัตริย์ การปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย รัฐธรรมนูญมีบทบัญญัติให้พระมหากษัตริย์ได้รับการเชิดชูให้อยู่เหนือการเมือง และกำหนดให้มีผู้รับสนองพระบรมราชโองการในการดำเนินการทางการเมืองการปกครอง รัฐธรรมนูญได้กำหนดพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ดังนี้ (โอกาส เทพละกุล, 2557)

2.4.1 ทรงใช้อำนาจอธิปไตย พระมหากษัตริย์ใช้อำนาจอธิปไตย คือ

1) ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา หมายความว่า พระมหากษัตริย์ทางใช้อำนาจในการออกกฎหมาย คำแนะนำ และยินยอมของรัฐสภา เมื่อรัฐสภาร่างกฎหมายขึ้นแล้วจะทูลเกล้าฯ ถวายเพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นกฎหมายตามขั้นตอนของรัฐธรรมนูญ

2) ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี หมายความว่า การบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งนายกรัฐมนตรีพร้อมด้วยคณะรัฐมนตรีดำเนินการไปนั้น ถือว่ากระทำไปในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ ทั้งนี้เพราะบรรดาพระราชบัญญัติพระราชกำหนด พระราชกฤษฎีกา พระราชหัตถเลขา และพระบรมราชโองการอันเกี่ยวกับราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรีเป็นผู้ปฏิบัติและรับผิดชอบทั้งสิ้น โดยนายกรัฐมนตรีจะต้องกราบบังคมทูลและลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ พระราชอำนาจทางด้านบริหารของพระมหากษัตริย์ดังกล่าวได้แก่ การตราพระราชกฤษฎีกาไม่ขัดต่อกฎหมาย การประกาศใช้และยกเลิกใช้กฎอัยการศึก การประกาศสงคราม เมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา การทำสัญญาสันติภาพ สัญญาสงบศึก หรือสนธิสัญญาอื่นกับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ และการพระราชทานอภัยโทษ

3) ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล หมายถึง ศาลเป็นผู้พิจารณาพิพากษาอรรถคดีต่างๆ ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและตามกฎหมายในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการแต่งตั้งและการพ้นจาก ตำแหน่งของผู้พิพากษาและตุลาการก่อนเข้ารับหน้าที่ ผู้พิพากษาและตุลาการจะต้องถวายสัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์

2.4.2 ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะ ผู้ใดจะละเมิดมิได้ หมายความว่า พระมหากษัตริย์ไทยทรงอยู่ภายใต้กฎหมายก็เพียงเฉพาะกฎหมายรัฐธรรมนูญเท่านั้น แต่ทรงอยู่เหนือกฎหมายอื่น ๆ ผู้ใดจะกล่าวหาหรือฟ้องร้องตามกฎหมายใด ๆ มิได้ ทั้งนี้ก็เพราะต้องการเทิดทูนองค์พระประมุขของชาติ พระมหากษัตริย์ไม่ทรงกระทำผิด (The King can do no wrong) หมายความว่า พระมหากษัตริย์ไม่ต้องรับผิดชอบในพระบรมราชโองการหรือการกระทำในพระปรมาภิไธยของพระองค์ในกรณีที่มีความเสียหายบกพร่องเกิดขึ้น ผู้ลงนามรับสนองพระราชโองการจะต้องรับผิดชอบ เพราะในทางปฏิบัติ นั้น พระมหากษัตริย์มิได้ทรงริเริ่ม หรือดำเนินข้อราชการต่าง ๆ ด้วยพระองค์เอง จะต้องมีเจ้าหน้าที่หรือกรหนึ่งองค์กรใดเป็นฝ่ายดำเนินการและกราบทูลขึ้นมา จะไปละเมิดกล่าวโทษพระมหากษัตริย์มิได้

2.4.3 ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก นั่นก็คือทรงเป็นผู้ทรงศรัทธาเลื่อมใสในพระพุทธศาสนาขณะเดียวกันก็ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก คือ ทรงทำนุบำรุงอุปถัมภ์ศาสนาทั้งปวงในขอบขันขันธ์มาด้วย โดยไม่เลือกแบ่งแยกว่าเป็นศาสนาใด สถาบัน

พระมหากษัตริย์กับศาสนาจึงเป็นสัญลักษณ์พิเศษอย่างหนึ่งของชาติไทย รัฐธรรมนูญบัญญัติให้พระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นพุทธมามกะและเป็นองค์อุปถัมภ์คำศาสนาอื่น ๆ อย่างเสมอหน้ากัน

2.4.4 ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย ปัจจุบันแม้การรบจะไม่เกิดขึ้นแล้วก็ตาม แต่พระมหากษัตริย์ก็ยังทรงเป็นมิ่งขวัญของเหล่าทหารหาญ และเหนือสิ่งอื่นใดทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย ตามที่รัฐธรรมนูญได้ถวายพระเกียรติยศไว้เป็นครั้งแรกในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช 2475 ว่า พระมหากษัตริย์ ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพสยาม และนับแต่เวลานั้นเป็นต้นมา รัฐธรรมนูญที่ตราขึ้นภายหลังก็ได้มีบทบัญญัติทำนองเดียวกันนี้ปรากฏอยู่ทุกฉบับ พระราชสถานะ จอมทัพไทย ตามรัฐธรรมนูญนี้ได้จำหลักลงในสำนึกของทหารไทยทุกคน เริ่มตั้งแต่ธงไชยเฉลิมพลประจำกองทหารนั้น ก็เป็นมงคลสูงสุดสำหรับหน่วย ด้วยเหตุว่าเป็นของที่ได้รับความเคารพและได้บรรจุเส้นพระเจ้า (เส้นผม) ไว้ในพระกรรณ (ตลับ) บนยอดปลายสุดของธง ดังนั้นเมื่อ กองทหารและธงไชยเฉลิมพลไปปรากฏอยู่ ณ ที่ใด ก็เสมือนหนึ่งว่าพระมหากษัตริย์ได้เสด็จพระราชดำเนินร่วมไปด้วยในกองทัพนั้น ทหารไทยจึงมีขวัญมั่นคงเพราะต่างทราบดีว่าตนปฏิบัติหน้าที่เสี่ยงภัยเพื่อประโยชน์สูงสุดของชาติเช่นเดียวกับพระประมุขของตนนั่นเอง

2.4.5 ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุขของชาติ ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะพระราชทานเกียรติยศแก่ชนทุกชั้นไม่ว่าจะเป็นฐานันดรศักดิ์แห่งพระราชวงศ์ สมณศักดิ์ (ฐานันดรศักดิ์ของพระภิกษุสงฆ์) และบรรดาศักดิ์ (ฐานันดรศักดิ์ของขุนนาง ข้าราชการ) และทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ทุกตระกูลทุกลำดับชั้นด้วย การที่จะทรงสถาปนาฐานันดรศักดิ์หรือพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์นั้น ในสมัยราชาธิปไตยพระราชอำนาจเหล่านี้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัยสุดแต่จะทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่เมื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตยตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแล้ว การสถาปนาและถอดถอนฐานันดรศักดิ์ การพระราชทานและเรียกคืนเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ต้องมีนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีรับสนองพระบรมราชโองการ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันยังคงมีธรรมเนียมที่จะทรงสถาปนาฐานันดรศักดิ์แห่งพระราชวงศ์และพระราชทานสมณศักดิ์อยู่ แต่สำหรับบรรดาศักดิ์ขุนนางหรือข้าราชการนั้น ปัจจุบันได้ยกเลิกไปแล้ว

2.4.6 ทรงเลือกและแต่งตั้งองคมนตรี คณะองคมนตรี คือ คณะที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์ มีหน้าที่ถวายความเห็นต่อองค์พระมหากษัตริย์ในพระราชกรณียกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา องคมนตรีประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิต่าง ๆ โดยมีประธานองคมนตรีคนหนึ่งกับองคมนตรีอื่นอีกไม่เกิน 18 คน การเลือก การแต่งตั้ง และการให้องคมนตรีพ้นจากตำแหน่งให้เป็นไปตามพระราชอัธยาศัย เพียงแต่ประธานรัฐสภาลงนามรับสนองพระบรมราช

โครงการแต่งตั้งหรือพ้นจากตำแหน่งขององค์มนตรีอื่นๆ ประธานองคมนตรีเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการทั้งสิ้น

2.4.7 ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ หมายถึง ผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน พระมหากษัตริย์ เมื่อพระมหากษัตริย์จะไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักรหรือทรงบริหารพระราชภาระไม่ได้ เช่น ประชวร ทรงผนวช ยังไม่ทรงบรรลุนิติภาวะ หรือเมื่อราชบัลลังก์ว่างลง ปกติแล้วเมื่อพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้ใดด้วยความเห็นชอบของรัฐสภา ผู้นั้นก็เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แต่ถ้ามิได้ทรงแต่งตั้งไว้ ให้คณะองคมนตรีเสนอชื่อผู้ใดผู้หนึ่งที่เหมาะสมต่อรัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบและในบางกรณีเช่น เมื่อราชบัลลังก์ว่างลง หรือระหว่างที่ยังไม่มีผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ให้ประธานองคมนตรีเป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ไปพลางก่อนได้ ในรัชกาลปัจจุบันมีการแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์หลายคราว เช่น เมื่อเสด็จไปทรงศึกษาในต่างประเทศช่วงต้นรัชกาล เมื่อทรงผนวช หรือเมื่อเสด็จฯ ไปทรงปฏิบัติพระราชกรณียกิจในต่างประเทศ

2.4.8 ทรงแก้ไขกฎมณเฑียรบาล ว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ กฎมณเฑียรบาล หมายถึง กฎหมายที่พระมหากษัตริย์ทรงตราขึ้นใช้บังคับในกิจการส่วนพระองค์ เช่น พระราชพิธีต่าง ๆ กิจการที่เกี่ยวกับสมาชิกแห่งพระราชวงศ์ หรือกิจการที่เกี่ยวกับราชสำนักหรือภายในเขตพระราชฐาน โดยไม่เกี่ยวกับราษฎรอื่น ๆ การสืบราชสมบัติ หมายถึง การขึ้นเป็นพระมหากษัตริย์ซึ่งนับต่อเนื่องจากพระมหากษัตริย์พระองค์ก่อนมิให้ขาดตอนกัน อันเป็นธรรมเนียมนานาประเทศ การแก้ไขเพิ่มเติมกฎมณเฑียรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ โดยเฉพาะ เมื่อมีพระราชดำริประการใดให้คณะองคมนตรีจัดทำร่างกฎมณเฑียรบาลแก้ไขเพิ่มเติมขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อมีพระบรมราชวินิจฉัย เมื่อทรงเห็นชอบและทรงลงพระปรมาภิไธยแล้ว ให้ประธานองคมนตรีแจ้งประธานรัฐสภาเพื่อให้ประธานรัฐสภาแจ้งให้รัฐสภาทราบ

2.4.9 ทรงทำหนังสือสัญญา ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำหนังสือสัญญา สันติภาพ สัญญาสงบศึก และสัญญาอื่นๆ กับนานาประเทศ หรือองค์การระหว่างประเทศ นอกจากนี้หนังสือสัญญาได้มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทยหรือเขตอำนาจแห่งรัฐ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้เป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา

2.4.10 ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้พิพากษา ข้าราชการในพระองค์ และข้าราชการระดับสูง

2.4.11 พระราชทานอภัยโทษ พระมหากษัตริย์ทรงมีพระราชอำนาจที่จะอภัยโทษแก่ผู้ต้องโทษโดยมีผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

2.5 พระราชสถานะและพระราชอำนาจที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

พระราชสถานะและพระราชอำนาจที่ไม่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชอำนาจตามประเพณีของพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของไทย ซึ่งไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ พระมหากษัตริย์อาจทรงใช้พระราชอำนาจต่อไปนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชน (โอกาส เทพละกุล, 2557)

5.2.1 พระราชอำนาจที่จะทรงได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในฐานะที่ทรงดำรงตำแหน่งประมุขของประเทศ เป็นสิทธิของพระมหากษัตริย์ที่จะทรงได้รับการถวายรายงานให้ทรงทราบถึงสถานการณ์หรือเรื่องราวของบ้านเมืองเสมอ การที่พระองค์จำเป็นต้องทรงทราบถึงเรื่องราวสำคัญก็เพื่อที่จะทรงให้คำแนะนำ ตักเตือน เพื่อประกอบการพิจารณาของรัฐบาลหรือผู้ทราบรับผิดชอบเรื่องนั้น ๆ

5.2.2 พระราชอำนาจที่จะพระราชทานคำปรึกษาหารือ ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน อาจนำปัญหาขึ้นทูลเกล้าฯ เพื่อขอพระราชทานพระบรมราชวินิจฉัยได้

5.2.3 พระราชอำนาจที่จะพระราชทานคำแนะนำตักเตือน พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะให้คำแนะนำ ตักเตือนในบางเรื่อง บางกรณีแก่รัฐสภา รัฐบาลและศาล หรือองค์กรอื่น ๆ ที่ทรงเห็นว่าถ้ากระทำไปแล้วจะเกิดผลเสียหายแก่บ้านเมือง

5.2.4 พระราชอำนาจที่จะพระราชทานการสนับสนุน พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งสิทธิที่จะพระราชทาน หรือให้การสนับสนุนการกระทำ หรือกิจการใดๆ ของรัฐหรือเอกชนได้ เช่น โครงการหมู่บ้านสหกรณ์ โครงการฝนหลวง โครงการอีสานเขียว โครงการสร้างเขื่อน การที่พระองค์ทรงมีพระราชดำริและให้การสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ย่อมเป็นขวัญและกำลังใจสำหรับผู้ที่ดำเนินการนั้น ๆ

2.6 พระราชสถานะทางสังคม

สังคมไทยยกย่องเทิดทูนพระมหากษัตริย์เป็นสถาบันคู่บ้านคู่เมือง เป็นสัญลักษณ์ของชาติ ทรงได้รับการเชิดชูจากสังคมไทย ดังนี้

2.6.1 ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน พระมหากษัตริย์ทรงทำให้เกิดความสำนึกในความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้ทุกสถาบันมีจุดรวมจากแหล่งเดียวกัน แม้จะมีความแตกต่างกันในด้านเชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา ก็มีความสมานสามัคคีกลมเกลียวกันในหมู่ชนเหล่านั้น ทรงรักใคร่ห่วงใยประชาชน ทรงมีเมตตาต่อประชาชนทุกหมู่เหล่า พระองค์ทรงเสด็จพระราชดำเนินไปทุกแห่งไม่ว่าจะเป็นถิ่นทุรกันดารหรือมีอันตรายเพียงใด เพื่อทรงทราบถึงทุกข์สุขของ

ประชาชน ประชาชนก็มีความผูกพันกับพระมหากษัตริย์อย่างลึกซึ้ง แน่นแฟ้น มั่นคง จนยากที่จะทำให้สั่นคลอนหรือแตกแยกได้

2.6.2 ทรงเป็นสัญลักษณ์แห่งความต่อเนื่องของชาติ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของชาติไทยสืบต่อกันมาโดยไม่ขาดสายตั้งแต่อาณาจักรไทยในอดีตจนถึงปัจจุบัน ไม่ว่ารัฐบาลจะเปลี่ยนไปก็ยุคสมัยก็ตาม ทำให้ระบบการเมืองและชาติไทยมีความสมานฉันท์และต่อเนื่องตลอดเวลา

2.6.3 ทรงเป็นพลังในการสร้างขวัญและกำลังใจของประชาชน พระมหากษัตริย์ทรงเป็นที่มาของแหล่งเกียรติยศทั้งปวง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจ ปิติยินดี และเกิดกำลังใจในหมู่ประชาชนทั่วไปที่จะรักษาคุณงามความดีและพยายามกระทำความดี เพื่อให้พระมหากษัตริย์สบายพระทัย

2.6.4 ทรงมีส่วนสำคัญในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชน พระมหากษัตริย์ทรงขึ้นครองราชย์ด้วยความเห็นชอบยอมรับของประชาชน และทรงใช้อำนาจอธิปไตยแทนประชาชนในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนและบ้านเมืองเป็นสำคัญ ซึ่งอาจต่างจากประมุขของประเทศอื่นที่ขึ้นดำรงตำแหน่งโดยการเลือกตั้ง จึงต้องยึดนโยบายของกลุ่มหรือพรรคการเมืองที่ตนสังกัดเป็นหลัก

2.6.5 ทรงแก้ไขวิกฤตการณ์ สถาบันพระมหากษัตริย์เป็นกลไกสำคัญในการยับยั้งและแก้ไขวิกฤตการณ์ที่ร้ายแรงภายในประเทศได้ ในบางครั้งประเทศไทยเกิดการขัดแย้งกันเองตามระบอบประชาธิปไตย พระมหากษัตริย์ ก็สามารถยุติได้ด้วยพระบารมีของพระองค์ เช่น เหตุการณ์เรียกร้องประชาธิปไตยเมื่อเดือนตุลาคม 2516 และเหตุการณ์ความขัดแย้งทางการเมืองเมื่อเดือนพฤษภาคม 2535 เป็นต้น

2.6.6 ทรงส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ พระมหากษัตริย์เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ทั้งประชาชน รัฐบาล หน่วยราชการ กองทัพ นิสิต นักศึกษา ปัญญาชน หรือกลุ่มต่าง ๆ แม้กระทั่งชนกลุ่มน้อยในประเทศ เช่น ชาวไทยภูเขา ชาวไทยมุสลิม เป็นต้น ทำให้ทุกฝ่ายมีความมุ่งมั่นและมีความปรักปรำที่รักษาความมั่นคงและเอกราชของชาติไว้

2.6.7 ทรงมีส่วนเสริมสร้างสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศ พระมหากษัตริย์ไทยในอดีตได้ทรงดำเนินวิเทศไมตรีได้อย่างดีจนสามารถรักษาเอกราชไว้ได้ โดยเฉพาะสมัยการล่าเมืองขึ้นของชาติตะวันตก พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ได้เสด็จประพาสยุโรปถึง 2 ครั้ง เพื่อเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศมหาอำนาจในยุโรป สำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ก็ทรงดำเนินการให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศต่าง ๆ กับ

ประเทศไทย โดยเสด็จพระราชดำเนิรเยี่ยมเยือนประเทศต่าง ๆ ไม่น้อยกว่า 31 ประเทศ ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับต่างประเทศดำเนินไปได้อย่างสะดวกและราบรื่น

2.6.8 ทรงเป็นผู้นำในการพัฒนาและปฏิรูปด้านต่าง ๆ การพัฒนาและการปฏิรูปที่สำคัญ ๆ ของชาติส่วนใหญ่ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้นำ ในสมัยรัชกาลที่ 5 พระองค์ทรงปฏิรูปพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยจัดตั้งกระทรวงต่าง ๆ ทรงส่งเสริมการศึกษาและเลิกทาสกระทั่งถึงรัชกาลปัจจุบันได้ทรงเกี่ยวพันวิชาการสาขาต่าง ๆ ทรงสนับสนุนการศึกษาและศิลปวัฒนธรรม ทรงริเริ่มกิจการอันเป็นการแก้ปัญหาหลัก ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยเฉพาะแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและทฤษฎีใหม่ผ่านโครงการพระราชดำริ ซึ่งมุ่งเน้นการแก้ปัญหาให้แก่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ได้แก่ ขวนา ชาวไร่ และประชาชนผู้ด้อยโอกาส เช่น โครงการพัฒนาที่ดิน โครงการสหกรณ์ โครงการพัฒนาชาวเขา และการเกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น

2.6.9 ทรงมีส่วนเกี่ยวพันระบอบประชาธิปไตย สถาบันพระมหากษัตริย์มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยให้มีความเข้มแข็งและมั่นคง เพราะการที่ประชาชนเกิดความจงรักภักดีและเชื่อมั่นในสถาบันพระมหากษัตริย์ ทำให้ประชาชนเกิดความศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขด้วย เนื่องจากเห็นว่าเป็นระบอบการปกครองที่เชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์อันเป็นที่เคารพสักการะของประชชนนั่นเอง

สรุป การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ ใช้อำนาจประชาธิปไตยดำเนินนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ ผ่านองค์การหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ อย่างไรก็ตามพระมหากษัตริย์ในระบอบนี้ทรงมีราชอาณาจักรในด้านต่าง ๆ ตามรัฐธรรมนูญกำหนด คือ ทรงใช้อำนาจอธิปไตย ทรงดำรงอยู่ในฐานะอันเป็นที่เคารพสักการะผู้ใดจะละเมิดมิได้ ทรงเป็นพุทธมามกะและทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจที่จะสถาปนาฐานันดรศักดิ์และพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ ทรงเลือกและแต่งตั้งองคมนตรี ทรงแต่งตั้งผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ ทรงแก้ไขกฎหมายแต่ยรบาลว่าด้วยการสืบราชสันตติวงศ์ ทรงทำหนังสือสัญญา ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้พิพากษา และพระราชทานอภัยโทษ นอกเหนือจากรัฐธรรมนูญกำหนดพระราชอำนาจไว้แล้วพระมหากษัตริย์ยังมีพระราชสถานะทางสังคมอีกหลายด้าน ที่สำคัญ ได้แก่ ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของประชาชน ทรงเป็นสัญลักษณ์แห่งความต่อเนื่องของชาติ ทรงเป็นพลังในการสร้างขวัญและกำลังใจของประชาชน ทรงมีส่วนสำคัญในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชน ทรงแก้ไขวิกฤตการณ์ ทรงส่งเสริมความมั่นคงของประเทศ ทรงมีส่วนเสริมสร้างสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศ ทรงเป็นผู้นำในการพัฒนาและปฏิรูปด้านต่าง ๆ และทรงมีส่วนเกี่ยวพันระบอบ

ประชาธิปไตย ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าบทบาทของพระมหากษัตริย์ในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีอยู่ค่อนข้างมากและเป็นบทบาทสำคัญที่นำไปสู่สงบ ร่มเย็นของปวงชนในประเทศ

3. การจัดกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน

สถาบันพระปกเกล้า (2554, น. 44-45) กล่าวว่า คุณลักษณะของประชาชนพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยในระดับสากลจะมีลักษณะดังนี้

1. การเป็นผู้ที่มีความรู้มีการศึกษา และความสามารถที่จะมองเห็นและเข้าใจในสังคมของตนและสังคมโลกเฉกเช่นเป็นสมาชิกของสังคมโลก
2. มีความสามารถที่จะทำงานร่วมกับผู้อื่นและรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่นในบทบาทส่วนตนและต่อสังคม
3. มีความสามารถที่จะเข้าใจ ยอมรับ และอดทนต่อความแตกต่างทางวัฒนธรรม
4. มีความสามารถที่จะคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลและเป็นระบบ
5. มีความเต็มใจที่จะแก้ปัญหาความขัดแย้งด้วยท่าทีสันติไม่ใช้ความรุนแรง
6. มีความเต็มใจที่จะเปลี่ยนการใช้ชีวิตและอุปนิสัยการบริโภค เพื่อรักษาสิ่งแวดล้อม
7. มีความสามารถที่จะเข้าใจและปกป้องสิทธิมนุษยชน
8. มีความเต็มใจและมีความสามารถที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับนานาชาติ

ซึ่งคุณลักษณะของพลเมืองในสังคมไทยก็ควรที่จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันดังกล่าวข้างต้นเพราะประเทศไทยเป็นสมาชิกของสังคมโลก คุณลักษณะทั้ง 8 ประการนั้น มีเงื่อนไขหลักอยู่ที่ให้คุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่มีศักดิ์ศรีความร่วมมือกัน ความเข้าใจกัน ใช้เหตุผล แม้แตกต่างกัน และมีสันติโดยไม่ต้องมีความรุนแรงหรือละเมิดต่อกัน บนพื้นฐานของความเป็นมนุษย์หรือสรรพสิ่งที่มีอยู่ในธรรมชาติอันเป็นคุณค่าคุณธรรมร่วมที่อยู่เหนือชาติภาษา และวัฒนธรรม ประเพณีทั้งหมด ส่วนการจะสร้างพลเมืองอย่างไรให้มีความรู้ทางการเมืองและให้รู้เท่าทันการเมือง (Political Literacy) หรือให้รู้บทบาทของพลเมือง ที่มีทัศนคติและทักษะในการทำงานอุทิศตนเพื่อสังคมและส่วนรวมได้มากขึ้น มีความเชื่อมั่นในพลังการเปลี่ยนแปลงที่ไม่ใช่มาจากรัฐ และทำอย่างไรให้คนไทยได้รู้สึกถึงการเป็นเจ้าของประเทศของตน เจ้าของสิ่งของสาธารณะทั้งหลายที่ได้มาโดยภาษีอากร น้ำพักน้ำแรงของทุกคน เพื่อที่ทุกคนจะได้รู้สึกห่วงหาและรักษาไว้ให้เป็นสาธารณสมบัติจนชั่วลูกหลาน ซึ่งล้วนเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนของสังคมจะต้องช่วยกันคิดอย่างมี

ฉันทานุมัติและสร้างเจตจำนงทางการเมืองร่วมกัน (Political will) ในการสร้างคนให้มีการใช้ชีวิต วิธีคิด วิธีทำงานให้สอดคล้องกับระบอบการเมืองและเพื่อรักษาระบอบประชาธิปไตยให้เดินไปข้างหน้าให้ได้ แม้ว่าบทความของสถาบันพระปกเกล้า จะไม่ได้กล่าวถึงวิธีการไว้เพียงแต่อธิบายเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคปฏิบัติกับการสร้างพลเมืองในภูมิภาคต่าง ๆ และกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยในระดับชั้นเรียนเป็นสำคัญแม้บางส่วนอาจตอบโจทย์การนำไปจัดกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนได้แต่ก็ดูจะไม่เข้าถึงได้สมบูรณ์นัก

อย่างไรก็ตามมีบทความที่น่าสนใจเกี่ยวกับกระบวนการจัดการเรียนรู้ประชาธิปไตยให้แก่ประชาชนของ สฤณี วิฑูรย์ (2558) ที่อธิบายเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการจัดกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน ปรากฏในเว็บไซต์ของสถาบันนโยบายศึกษามีประเด็นน่าสนใจว่าประเทศต่างๆ ทั่วโลกให้ความสำคัญของการให้การศึกษาด้านสิทธิและหน้าที่พลเมือง ศิลธรรมและจริยธรรม โดยเฉพาะในสถาบันการศึกษา ทั้งนี้เพื่อปลูกฝังค่านิยมและเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแก่เยาวชน ซึ่งเป็นการให้การศึกษาทางการเมืองที่เป็นทั้งรูปแบบการให้ความรู้ความเข้าใจหรือการเรียนรู้จากการรับรู้ (Cognitive Domain) และการให้การศึกษาทางการเมืองกับประชาชน ทั้งปัจเจกชน กลุ่มและองค์กรของประชาชน ซึ่งการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง คือ (Experience Domain) ทั้งสองด้านนี้ หากพิจารณาจำแนกส่วนประกอบที่สำคัญและจำเป็นในการให้การศึกษาทางการเมืองแก่ประชาชนแล้ว จะมีอยู่ 3 ด้าน คือ

1. ด้านการอบรมบ่มนิสัยให้เกิดความรับผิดชอบทางสังคม ศิลธรรม และจริยธรรม ซึ่งเป็นรากฐานเบื้องต้นของการเป็นพลเมืองที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย คือ มีความเชื่อมั่นและเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความประพฤติและพฤติกรรมที่รับผิดชอบต่อสังคม มีความสัมพันธ์ต่อผู้อื่นและต่อสังคมโดยรวมอย่างเคารพสิทธิและเสรีภาพของผู้อื่น เคารพกติกาของสังคมในรูปของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ซึ่งการให้การศึกษาส่วนนี้จะต้องมีทั้งส่วนที่เป็นสาระตตะ และส่วนที่เป็นทักษะ ซึ่งต้องให้มีกระบวนการเรียนรู้ที่ควบคู่กันไป โดยมุ่งให้เกิดการเรียนรู้ที่เข้าถึง และเข้าใจคุณค่าและมีทัศนคติในด้านบวก

2. ด้านการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมกับชุมชนและสังคมเพื่อกล่อมเกล่าปัจเจกชนไม่แปลกแยกจากการเมือง ไม่เบียดเบียนหรือหนีการเมือง เน้นกระบวนการสร้างพลเมืองดี ก็คือ คนที่ไม่ดูดาย เพิกเฉยต่อสังคมและปัญหาต่างๆ รอบตัว ซึ่งจะต้องเผชิญอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ พลเมืองดีจะเป็นผู้ที่เข้าใจและตระหนักในวิถีประชาธิปไตย มีบุคลิกภาพที่เกื้อกูลการพัฒนาการเมือง คือเรียนรู้และทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม มีทักษะบริการสังคม พลเมืองดี (Good Citizen) คือ ผู้ที่มีความตื่นตัวที่พร้อมรับรู้และมีปฏิกิริยาต่อปัญหาต่างๆ เร็ว และมีจิตใจสาธารณะที่จะวิเคราะห์ แสดงออกทางความคิดเห็นที่ให้กับสังคม อาทิ

มีความตื่นตัวต่อปัญหาสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต คุณภาพสังคม และเชื่อว่ากระบวนการจัดการเรียนรู้ทางการเมืองสู่วิถีประชาธิปไตยนั้น จะทำให้คนในสังคมลุกขึ้นมาควบคุมประเด็นในสังคมเอง มิใช่ปล่อยให้ป็นหน้าที่รัฐบาลหรือกลไกของรัฐและพรรคการเมืองเพียงฝ่ายเดียว

3. ด้านการมีความรู้ ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมที่เกี่ยวกับสถานการณ์เมือง ประเด็นและปัญหา ตลอดจนการดำเนินงานของระบอบประชาธิปไตย การที่พลเมืองสามารถมีอิทธิพลต่อการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาคและระดับชาติ

องค์ประกอบ 3 ด้านข้างต้น เป็นสิ่งจำเป็นพื้นฐานในการจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีประชาธิปไตยของประชาชน เพื่อเตรียมการเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ โดยเฉพาะในด้านการมีความรู้ทางการเมืองแต่หากรวมถึงกระบวนการจัดการเรียนรู้ทางการเมือง หรือเรียนรู้วิถีประชาธิปไตยสู่ประชาชนที่จะทำให้ประชาชนมีทักษะ ความรู้ และทัศนคติที่จำเป็นเพื่อให้ตนเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพต่อการเมือง สังคม และเศรษฐกิจด้วย

การจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีประชาธิปไตยนั้นไม่จำกัดอยู่ที่สถาบันใดสถาบันหนึ่งคือ โรงเรียน มหาวิทยาลัย สำนักงานของพรรคการเมือง และการจัดกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองก็ไม่ใช่การออกแบบหลักสูตรให้กับองค์กรดังกล่าว แต่เป็นการออกแบบเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มาจากปรากฏการณ์ทางการเมือง ประเด็นปัญหาสาธารณะ จากประสบการณ์และชีวิตจริงแต่ก็มี ประเด็นสำคัญที่ควรนำไปใช้จัดกระบวนการเรียนรู้วิถีประชาธิปไตยสู่ประชาชนมีดังนี้

1. ลักษณะการเรียนรู้วิถีประชาธิปไตยในสังคมไทยเพื่อสร้างสังคมประชาธิปไตยให้มั่นคงและยั่งยืน

การจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีประชาธิปไตยสู่ประชาชนที่ผ่านมาของหน่วยงานของรัฐ องค์กรภาคเอกชน และสื่อมวลชน เป็นการให้การเรียนจากการรับรู้ (Cognitive Domain) เป็นหลัก ในส่วนของประสบการณ์ตรงเป็นเพียงประสบการณ์ที่มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ไว้โดยมีรูปแบบที่ตายตัว โดยผ่านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ที่สำคัญคือรูปแบบของการเลือกตั้ง การชุมนุมเรียกร้อง และการประท้วง การจัดกิจกรรมตามกรอบการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน สถาบันการศึกษาและสถาบันทางการเมือง ภายใต้กรอบกฎหมายและการกำกับดูแลจากรัฐ แต่ในอีกด้านหนึ่งคือ สังคมไทยยังไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนส่วนใหญ่เรียนรู้วิถีชีวิตประชาธิปไตยอย่างเพียงพอ ทั้ง ๆ ที่สังคมเปิดมากขึ้น แต่โครงสร้างทางวัฒนธรรมและโครงสร้างทางการเมืองยังไม่เปิดเต็มที่ ประชาชนจึงยังมีความขัดแย้งและคับข้องใจระหว่างความรู้ทางการเมืองในมิติของการพัฒนาการเมืองสู่วิถีประชาธิปไตย กับประสบการณ์จริงในระบบการเมืองที่เป็นอยู่ แต่ทุกฝ่ายก็ยอมรับว่าวิถีประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ทางการเมือง และการพัฒนาการเมืองไทยอย่างยั่งยืนในอนาคต

2. แนวทางในการจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีประชาธิปไตยสู่ประชาชน

การจัดกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองจะต้องมีแนวทางเกี่ยวกับการสร้างวิถีชีวิตที่เป็นประชาธิปไตย เริ่มจากระดับพื้นฐานคือครอบครัว การศึกษา การดำเนินชีวิตของประชาชนที่จะต้องเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง การเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนจึงไม่จำกัดที่การให้ความเข้าใจ การสร้างแบบจำลองในการเรียนรู้ แต่ควรเรียนรู้จากเหตุการณ์จริงและประสบการณ์ตรง นั่นคือการมีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ส่วนเรื่องสำคัญและเร่งด่วนที่ต้องคำนึงถึงในการจัดกระบวนการเรียนรู้วิถีประชาธิปไตยสู่ประชาชน คือ การมีข้อมูลข่าวสารที่พอเพียง และช่องทางที่ประชาชนจะเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่สะดวก และหลายช่องทาง ได้แก่

2.1 การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงในชีวิตประจำวัน การติดต่อสัมพันธ์กับชุมชนองค์กร ปกครองท้องถิ่น รัฐหรือกลไกรัฐ การแสดงออกถึงความต้องการเพื่อการปกป้อง รักษาผลประโยชน์ของตนเอง ชุมชน การมีความรู้เข้าใจกิจกรรมสาธารณะ

2.2 การเรียนรู้จากสังคมแวดล้อม ผ่านสื่อทุกประเภท อาทิ ทีวี วิทยุ หนังสือพิมพ์ อินเทอร์เน็ต

นอกจากนี้สถาบันพระปกเกล้า (2554, น. 20-28) เห็นว่า เพื่อให้คนไทยบรรลุถึงความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่จะนำไปสู่การจัดความสัมพันธ์เชิงอำนาจและการปฏิบัติการทางการเมืองที่อารยะยิ่งขึ้น ควรมีแนวทางในการ ปฏิรูปเพื่อสร้างวิถีไทยของพลเมืองไทยขึ้นใหม่ ดังนี้

1) การเสริมสร้างพลเมืองที่มีความรู้ และวิจารณญาณ หรือทัศนวิพากษ์ ที่จะทำให้ พลเมืองไทยสามารถตรวจสอบวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นคำอธิบาย และนโยบายของทุกฝ่าย และสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างฉลาดและสร้างสรรค์ ซึ่งอาจเรียกว่าการเมืองภาคพลเมือง

2) การทำให้พลเมืองไทยมีความสำนึกในสิทธิและหน้าที่ในความหมายใหม่ คือ พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยต้องสำนึกในสิทธิและหน้าที่พร้อมกัน ไป และต้องเป็นสิทธิและหน้าที่ในความหมายใหม่ด้วย ดังนี้

(1) สิทธิพลเมือง ควรหมายถึงสิทธิที่ทุกคนจะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมเท่าเทียมกัน สิทธิที่จะมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรและสิทธิที่จะควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ มิใช่สิทธิที่จะเรียกร้องสิ่งต่าง ๆ จากรัฐตามอำเภอใจของปัจเจกชน หรือสิทธิในการเลือกตั้งผู้ปกครองเท่านั้น

(2) หน้าที่พลเมือง ควรหมายถึง การทำหน้าที่อย่างกระตือรือร้นในการกำกับดูแลและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยที่การดูแลควบคุมและตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐนี้ไม่ควรจะจำกัดอยู่เฉพาะในเรื่องการคอร์รัปชัน แต่พลเมืองไทยต้องทำหน้าที่หาข้อมูลและความรู้ต่างๆ เพื่อตรวจสอบว่าดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจ การเมืองวัฒนธรรม และการใช้อำนาจต่างๆ ในด้านนิติบัญญัติบริหาร และตุลาการในแต่ละกรณีจะมีผลกระทบอย่างไรบ้างต่อสังคมไทยโดยรวม และมีผลกระทบอย่างไรบ้างต่อคนในท้องถิ่นต่างๆ คนชั้นต่างๆ คนชาติพันธุ์ต่างๆ คนเพศต่างๆ และคนวัยต่างๆ และน่าจะมีทางเลือกอื่นๆ ในการแก้ปัญหาหรือการพัฒนาท้องถิ่นและประเทศหรือไม่ อย่างไร ฯลฯ

2.3 การสร้างพลเมืองที่มีวัฒนธรรมทางจิตใจแบบใหม่ คือ พลเมืองในระบอบประชาธิปไตยจะต้องมีจิตสาธารณะ รักความเป็นธรรม สำนึกในพันธะหน้าที่ต่อสังคมและเพื่อนมนุษย์และมีความรู้มากพอที่จะประเมินว่าการกระทำหนึ่งๆ ของตนจะมีผลกระทบต่อส่วนรวมอย่างไร เพื่อจะเลือกได้อย่างดีที่สุดว่าตนควรจะทำอะไร และทำอย่างไร เพื่อสร้างประโยชน์ให้สังคมหรือส่วนรวม ขณะเดียวกันก็มีความกล้าหาญทางจริยธรรมคือกล้าพูด กล้าเขียน หรือกล้ากระทำในสิ่งที่คุณเชื่อว่าคุณต้องดีงาม แม้ว่าตนเองจะต้องได้รับผลร้ายจากการพูด การเขียน หรือการกระทำนั้นๆ ก็ตาม นอกจากนี้ยังต้องมีใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างโดยพร้อมที่จะพิจารณาความเห็นที่แตกต่างด้วยใจที่เป็นธรรม ใจกว้างมากพอที่จะเปลี่ยนความคิดเมื่อได้รับรู้เหตุผลและข้อเท็จจริงที่ดีกว่า และเปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วมในความสำเร็จต่างๆ ฯลฯ

2.4 การทำให้คนไทยหรือพลเมืองไทยเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ เห็นว่าทุกคนเท่าเทียมกันในฐานะที่เป็นมนุษย์เหมือนกัน ซึ่งจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมไทยให้เป็นวัฒนธรรมแห่งความเสมอภาค และทำให้พลเมืองไทยปฏิเสธการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา

สรุป มีข้อสรุปเกี่ยวกับลักษณะของประชาชนพลเมืองในสังคมประชาธิปไตยในระดับสากลซึ่งไทยก็เป็นหนึ่งในสังคมโลกก็ควรมีคุณลักษณะไปในทิศทางเดียวกันนั้นด้วย จำเป็นต้องให้ประชาชนได้เรียนรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยภายใต้กระบวนการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสม คือต้องให้การศึกษาทางการเมืองทั้งในรูปแบบการให้ความรู้ความเข้าใจหรือการเรียนรู้จากการรับรู้และการให้การศึกษาทางการเมืองกับประชาชนจากประสบการณ์ตรง จึงมีส่วนประกอบสำคัญสำหรับการเรียนรู้ 3 ด้าน คือ ด้านการอบรมปมนิสัยให้เกิดความรับผิดชอบทางสังคม ศีลธรรมและจริยธรรม ด้านการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม และด้านการศึกษาข้อมูลข่าวสารทางการเมือง เศรษฐกิจ ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนรู้ประชาธิปไตยที่ดีให้แก่ประชาชนจะช่วยสร้างสังคมประชาธิปไตยให้มั่นคงและยั่งยืน เพราะช่วยทำให้พลเมืองมีความรู้และวิจรรณญาณหรือทักษะ

วิพากษ์ที่ดี ทำให้พลเมืองมีสำนึกในสิทธิและหน้าที่ พลเมืองมีจิตสาธารณะและรักความเป็นธรรม และเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับบทบาท

4.1 ความหมาย

สุชา จันทร์เอม (2521, น. 46) กล่าวว่าบทบาทมีความหมายใกล้เคียงกับสถานภาพ มากบทบาทเป็นสิ่งที่บุคคลในสถานภาพต่างๆ พึงกระทำนั้น คือเมื่อสังคมกำหนดสิทธิ และหน้าที่ ให้สถานภาพใด อย่างไร แล้วบุคคลในสถานภาพนั้นๆ จะต้องประพฤติหรือปฏิบัติตามหน้าที่ที่กำหนดไว้

โสภา ชูพิกุลชัย (2522, น. 45) ได้ให้ความหมายของบทบาทว่า หมายถึง การแสดงออกหรือการทำหน้าที่ของบุคคลซึ่งสมาชิกคนอื่นของสังคมมุ่งหวังให้เขาทำ ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง โดยถือเอาฐานะและหน้าที่ทางสังคมของบุคคลนั้นเป็นมูลฐาน บทบาทที่ทำให้คนในสังคมสามารถคาดคะเนพฤติกรรมของบุคคลอื่น รู้ว่าบุคคลอื่นต้องการอะไร จากตน ทำให้เกิดประโยชน์ในการทำงานร่วมกันเป็นทีม

ทิตยา สุวรรณชญ (2527, น. 43) ให้ความหมายว่า บทบาทเป็นจุดของความคาดหวังตามกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับสถานภาพสังคมดังนั้น บุคคลต่างๆ ในสังคมจะมีบทบาท เป็นกรอบและถูกคาดหวังว่าควรมีพฤติกรรมอย่างไร

ทิพวรรณ เคาวางกุล (2531, น. 15) ให้ความหมายว่า บทบาทคือแบบแผนของพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของแต่ละบุคคล บทบาทดังกล่าวควรเป็นไปตามข้อตกลงที่สังคมนั้นๆ และพฤติกรรมของบุคคลแต่ละคน คือ ผลที่ได้จากตำแหน่งทางสังคมของเขานั้นเอง และทฤษฎีบทบาทเป็นข้อตกลงประการแรกที่สถาบันต่างๆ ในสังคมคาดหวังว่าบุคคลที่ได้รับตำแหน่งต่างๆ ควรปฏิบัติอย่างไร

พัทยา สายชู (2538, น. 42) ได้ให้คำนิยามเกี่ยวกับบทบาทว่า ตัวบทบาทคือขอบเขตอำนาจหน้าที่และสิทธิในการกระทำของแต่ละงานที่เรามีต่อผู้อื่น สถานภาพก็คือ ฐานะตำแหน่งที่บุคคลได้ จากการปฏิบัติตามบทบาทนั้น เมื่อเทียบกับฐานะตำแหน่งของผู้อื่นตามบทบาทอื่น

ดิน ปรัชญพฤกษ์ (2538, น. 347) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทว่า หมายถึง พฤติกรรมที่สังคมกำหนดและคาดหวังให้บุคคลกระทำ

เพ็ญศรี พุ่มเที่ยง (2545, น. 12) ให้ความหมายบทบาทว่า หมายถึง แบบแผนหรือพฤติกรรมของบุคคลที่พึงกระทำตามสถานภาพ หรือฐานะของตนในครอบครัวหรือสังคม โดยแบบแผนหรือพฤติกรรมนั้นต้องสอดคล้องกับบรรทัดฐาน ขนบธรรมเนียม ประเพณี และความคาดหวังของสังคม

4.2 ลักษณะของบทบาท

Cohen (1979, p. 35 อ้างถึงในจันทน์ อัญญวรวิทย์, 2546, น. 10) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทไว้ดังนี้

1. บทบาทที่ถูกกำหนด (Prescribed Role) เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทหนึ่งแม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติปฏิบัติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น เรายังคงยอมรับว่าบุคคลจะต้องปฏิบัติตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้

2. บทบาทที่ปฏิบัติจริง (Enacted Role) เป็นวิธีการที่บุคคลได้แสดงหรือปฏิบัติออกมาจริงตามตำแหน่ง

3. บทบาทที่กระทำจริงเป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพได้กระทำจริง ซึ่งอาจจะเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวังหรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวังด้วย

จิตยา สุวรรณะชญ (2527, น. 4 อ้างถึงในทศพร อินจำปา, 2547, น. 57) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทไว้ว่าบทบาทเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกกำหนดโดยฐานะตำแหน่ง และยังสามารถแบ่งบทบาทออกเป็นบทบาทตามอุดมคติ (Ideal Role) หรือบทบาทที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคมควรปฏิบัติและบทบาทที่ปฏิบัติจริง (Actual Role) หรือบทบาทผู้ดำรงตำแหน่งทางสังคม จะต้องปฏิบัติจริงโดยเขากล่าวว่าบทบาทที่ปฏิบัติจริงนี้เป็นผลรวมของ

1. บทบาทตามอุดมคติ
2. อารมณ์ขณะแสดงบทบาทและอุปกรณ์ของผู้ดำรงตำแหน่งที่มีอยู่
3. ปฏิบัติกริยาของผู้เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตามจิตยา สุวรรณะชญ ได้กล่าวสรุปฐานะตำแหน่งและบทบาททางสังคมดังนี้

1. มีสถานภาพ (Status) อยู่จริงในทุกสังคม และมีอยู่ก่อนที่ตัวคนจะเข้าไปครอง
2. มีบทบาทที่จะเป็น (Ought To Be Role) ประจำอยู่ในแต่ละตำแหน่ง
3. วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณีในสังคมนั้นๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญในการกำหนดฐานะตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น
4. การที่คนเราจะทราบถึงฐานะตำแหน่งและบทบาทนั้นได้จากสถานการณ์ในสังคมนั้นๆ

5. บทบาทที่ควรเป็นนั้น ไม่น่าอนสมอว่า จะเหมือนกับพฤติกรรมจริงๆ ของคนที่ครองฐานะตำแหน่งอื่นๆ เพราะพฤติกรรมจริงนั้นเป็นผลปฏิกิริยาของคนที่มีต่อบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเอง และบุคลิกภาพของผู้อื่นๆ ที่เข้าร่วมในพฤติกรรม และเครื่องกระตุ้น (Stimulus) ที่อยู่ในเวลา และสถานที่เกิดการติดต่อทางสังคม

4.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการแสดงบทบาท

Allport (1967, pp. 181-184 อ้างถึงในนิรันดร์ กมลพร, 2549, น. 16) ได้กล่าวว่า บุคคลจะแสดงพฤติกรรมในขณะดำรงตำแหน่งขึ้นอยู่กับปัจจัย 4 ประการ คือ

1. บทบาทที่คาดหวัง (Role Expectation) คือ บทบาทตามความคาดหวังที่บุคคลอื่นหรือสังคมคาดหวังให้บุคคลอื่นปฏิบัติ เมื่อดำรงตำแหน่งหนึ่งในสังคม
2. มโนทัศน์ของบทบาท (Role Conception) คือ การที่บุคคลมองเห็นบทบาทตามความรู้ของตนเอง หรือตามความคาดหวังของตนเอง ว่ามีบทบาทเป็นอย่างไรตามวิถีทางของตนเอง ซึ่งอาจจะสอดคล้องกับความคาดหวังและมโนทัศน์ของบทบาท
3. การยอมรับบทบาท (Role Acceptance) คือ การยอมรับบทบาทของบุคคลจะเกิดขึ้นภายหลัง เมื่อมีความสอดคล้องกันเองของบทบาทที่คาดหวังและมโนทัศน์ของบทบาท
4. การปฏิบัติตามบทบาท (Role Performance) คือ การแสดงบทบาทตามสภาพจริง (Actual Role) ซึ่งอาจจะแสดงตามบทบาทที่คาดหวัง ตามการรับรู้และเข้าใจของตนเอง ตลอดจนการที่บุคคลจะแสดงบทบาทได้ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับยอมรับบทบาทนั้นๆ ของบุคคลที่ครองตำแหน่งอยู่หรือเนื่องมา จากความสอดคล้องของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและตามการรับรู้บทบาทของตนเอง

สมยศ นาวิการ (2521, น. 142 อ้างถึงในนิรันดร์ กมลพร, 2549, น. 17) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานของบุคคลไว้ ดังนี้

1. ปัจจัยทางด้านสถานการณ์ (Situation Factors) อันประกอบด้วย
  - 1.1 สภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยที่ผู้บริหารจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อปัจจัย
  - 1.2 อุปกรณ์และวัสดุที่ใช้ในการดำเนินงาน รวมทั้งผู้ปฏิบัติงานด้วย
2. การรับรู้ทางด้านบทบาท (Role Perception) หมายถึง แนวทางที่บุคคลให้ความหมายงานของเขาประเภทของกำลังความพยายามที่เขาเชื่อว่าจะมีความสำคัญต่อผลการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ
3. ความสามารถและทักษะ (Ability and Skills) โดยมีความสามารถเป็นลักษณะของบุคคลและทักษะ หมายถึง ระดับความเชี่ยวชาญในงานเฉพาะอย่างจะเรียนรู้ทักษะที่เกี่ยวข้องกันได้ดีกว่า

4. กระบวนการจูงใจ (The Motivation Process) การจูงใจอาจนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการปฏิบัติงานของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ที่มีผลต่อการปฏิบัติงานในสถานการณ์ที่กำหนดให้

5. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ปีพุทธศักราช 2551 มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ตลอดห้วงระยะเวลาในการดำเนินงานในห้วงปี 2554 ที่ผ่านมาได้ดำเนินการตามนโยบายและเจตนารมณ์ของผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นองค์กรหลักในการบูรณาการ อำนาจการ และกำกับดูแลการปฏิบัติงานป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของรัฐ พร้อมทั้งดำเนินการเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่จะเกิดคุณ พิทักษ์และรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์

โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ทั้งในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ และสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วยการน้อมนำแนวทางพระราชทาน “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” และ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นหลักในการดำเนินงาน ซึ่งประวัติความเป็นมาของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยสรุปมีดังนี้

พ.ศ.2516 รัฐบาลมีนโยบายให้แปรสภาพกองอำนวยการป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ (กอ.ปค.) เป็นกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (กอ.รมน) แต่ยังคงให้มีอำนาจตาม พ.ร.บ. ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ และยังคงมีความรับผิดชอบในการกิจป้องกันและปราบปรามคอมมิวนิสต์ต่อไปโดยมีการทบทวนวิเคราะห์เพื่อพัฒนานโยบาย ตลอดจนยุทธศาสตร์และยุทธวิธี เพื่อให้สามารถยุติสถานการณ์ก่อการร้ายให้สำเร็จลงโดยเร็ว

พ.ศ.2523 ได้มีการปรับปรุงและพัฒนา และประกาศนโยบายการต่อสู้เพื่อเอาชนะคอมมิวนิสต์ เมื่อ 23 เมษายน พ.ศ.2523 (นโยบายน 66/23) ยึดถือปรัชญา “สันติภาพเป็นรากฐานของความมั่นคง และความมั่นคงอันถาวรเป็นบ่อเกิดแห่งความมั่นคงสมบูรณ์พูนสุขของอาณาประชาราษฎร์ในราชอาณาจักร” (ตรงกับสมัย พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี)

พ.ศ.2525 ภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์มีน้อยลงและมีการปรับปรุงโครงสร้างฯ คณะรัฐมนตรีได้ปรับบทบาทของ กอ.รมน. ให้ปฏิบัติการกิจทางด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดการจู่โจมและเสริมความมั่นคงชายแดน การพัฒนาเพื่อความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ การแก้ปัญหาชนกลุ่มน้อยและผู้หลบหนีเข้าเมือง การแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี (หน่วยสันติमित) การปฏิบัติงานด้านการข่าวและปฏิบัติการจิตวิทยา (ปจว.) (ตรงกับสมัย พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี)

พ.ศ.2543 (1 เมษายน) มีมติ ครม.ให้ยกเลิก พ.ร.บ.ป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ (ตรงกับสมัย นายชวน หลีกภัย ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี) พ.ศ.2544 คณะรัฐมนตรีปรับลดบทบาทของ กอ.รมน. ลง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และเพิ่มบทบาทด้านการประสานงานมีการปรับโครงสร้าง กอ.รมน. จากเดิมโดยแต่งตั้งให้ผู้บัญชาการทหารสูงสุดเป็น รอง ผอ.รมน. โดยตำแหน่ง ต่อมาแต่งตั้งปลัดกระทรวงมหาดไทย และ รอง ผอ.รมน.ฝ่ายการเมือง โดยให้มีตำแหน่งผู้ช่วย ผอ.รมน. 5 ตำแหน่ง คือ ผบ.ทบ., ผบ.ทร., ผบ.ทอ., ผบ.ตร. และอธิบดีกรมการปกครอง (ตรงกับสมัย พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี)

พ.ศ.2545 คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี ที่ 158/2545 ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2545 เรื่อง การจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรตามที่สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติเสนอ (ตรงกับสมัย พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี)

พ.ศ.2549 ได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 205/2549 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2549 เรื่องการจัดตั้งกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน โดยให้ยกเลิก คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี 158/2545 ลงวันที่ 29 พฤษภาคม 2545 โดยให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน เป็นหน่วยงานในสำนักนายกรัฐมนตรี โดยมี ผู้บัญชาการทหารบก เป็นผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน (ผอ.รมน.) มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบบังคับบัญชาข้าราชการ และการดำเนินงานของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในและหน่วยงานในสายงาน (ตรงกับสมัย พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี) พ.ศ.2551 ภายหลังจากที่มีการบังคับใช้พระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 เป็นผลให้กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เป็นส่วนราชการที่มีรูปแบบเฉพาะ ขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี ภายใต้อำนาจบังคับบัญชาโดยขึ้นตรงกับนายกรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร มีรัฐมนตรีและหัวหน้าส่วนราชการด้านความมั่นคงเป็นคณะกรรมการอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และเพื่อรองรับตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 (ตรงกับสมัย พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี)

พ.ศ.2552 - ปัจจุบัน คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 179/2552 ลงวันที่ 27 กรกฎาคม 2552 เรื่อง การจัดโครงสร้างการแบ่งส่วนงาน อำนาจหน้าที่ของส่วนงาน และอัตรากำลังของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยมีโครงสร้างการจัดประกอบด้วย ส่วนบังคับบัญชา สำนักฝ่ายอำนาจการศูนย์ประสานการปฏิบัติ และหน่วยปฏิบัติระดับภูมิภาค มีอัตราเจ้าหน้าที่ พลเรือน ตำรวจ ทหารที่ปฏิบัติงานในโครงสร้างดังกล่าว ทั้งที่เป็นอัตราประจำและช่วยราชการ

5.1 บทบาทหน้าที่

กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เรียกโดยย่อว่า “กอ.รมน.” จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติ การรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 มาตรา 5 มีฐานะเป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยวิธีการปฏิบัติราชการและการบริหารงาน การจัดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงานและอำนาจหน้าที่ ของส่วนงาน และอัตรากำลัง ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด มีอำนาจหน้าที่และ รับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร โดยที่ปัจจุบันได้มีปัญหาเกี่ยวกับ ความมั่นคง จากบุคคลหรือกลุ่มคนที่มีความหลากหลาย มีความรุนแรงและรวดเร็ว จนส่งผล กระทบต่อความสงบสุขของประชาชน และบูรณาภาพแห่งอาณาเขต จึงได้กำหนดให้มีหน่วย ปฏิบัติงานหลักเพื่อรับผิดชอบ ดำเนินการ ตลอดจนบูรณาการและประสานการปฏิบัติร่วมกับทุก ส่วนราชการ ส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและรักษาความมั่นคง รวมทั้ง เสริมสร้างความเข้มแข็งในท้องถิ่น เพื่อป้องกันภัยตั้งแต่ในยามปกติ และในยามที่เกิดสถานการณ์ในพื้นที่โดยกำหนดให้มีมาตรการและกลไกควบคุมการใช้อำนาจเป็นการเฉพาะตามระดับความ รุนแรงของสถานการณ์

5.2 อำนาจหน้าที่

5.2.1 ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และรายงานคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

5.2.2 อำนาจการในการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรในการนี้ให้มีอำนาจหน้าที่เสนอแผนและแนวทางในการปฏิบัติงาน และดำเนินการต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติตามแผนและแนวทางนั้น

5.2.3 อำนาจการ ประสานงาน และเสริมการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานตาม (2) ในการนี้ คณะรัฐมนตรี

จะมอบหมายให้ กอ.รมน. มีอำนาจในการกำกับการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐตามที่ คณะรัฐมนตรีกำหนดด้วยก็ได้

5.2.4 เสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ ที่ต้องพิทักษ์ไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ สร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่กระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และความสงบเรียบร้อยของสังคม

5.2.5 ดำเนินการอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ หรือตามที่คณะรัฐมนตรี สภาความมั่นคงแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย

5.3 โครงสร้าง กอ.รมน.

กอ.รมน. แบ่งส่วนราชการออกเป็น 4 ส่วน คือ ส่วนบริหาร ส่วนอำนวยการ ส่วนประสานงาน และหน่วยปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ ดังนี้

5.3.1 ส่วนบริหาร มีหน้าที่ปกครองบังคับบัญชา กำหนดนโยบายและบริหารงานในกอ.รมน. ให้เป็นไปตามภารกิจและนโยบายที่ได้รับมอบ ประกอบด้วย นรม. เป็น ผอ.รมน., ผบ.ทบ. เป็น รอง ผอ.รมน. และเสช.ทบ. เป็น ลช.รมน. โดยมีคณะกรรมการอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่กำกับให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อ ผอ.รมน. ในการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของส่วนบริหาร

5.3.2 ส่วนอำนวยการ มีหน้าที่กำหนดนโยบาย วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับดูแลการปฏิบัติงานในด้านนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง งานการข่าว งานกิจการมวลชนและสารนิเทศ งานการบริหารงานบุคคล งานการบริหารงานทั่วไปและงานด้านงบประมาณและการเงิน เพื่อให้บรรลุภารกิจของ กอ.รมน. ประกอบด้วย 6 สำนัก 2 กลุ่ม และ 1 ศูนย์ ดังนี้

- 1) สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง
- 2) สำนักการข่าว
- 3) สำนักกิจการมวลชนและสารนิเทศ
- 4) สำนักบริหารงานบุคคล
- 5) สำนักบริหารงานทั่วไป
- 6) สำนักงบประมาณและการเงิน
- 7) ศูนย์ติดตามสถานการณ์
- 8) กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร
- 9) กลุ่มตรวจสอบภายใน

5.3.3 ส่วนประสานงาน มีหน้าที่บูรณาการในการวางแผน อำนวยการ ประสาน การปฏิบัติและกำกับดูแลงานของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับงานด้านความมั่นคงของชาติ ในมิติ ต่างๆ ตามที่ ผอ.รมน.มอบหมาย ประกอบด้วย 6 ศูนย์ ดังนี้

- 1) ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 1 รับผิดชอบด้านยาเสพติด
- 2) ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 2 รับผิดชอบด้านคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมือง
- 3) ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 3 รับผิดชอบด้านการก่อการร้ายและ อาชญากรรมข้ามชาติ
- 4) ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 4 รับผิดชอบด้านความมั่นคงพิเศษ (การบุกรุก ทำลายป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติ, การแก้ไขปัญหาเกษตรกรผู้ยากจนและไม่มีที่ดินทำกินเป็น ของตนเอง, การบริหารวิกฤตการณ์ภัยพิบัติระดับชาติ, การแก้ไขปัญหาผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย และการ ดำเนินการในด้านอื่นๆ ที่รัฐบาลมอบหมาย)
- 5) ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 5 รับผิดชอบด้านความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ (การ แก้ไขปัญหาความมั่นคงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้)
- 6) ศูนย์ประสานการปฏิบัติที่ 6 รับผิดชอบงาน โครงการอันเนื่องมาจาก พระราชดำริและการส่งเสริมสถาบันฯ

5.3.4 หน่วยปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ มีหน้าที่วางแผน อำนวยการ ประสานงาน และกำกับดูแลการดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร และดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักรตามที่ได้รับมอบหมาย ประกอบด้วย

- 1) กอ.รมน.ภาค 1 – 4
- 2) กอ.รมน.จังหวัด และ กอ.รมน.กทม.
- 3) ศูนย์อำนวยการหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่จัดตั้งตามความจำเป็นของ สถานการณ์ได้แก่ กอ.รมน.ภาค 4 สน. ฯลฯ รวมทั้งหน่วยเฉพาะกิจที่จัดตั้งขึ้นตามสถานการณ์ เช่น ศอ.รปภ., ศตส.กอ.รมน. และ ศอ.รส. เป็นต้น

5.4 วิสัยทัศน์ กอ.รมน.

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรเป็นองค์กรหลักในการ บูรณาการและประสานการปฏิบัติในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร เพื่อให้เกิดความมั่นคงของรัฐและความสงบสุขของประชาชน

5.5 พันธกิจของ กอ.รมน.

5.5.1 **อำนาจการ ประสานงาน กำกับดูแล และนำนโยบาย**ด้านความมั่นคงของรัฐ ไปสู่การปฏิบัติด้วยการบูรณาการ สนับสนุนและเสริมการปฏิบัติของส่วนราชการต่างๆ ในการ รักษาความมั่นคง ทั้งในภาวะปกติและภาวะไม่ปกติ

5.5.2 **ติดตาม ตรวจสอบ แจ้งเตือน วิเคราะห์และประเมิน**แนวโน้มของ สถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร

5.5.3 **เสริมสร้างและปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วม**ของประชาชนทุกภาคส่วน ใน การป้องกันและแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติ

5.5.4 **ปลูกฝังอุดมการณ์ความรักชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์** รวมทั้ง เสริมสร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติ

5.5.5 **บูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**ในการส่งเสริมสนับสนุน โครงการอัน เนื่องมาจากพระราชดำริ และโครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงตามแนวพระราชดำริ

5.5.6 **พัฒนา กอ.รมน.** ให้เป็นหน่วยงานที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

5.8.7 **ดำเนินการอื่นๆ** ให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่ได้รับมอบหมายจาก คณะรัฐมนตรี สภามันคงแห่งชาติ หรือนายกรัฐมนตรี

5.6 ภารกิจ

วางแผน อำนาจการ ประสานงานและกำกับดูแลการดำเนินการตามนโยบายและ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักรของรัฐ ดำเนินการแก้ไขปัญหาความมั่นคง ภายในราชอาณาจักรที่สำคัญของชาติ ตามที่ได้รับมอบหมายในทุกพื้นที่ของประเทศ เพื่อเสริมสร้าง ความมั่นคงของชาติ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น ประมุข

5.7 ยุทธศาสตร์ของ กอ.รมน.

ยุทธศาสตร์กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้ยึดถือแผน บริหารราชการแผ่นดิน เป็นมาตรการและแนวทางการปฏิบัติ รวมทั้งให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์/ นโยบาย/แผนการปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแนวนโยบาย พื้นฐานแห่งรัฐ และได้จัดทำขึ้นตามอำนาจและหน้าที่ ในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการรักษา ความมั่นคงภายในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 เพื่อเป็นกรอบและแนวทางในการปฏิบัติงาน โดยมี ประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ จำนวน 4 ประเด็นหลัก ได้แก่ การติดตาม ตรวจสอบ ประเมินแนวโน้ม ของสถานการณ์, การอำนาจการประสานงานและเสริมการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐ ในการ รักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร, การเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ที่ต้องพิทักษ์

รักษาไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์, การสร้างความรักและความสามัคคีของคนในชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและความสงบเรียบร้อยของสังคม ซึ่งทั้ง 4 ประเด็น ดำเนินการเพื่อสนับสนุนงานตามพันธกิจให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ สรุปรายละเอียดดังนี้

5.7.1 การติดตาม ตรวจสอบ และประเมิน แนวโน้มของสถานการณ์ ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคามด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร กอ.รมน. ดำเนินการวางแผน อำนาจการประสานงาน กำกับดูแลและบูรณาการ งานข่าวกับส่วนต่างๆ เพื่อติดตาม ตรวจสอบและประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงการดำเนินการทั้งปวงเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัยและการต่อต้านข่าวกรองให้กับ กอ.รมน. โดยจะต้องจัดทำแผนรวบรวมข่าวสาร จัดตั้งข่าวยานข่าวในการเฝ้าตรวจประสานงานกับหน่วยในประชาคมข่าวกรอง จัดทำและปรับปรุงฐานข้อมูลด้านการข่าว ให้ทันสมัย รวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ข่าวกรอง และประเมินสถานการณ์ด้านการข่าว (IPB : Intelligence Preparation of the Battlefield) เพื่อเป็นตัวชี้เป้าหมายในการปฏิบัติงานแต่ละพื้นที่ ตลอดจนประสานกับศูนย์ติดตามสถานการณ์/ศูนย์ปฏิบัติการ/ศูนย์บัญชาการทางทหาร ของส่วนราชการต่างๆ ในการประเมินสถานการณ์ และรายงานให้ผู้บังคับบัญชาหรือหน่วยที่เกี่ยวข้องทราบ

5.7.2 การอำนวยความสะดวก ประสานงาน และเสริมการปฏิบัติ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ในการดำเนินการตามแผนและแนวทางที่กองอำนวยความสะดวกรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรได้จัดทำขึ้น กอ.รมน. ดำเนินการวางแผน อำนาจการประสานงานและกำกับดูแลการดำเนินการตามนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงภายในราชอาณาจักรของรัฐและดำเนินการแก้ไขปัญหาความมั่นคงภายในราชอาณาจักรตามที่ได้รับมอบ รวมทั้งการติดตามวิเคราะห์ ประเมินผลการปฏิบัติงานการปฏิบัติการข่าวสาร ความมั่นคงตามแนวชายแดนและการเสริมการปฏิบัติหน่วยงานของรัฐ ได้แก่ การประสานงานและติดตามสถานการณ์ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม การประสานงาน และติดตามสถานการณ์ด้านคนต่างด้าวหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การประสานงานและติดตามสถานการณ์ด้านการก่อการร้ายและอาชญากรรมข้ามชาติทั้งภายในประเทศและระดับภูมิภาค การประสานงาน และติดตามสถานการณ์ด้านความมั่นคงพิเศษ และการบูรณาการในการวางแผน อำนาจการประสานงานควบคุม และกำกับดูแลการปฏิบัติ ตลอดจนเสนอแนะผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ไขปัญหาความมั่นคงเฉพาะพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์/นโยบายที่กำหนด

5.7.3 การเสริมสร้างให้ประชาชนตระหนักในหน้าที่ ที่ต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่ง ชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์ กอ.รมน. ประสานงานและติดตามสถานการณ์ด้านการส่งเสริมสถาบัน

ฯและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ รวมทั้งวางแผน อำนวยการ ประสานงาน ควบคุม กำกับ ดูแล ตลอดจนเสนอแนะผู้บังคับบัญชาเกี่ยวกับการดำเนินการพิจารณาโครงการจัดทำแผนปฏิบัติการรองรับนโยบายยุทธศาสตร์ บูรณาการแผนงานและให้ข้อเสนอแนะ รวมทั้งการกำกับดูแลให้การปฏิบัติเป็นไปตามแผนที่กำหนด ทั้งนี้ ให้ดำเนินการด้วยการบูรณาการ ขยายผลแผนงานทุกภาคส่วนและทำการประชาสัมพันธ์ การดำเนินการส่งเสริมสถาบันฯและการดำเนินการโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ โครงการพัฒนาเพื่อความมั่นคงตามแนวพระราชดำริฯ รวมทั้งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ผู้นำชุมชนและประชาชน เข้าใจ เห็นความสำคัญ สามารถนำแนวทางตามพระราชดำริฯ ไปเป็นต้นแบบในการปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรมและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณ

5.7.4 การสร้างความรักความสามัคคีของคนในชาติและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและความสงบเรียบร้อยของสังคม กอ.รมน. ดำเนินการบูรณาการมวลชนทุกกลุ่ม/ทุกประเภท ทั้งของส่วนราชการและภาคเอกชนให้มาอยู่ภายใต้การอำนวยการของ กอ.รมน. เพื่อให้สามารถจัดตั้งเครือข่ายชาวภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง แจ้งเตือนและเข้าร่วมปฏิบัติกับเจ้าหน้าที่รัฐ ในการป้องกันภัยคุกคามที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติในทุกมิติ โดยมี กอ.รมน.จังหวัด เป็นหน่วยปฏิบัติหลักในพื้นที่ของแต่ละจังหวัด และ กอ.รมน.ภาค เป็นหน่วยอำนวยการ/ประสานงานในระดับภูมิภาค เสริมสร้างให้มวลชนมีอุดมการณ์ความรักชาติ ความจงรักภักดี และมีจิตสำนึกด้านความมั่นคงเป็นพื้นฐานที่สำคัญ

6. บทบาททหารกับการส่งเสริมประชาธิปไตย

โดยทั่วไปหากกล่าวถึงทหารกับประชาธิปไตยแล้ว ดูเป็นเรื่องที่อยู่ตรงกันข้ามเพราะมีทัศนะจากทั่วโลกเห็นว่าทหารนั้นเกี่ยวข้องและมีหน้าที่เกี่ยวกับปกป้องอธิปไตยของชาติตนเป็นหลัก จากการศึกษาทหารกับการเมืองในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และได้กล่าวไว้ในบทความสำคัญบทความหนึ่งในประวัติศาสตร์ธุรกิจออนไลน์ (2558) ได้กล่าวและแสดงให้เห็นว่าทหารคือองค์กรที่มีศักยภาพในการใช้กำลังเพื่อยึดอำนาจ โดยทหารที่ครองอำนาจและปกครองประเทศยาวนานที่สุด คือ ทหารเมียนมาร์ คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2505 ถึง พ.ศ.2553 แต่ทว่าก็เป็นประเทศที่ประสบความสำเร็จโดยทหารก้าวลงจากอำนาจแล้วแปลงโฉมจากเผด็จการ ไปสู่ผู้สร้างระบอบประชาธิปไตยได้ในที่สุด ในขณะที่ความกังวลบทความดังกล่าวก็ชี้ให้เห็นเช่นกันว่า ทหารของประเทศไทยมีภาพพจน์ที่เกี่ยวกับการเกี่ยวข้องทางการเมือง โดยกล่าวว่า ทหารไทยมีภาพลักษณ์

เป็นทั้งอัครวิญญูที่นำชาวและผู้สร้างความสะดวกกันทางการเมือง ในอีกแง่มุมหนึ่ง ทหารไทยถือเป็นกลุ่มชนชั้นนำที่ทรงอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมือง และมีบทบาทพอสมควรในการพัฒนาสังคม เช่น การปราบปรามคอมมิวนิสต์ในอดีต หรือการช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วม เป็นต้น ส่วนกรณีของอินโดนีเซีย ทหารได้ครองทวิบทบาททั้งการป้องกันประเทศและการพัฒนาทางการเมือง รวมถึงเป็นทหารที่มีความก้าวหน้าในการปรับตัวตามวิถีประชาธิปไตย ที่พยายามยอมรับอำนาจอันชอบธรรมของรัฐบาลพลเรือน และท้ายที่สุดของบทบาท ได้สรุปความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาททหารกับการเมืองไว้ว่า จากการศึกษาบทบาทของทหารทั้งสามประเทศอาจคาดการณ์ได้ว่ากองทัพเอเชียอาคเนย์ คือ สถาบันที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยไม่ว่ารัฐนั้นๆ จะเคลื่อนตัวไปสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบเต็มใบ ครึ่งใบ หรือถอยกลับไปสู่เผด็จการแบบเบ็ดเสร็จ หรือกึ่งเบ็ดเสร็จ ชนชั้นนำทหารจะยังคงมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงของรัฐและสังคมอย่างมิเสื่อมคลาย

หากเฉพาะเจาะจงในเมืองไทย และทหารไทย แม้จะเคยมีบทความของนักสื่อสารมวลชนที่เป็นรู้จักกันคือ หมัดเหล็ก (2553) กล่าวไว้ในไทยรัฐออนไลน์ว่า “ในประเทศที่ยังด้อยพัฒนาต้องยอมรับว่ากองทัพคืออุปสรรคในการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอันดีดั่งกันๆ ทุกครั้งที่ประชาธิปไตยจะพัฒนาไปสู่จุดสูงสุด มักจะถูกกองทัพกุด” แม้ในบทความดังกล่าวจะมีได้กล่าวถึงว่าเป็นกองทัพของประเทศไทย แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดจากบทความแล้วเป็นสาระที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยทุกหมัด ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า ในทัศนของคนไทยในหลายส่วนยังมีข้อสงสัยเกี่ยวกับบทบาทของทหารไทยกับการส่งเสริมประชาธิปไตย ทั้งนี้เป็นเพราะในระดับสากลนั้นการควบคุมทหารถูกระงับโดยพลเรือนและเป็นเงื่อนไขจำเป็นสำหรับการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพปราศจากการแทรกแซงทางการเมืองโดยกองทัพ หากอำนาจการตัดสินใจด้านความมั่นคงเป็นของรัฐบาลพลเรือน การดำเนินนโยบายด้านความมั่นคงก็ต้องยึดผลประโยชน์ของประชาชนเป็นหลัก เนื่องจากรัฐบาลพลเรือนเป็นตัวแทนทางการเมืองของประชาชน (พลอย ธรรมมาภิรานนท์, 2560) อย่างไรก็ตามแม้ความคิดเห็นอันหลากหลายจะนำที่ยังไม่มีข้อยุติเพียงแต่ต่างอ้างเหตุผลอันเกิดขึ้นจากต่างประเทศเป็นหลักในขณะที่ประเทศไทยจะมีภาพเหมือนหรือแตกต่างไปจากประเทศเหล่านั้นหรือไม่อย่างไร ผู้วิจัยจะได้นำบทความหรือความเห็นของ สุรพงษ์ ชัยนาม (2549) ภาณุวัฒน์ พันธุ์ประเสริฐ (2556) และวันวิจิต บุญโปร่ง (2558) ที่แสดงให้เห็นบทบาททหารไทยกับการส่งเสริมประชาธิปไตยหรือไม่อย่างไร

สุรพงษ์ ชัยนาม มีความเห็นในบทความ “กองทัพกับประชาธิปไตย” ซึ่งเขียนลงในผู้จัดการ Online แบ่งออกเป็น 3 ภาค ในบทความดังกล่าวมีการกล่าวถึงทหารไทยกับการเมืองโดยเกริ่นนำให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นในสังคม-การเมืองของประเทศใด และภายใต้ระบอบการปกครอง

แบบใดก็ตาม กองทัพยังคงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดและมีอำนาจชี้ขาดได้โดยเฉพาะกรณีการเมืองของไทย โดยตลอดมาไว้ซึ่งเสถียรภาพและความมั่นคงในทุกๆ ด้าน ทำให้หมดความชอบธรรมของรัฐบาล ในกรณีของต่างประเทศก็พบได้เช่นเดียวกันกับของไทย เช่น โปรตุเกส มีกองทัพได้ทำหน้าที่ดูแลปกป้องสังคม-การเมืองให้หลุดพ้นจากเผด็จการพลเรือน (เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2517 ขบวนการยังเตอร์กแห่งกองทัพโปรตุเกส นำโดยพันเอก Antonio Ramalho Eanes ได้กระทำรัฐประหารโค่นระบอบเผด็จการของฝ่ายพลเรือนของนาย Antonio Salazar และนาย Marcello Caetano ได้อย่างเป็นผลสำเร็จ และมีผลทำให้ประเทศโปรตุเกสกลับมามีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยนับแต่นั้นมาจนกระทั่งปัจจุบัน) กองทัพไทยก็สามารถมีบทบาทสำคัญนี้ได้เช่นกัน ในการช่วยปกป้องคุ้มครองประชาธิปไตยและประชาชนมิให้ถูกรัฐบาลที่หมดความชอบธรรมทำลาย และนำประเทศชาติไปสู่ความหายนะ เพราะในช่วงที่สุรพงษ์ ชัยนาม เขียนบทความอยู่นั้น เขาเห็นว่าตลอด 6 ปีที่ผ่านมารัฐบาลได้ละเมิดกติกาประชาธิปไตยบ่อยครั้งมาก มีการครอบงำทางความคิดแก่ประชาชนทุกอาชีพทำให้ประชาชนคนไทยไม่ต่อต้านรัฐบาลและยังเข้าใจผิดว่าประชาชนคนไทยอยู่รอดได้ก็เพราะรัฐบาลตามที่รัฐบาลได้ทำการตอกย้ำอยู่เป็นประจำ ในขณะที่เดียวกันรัฐบาลก็พยายามทุกวิถีทางเพื่อสกัดกั้นความเป็นเอกภาพของกองทัพ โด่งเสริมสนับสนุนเฉพาะนายทหารที่ฝึกฝึการเมืองที่ยินดีร่วมมือกับหัวหน้ารัฐบาลและใช้ความเป็นประชาธิปไตยมาเป็นเครื่องมือกำกับควบคุมและตีกรอบกองทัพเพื่อมิให้คิดดำเนินการอะไรที่จะเป็นภัยต่อรัฐบาล โดยการเน้นและตอกย้ำเป็นประจำว่าในระบอบประชาธิปไตยกองทัพต้องเป็นกลางต้องเชื่อฟังรัฐบาลเพราะรัฐบาลมาจากการเลือกตั้ง กองทัพต้องไม่มีท่าทีและความเห็นที่ขัดกับรัฐบาล ตลอดจนต้องยึดรัฐธรรมนูญและตัวบทกฎหมายอย่างเคร่งครัด ดังนั้นการใช้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยมาทำลายความเข้มแข็งและความเป็นปึกแผ่นของกองทัพ เปรียบเสมือนกองทัพถูกตอน (emasculate) ทั้งทางกายภาพและทางความคิด ทั้งที่ระบอบประชาธิปไตยจะอยู่ได้อย่างมั่นคง ส่วนหนึ่งต้องมาจากการสนับสนุนค้ำจุนจากกองทัพเป็นหลัก แม้ว่าจะมีการรัฐประหารเมื่อ 19 กันยายน 2549 แล้วก็ตาม สุรพงษ์ ชัยนาม ยังคงมีความเห็นว่าการรัฐประหารครั้งนั้นเป็นเพียงการยุติบทบาทชั่วคราวยังไม่ได้บรรลุผลในการกำราบรัฐบาลที่หมดความชอบธรรมมีแต่ส่งผลให้เกิดสถานการณ์อึมครึมทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา ชำร่วยยังทำให้ความแตกแยกทางความคิดในสังคมถ่างกว้างขึ้น นับวันโอกาสและหนทางที่จะนำไปสู่การประนีประนอม แก้อิฝและยุติข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีมีน้อยลงทุกวัน เพราะกองทัพไทยไม่ได้เข้าไปจัดการกับโครงสร้าง กลไก และเครื่องมือต่างๆของรัฐ ที่ระบอบทักษิณได้ใช้มอมเมา ปลุกความเท็จให้กับประชาชน ดังนั้นเพื่อความสมบูรณ์แห่งการจัดการรัฐบาลที่ไม่ชอบธรรม โดยกองทัพให้ได้ผลและนำไปสู่ความเป็นประชาธิปไตยได้นั้น สุรพงษ์ ชัยนาม ให้ข้อคิดสำคัญแก่กองทัพว่า กองทัพไทยจำเป็นต้องศึกษาทำ

ความเข้าใจให้ต้องแท้และถูกต้องว่า ความแตกต่างระหว่างการสนับสนุนรัฐบาลกับการสนับสนุนประชาธิปไตยเป็นอย่างไร มันความต่างกันอยู่มากทั้งนี้ก็เพื่อกองทัพไทยจะได้อยู่ในฐานะแยกแยะความจริงจากความเท็จ และประชาธิปไตยจากเผด็จการได้ และสามารถวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ได้อย่างถูกต้อง ที่สำคัญกองทัพไทยยังคงมีบทบาทสำคัญยิ่งทางการเมืองที่ต้องพิทักษ์รักษาสถาบัน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และประชาชน กองทัพประกอบด้วยเสรีชนในเครื่องแบบ กองทัพย่อมตระหนักดีอยู่แล้วว่า ในสภาพการณ์พิเศษ ประเทศชาติและประชาธิปไตยจะอยู่รอดได้อย่างไร ซึ่งกองทัพไทยสามารถลบล้างภาพลักษณ์ ภาพพจน์และความหน้าเชื่อถือที่ไม่ดีในอดีตได้ ด้วยการประกาศจุดยืนทางการเมืองที่แน่ชัด และยืนหยัดเคียงข้างประชาชนและประชาธิปไตย

ภาณุวัฒน์ พันธุ์ประเสริฐ ได้เขียนบทความ ทหารไทยกับการพัฒนาประชาธิปไตยหลัง 14 ตุลาคม ในวารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์เมื่อปี พ.ศ.2556 โดยบทความดังกล่าวให้ความเห็นว่า สังคมใดที่ต้องการเป็นประชาธิปไตย จะต้องขบคิดถึงปัญหาข้อหนึ่งอย่างจริงจัง คือ การกำหนดสถานภาพและบทบาทที่เหมาะสมให้แก่กองทัพของตน ทั้งนี้เพราะกองทัพเป็นองค์กรที่มีศักยภาพมากเพียงพอที่จะล้มล้างระบอบประชาธิปไตยลงได้ ดังนั้นคำถามหลักของการศึกษามหาวิทยาลัยทหารในระบอบประชาธิปไตยก็คือในเมื่อเราต้องมีกองทัพไว้เพื่อทำหน้าที่ป้องกันประเทศแล้วเราจะจัดวางความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับรัฐบาลพลเรือนอย่างไรจึงจะทำให้กองทัพไม่เป็นภัยต่อรัฐและระบอบประชาธิปไตยบทบาทของกองทัพควรจะเป็นเช่นใดจึงจะเป็นคุณประโยชน์ต่อความเป็นประชาธิปไตยมากที่สุด ซึ่งหากว่ากันตามหลักประชาธิปไตยแล้ว อำนาจในการกำหนดนโยบายและตัดสินใจในทางการเมืองย่อมต้องอยู่กับรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชน ในขณะที่กองทัพไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง จึงย่อมไม่ควรมียอำนาจตัดสินใจทางการเมือง ดังนั้น สิ่งหนึ่งที่รัฐต้องทำเพื่อบรรลุเป้าหมายทางประชาธิปไตยก็คือการสถาปนาความเป็นใหญ่ของพลเรือนเหนือทหาร (Civilian supremacy) หรืออาจเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการควบคุมทหารโดยพลเรือน (Civilian control) ให้เกิดขึ้น ซึ่งหมายความว่า ทหารจะต้องมีฐานะเป็นเพียงกลไกหนึ่งของรัฐบาลที่นำโดยพลเรือนที่มาจากการเลือกตั้ง รัฐบาลพลเรือนต้องสั่งการกองทัพได้เช่นเดียวกับที่สามารถสั่งการองค์กรอื่นๆ ของรัฐรวมถึงการกำหนดนโยบาย ขอบเขตภารกิจ กำหนดงบประมาณ การจัดกำลังบุคคลของกองทัพ เป็นต้น และรัฐบาลพลเรือนก็ต้องสามารถยกเลิกคำสั่งและข้อกำหนดเหล่านั้นได้ด้วย บริบทของประเทศกำลังพัฒนาจำนวนมากโดยเฉพาะประเทศที่เกิดใหม่หรือได้รับเอกราชภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เรามักจะพบเห็นสถานการณ์ทหารเข้ามามีบทบาทสำคัญในการปกครองและบริหารกิจการภายในของประเทศโดยมีสาเหตุหลักมาจากการที่ประเทศเหล่านี้มักขาดแคลนระบบสถาบันทางการเมืองการปกครองที่นำโดยพลเรือนที่เข้มแข็งมี

ประสิทธิภาพซึ่งอาจเป็นเพราะประเทศเหล่านี้อยู่ในระยะตั้งตัวภายหลังได้รับเอกราชหรือกำลังอยู่ในระยะเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยภายหลังพ้นจากการปกครองแบบเผด็จการ หรือมีปัจจัยด้านภัยคุกคามจากคอมมิวนิสต์ในช่วงสงครามเย็นก็มีส่วนทำให้สังคมยอมอยู่ภายใต้การดูแลของกองทัพด้วยเช่นกัน เพราะกองทัพมักอยู่ในฐานะเป็นองค์กรที่เข้มแข็งอยู่แล้วตามธรรมชาติของกองทัพโดยทั่วไป ดังนั้นประเทศเหล่านี้จึงเล็งเห็นว่ากองทัพควรเข้ามามีบทบาทนำพาประเทศต่อสู่ฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ อย่างน้อยก็จนกว่าจะมีสถาบันการปกครองโดยพลเรือนที่แข็งแกร่งมากพอแล้วจึงค่อยถอนตัวออกไปจากการเมืองและลดฐานะลงมาอยู่ใต้การควบคุมของพลเรือน

แม้จะมีนักคิดและนักวิชาการส่วนใหญ่จะเห็นทหารไม่ควรมีบทบาทใดๆ ในช่วงการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยหรือหากมีบทบาทก็ควรเป็นบทบาทที่น้อยที่สุดและควรยุติบทบาทดังกล่าวให้เร็วที่สุด แต่ก็มีนักวิชาการรายหนึ่งคือ Varol โดยภาณุวัฒน์ พันธุ์ประเสริฐ อธิบายว่า Varol เสนอว่าแม้กระทั่งการก่อรัฐประหารโดยกองทัพก็สามารถส่งผลในเชิงบวกต่อการพัฒนาประชาธิปไตยได้ แต่ทั้งนี้การรัฐประหารที่จะนับได้ว่าเป็น “รัฐประหารเพื่อประชาธิปไตย” จะต้อง มีลักษณะตามหลักเกณฑ์ 7 ประการด้วยกัน ได้แก่ (1) เป็นรัฐประหารที่โค่นล้มระบอบเผด็จการอำนาจนิยม (Authoritarianism) หรือระบอบเผด็จการเบ็ดเสร็จ (Totalitarianism) (2) การก่อการรัฐประหารทำขึ้นหลังจากที่ประชาชนรวมตัวกันต่อต้านรัฐบาลเผด็จการอย่างต่อเนื่องยาวนาน (3) รัฐบาลเผด็จการนั้นไม่ยอมลงจากอำนาจ แม้จะถูกประชาชนต่อต้านอย่างหนัก (4) กองทัพที่ก่อรัฐประหารนั้นเป็นที่ศรัทธาของประชาชนในสังคม ซึ่งมักเกิดขึ้นในประเทศที่มีการบังคับเกณฑ์ทหาร เนื่องจากผู้คนจะรู้สึกที่กองทัพเป็นพวกเดียวกันกับประชาชน (5) กองทัพก่อการรัฐประหารเพื่อโค่นล้มรัฐบาลเผด็จการดังกล่าว (6) หลังจากโค่นล้มระบอบเผด็จการลงแล้ว กองทัพจัดให้มีการเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรมขึ้นในเวลาอันสั้น คือ ไม่ควรเกิน 2 ปีหลังการรัฐประหาร และ (7) การครองอำนาจของกองทัพสิ้นสุดลงโดยที่กองทัพถ่ายโอนอำนาจไปให้ผู้นำที่มาจากการเลือกตั้ง แม้กระนั้น Varol ก็ยังเห็นว่ามีโอกาสสูงที่กองทัพจะอาศัยช่วงที่เข้ามามีอำนาจทางการเมืองทำการกำหนดกฎเกณฑ์หรือวางกลไกบางอย่างที่เอื้อประโยชน์แก่กองทัพไว้ในระบอบประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นตามมา เช่น กองทัพอาจพยายามร่างรัฐธรรมนูญใหม่หรือแก้ไขรัฐธรรมนูญเดิมโดยให้มีเนื้อหาที่เป็นประโยชน์แก่กองทัพมากขึ้น Varol เห็นว่ากรณีเช่นนี้เป็น "ราคาที่ต้องจ่าย" อย่างไม่หนึ่งของการรัฐประหารเพื่อประชาธิปไตย

สำหรับกองทัพไทยกับการพัฒนาประชาธิปไตยนั้น ด้วยเหตุผลการวิเคราะห์บทบาทที่มีผลเกี่ยวเนื่องกับความเป็นประชาธิปไตยของไทยนับตั้งแต่เหตุการณ์ 14 ตุลา 2516 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (ปี 2556) เป็นไปค่อนข้างยาก ภาณุวัฒน์ พันธุ์ประเสริฐ จึงได้อภิปรายบทบาทของกองทัพไทยแต่ละด้านโดยโยงเข้ากับประเด็นการพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย 3 บทบาท

บทบาทแรกคือด้านการกำหนดตัวกลุ่มผู้นำประเทศ การเมืองไทยอยู่ในลักษณะของการแบ่งอำนาจกันระหว่างฝ่ายทหารกับพรรคการเมืองดังที่เรียกกันว่า "ยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ" ซึ่งถึงแม้ว่าจะมีการใช้ระบอบรัฐสภาที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้ง แต่รัฐบาลไทยตลอดช่วงทศวรรษ 2520 ก็ล้วนดำรงอยู่ได้ด้วยการสนับสนุนของกองทัพ ขณะที่วุฒิสภาของไทยก็ยังคงเป็นสภาระบบแต่งตั้งและมีนายทหารเข้าไปดำรงตำแหน่งอยู่ตลอด ในด้านของพรรคการเมืองเองก็ปรากฏว่าในระยะนี้มีหลายพรรคการเมืองที่มีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับทหาร เช่น พรรคชาติไทย เป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าระยะนี้เป็นระยะที่ไทยกำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบอบประชาธิปไตย แต่การเปลี่ยนผ่านก็ประสบผลเมื่อได้รัฐบาลพลเรือนเข้ามาบริหารประเทศ แต่ก็ชะงักอีกเมื่อเข้าสู่ยุค รสช. ที่ยึดโค่นอำนาจรัฐบาล พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ในปี พ.ศ.2534 แต่เส้นทางการพยายามครองอำนาจของกลุ่มนายทหารก็สิ้นสุดลงอย่างรวดเร็วหลังเกิดเหตุการณ์พฤษภาทมิฬในปี 2535 จนทำให้อำนาจทางการเมืองของกองทัพเสื่อมถอยลงไปมาก ปี พ.ศ.2535 – 2549 เมื่อเกิดการรัฐประหาร โค่นล้มรัฐบาล พ.ต.ท. ทักษิณ ชินวัตรลงในปี พ.ศ.2549 ทำให้ประเทศไทยตกอยู่ภายใต้รัฐบาลและสภานิติบัญญัติที่ถูกกองทัพแต่งตั้งเข้ามาอีกครั้งเป็นเวลากว่า 1 ปี แม้การเลือกตั้งจะหวนกลับมาเป็นกระบวนการที่ใช้เลือกรัฐบาลอีกครั้งในปลายปี พ.ศ. 2550 แต่ก็ปรากฏว่ากองทัพไทยได้แสดงบทบาทที่มีผลต่อการกำหนดตัวกลุ่มผู้นำออกมาอย่างมีนัยยะสำคัญยิ่ง คือ กองทัพยังได้มีส่วนร่วมในการตั้งรัฐบาลใหม่ภายหลังจากที่พรรคพลังประชาชนถูกศาลรัฐธรรมนูญตัดสินให้ยุบพรรค จนเป็นที่เลื่องลือว่ารัฐบาลของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ ที่เข้ามามีอำนาจเมื่อปลายปี พ.ศ.2551 นั้นเป็นรัฐบาลที่ตั้งขึ้นในค่ายทหาร รวมทั้งทหารยังได้แสดงบทบาทต่อต้านกลุ่มต่อต้านรัฐบาลซึ่งเป็นบทบาทที่ตรงข้ามกับกลุ่มที่มีท่าทีสนับสนุนรัฐบาลที่ทหารให้การสนับสนุน

บทบาทที่สองคือด้านการกำหนดและบังคับใช้นโยบายสาธารณะ กองทัพในช่วงหลัง 14 ตุลาคมถึงยุคประชาธิปไตยครึ่งใบ มีส่วนร่วมอย่างมากในกระบวนการกำหนดและบังคับใช้นโยบายสาธารณะแม้ว่าความเสื่อมถอยในการยอมรับบทบาทของทหารในสังคมลดน้อยลงแต่ยังคงแสดงอิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดและบังคับใช้นโยบายบางด้านปรากฏอยู่ เช่น นโยบายด้านการพัฒนาชนบท นโยบายด้านต่างประเทศโดยเฉพาะกับประเทศเพื่อนบ้าน และการเผยแพร่ข่าวสารผ่านทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ของทหาร เป็นต้น นอกจากนี้ในบางโอกาสรัฐบาลก็ยังคงพึ่งพาทหารในการดำเนินนโยบายเกี่ยวกับการปกครองและบริหารประเทศอยู่ให้เห็นได้ชัด เช่น การที่รัฐบาลกำหนดให้กองทัพออกไปช่วยเหลือประชาชนที่ประสบภัยน้ำท่วมใหญ่เมื่อปี 2554 เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แม้จะพบว่าบทบาทของกองทัพจะไม่ก้าวไกลเรื่องการกำหนดนโยบายต่างๆ ของรัฐบาล แต่ก็พร้อมจะต่อต้านรัฐบาลในกรณีที่มีนโยบายที่ทำให้ทหารเสียประโยชน์ จึงทำให้มองได้ว่าฝ่ายพล

เรือนก็ยังไม่สามารถครองความเป็นใหญ่ในด้านนโยบายสาธารณะได้อย่างสมบูรณ์ตามหลักประชาธิปไตย และ

บทบาทสุดท้าย คือ บทบาทด้านความมั่นคงภายใน ประเทศไทยได้เผชิญกับภัยคุกคามความมั่นคงภายในที่สำคัญมากในยุคสงครามเย็น นั่นคือปฏิบัติการทั้งทางทหารและการเมืองของกลุ่มคอมมิวนิสต์ในนามพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย โดยกองทัพได้ใช้การขยายตัวของคอมมิวนิสต์ทั้งในไทยและประเทศเพื่อนบ้านเป็นเหตุผลรองรับอำนาจและอิทธิพลของกองทัพในสังคมไทยในช่วงเวลาตั้งแต่หลังปี พ.ศ.2500 จนถึงประมาณกลางทศวรรษ 2520 จนเมื่อภัยคอมมิวนิสต์ลดความรุนแรงลงแล้ว ในปี พ.ศ.2525 คณะรัฐมนตรีจึงได้ปรับบทบาท กอ.รมน. ให้ปฏิบัติการกิจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เสริมความมั่นคงตามแนวชายแดน แก้ปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ และปฏิบัติการทางจิตวิทยา เป็นต้น ในขณะเดียวกันก็ปรับโครงสร้างให้ กอ.รมน. ไม่ใช่หน่วยงานของกองทัพโดยตรง แต่ให้เป็นหน่วยราชการภายใต้นายกรัฐมนตรี แต่ในความเป็นจริงแล้วกองทัพก็ยังเป็นผู้ดูแลอยู่เช่นเดิม หลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ บรรยากาศโดยรวมของประเทศไทยเป็นยุคที่กองทัพเสื่อมเสียเกียรติภูมิอย่างมาก ทำให้ทิศทางของการกำหนดนโยบายด้านความมั่นคงภายในมาอยู่ในอำนาจของฝ่ายพลเรือนมากขึ้น ส่วน กอ.รมน. ก็ถูกมองว่าเป็นองค์กรที่ตกยุค ไม่เข้ากับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปหลังการสิ้นสุดของสงครามเย็น แต่รัฐบาลพลเรือนก็ยังคงมักจะให้ฝ่ายทหารเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบหลักด้านความมั่นคงภายในอยู่ อย่างไรก็ตามการรัฐประหารเมื่อปี พ.ศ.2549 ได้ทำให้ทหารกลับมามีอิทธิพลอย่างสูงในด้านการรักษาความมั่นคงภายในอีกครั้ง และ กอ.รมน. ก็ถูกรื้อฟื้นและกลายเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจอย่างมาก มีการตราพระราชบัญญัติรักษาความมั่นคงภายใน พ.ศ.2551 ออกมาบังคับใช้ ได้เพิ่มอำนาจทหารทั้งด้านการกำหนดนโยบายและด้านการปฏิบัติการด้านความมั่นคงภายใน โดยเฉพาะการกำหนดว่าทหารไม่ต้องรับผิดชอบในกรณีการละเมิดสิทธิมนุษยชน ถ้าหากว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำตามหน้าที่ ดังนั้นในภาพรวมของการรักษาความมั่นคงภายในของไทยในปัจจุบันถูกฝ่ายทหารครอบงำเป็นอย่างมาก ซึ่งถ้าจะประเมินว่าบทบาทเช่นนี้เป็นผลดีต่อประชาธิปไตยหรือไม่ ก็ควรพิจารณาว่าในปัจจุบันประเทศไทยเผชิญภัยคุกคามภายในที่สำคัญมากถึงขนาดต้องมอบอำนาจให้ฝ่ายทหารมากขนาดนี้หรือไม่ ซึ่งกรณีนี้ภาณุวัชรินทร์ ประเสริฐ เห็นว่าภัยคุกคามที่สำคัญคือความรุนแรงในจังหวัดชายแดนภาคใต้ แต่ฝ่ายทหารมักให้ความสำคัญกับปัญหาความมั่นคงในกรอบของภัยคุกคามที่มีต่อสถาบันสำคัญ โดยเฉพาะสถาบันกษัตริย์ ซึ่งเป็นแนวคิดตกทอดมาตั้งแต่สมัยสงครามเย็น และได้แสดงบทบาทปกป้องรักษาความมั่นคงตามกรอบดังกล่าวจนทำให้หลักการควบคุมทหารโดยพลเรือนตามครรลองของประชาธิปไตยนั้นเสียไป กรณีเช่นนี้จึงไม่แปลกใจอันใดเลยที่ วันวิชาติ บุญโปรง ซึ่งได้เขียน

บทความเรื่อง บทบาททางการเมืองของผู้บัญชาการทหารบกหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ.2535 ในการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2558 ก็มีความคิดเห็นในทางเดียวกัน โดยรวมสรุปได้ว่า บทบาททางการเมืองของผู้บัญชาการทหารบกภายหลังเหตุการณ์เดือนพฤษภาคม พ.ศ.2535 เป็นต้นมา ยังคงอยู่ระดับที่มีความโดดเด่น ในฐานะผู้เข้ามาทำหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ กอปรกับความผันผวนในระบบการเมืองไทยกว่าช่วงทศวรรษที่ถึง ผู้บัญชาการทหารบกเข้ามาสู่วงจรการจัดการปัญหาความขัดแย้งทางการเมือง รวมถึงความไม่พอใจต่อการแทรกแซงแต่งตั้งโยกย้ายนายทหารภายในกองทัพของฝ่ายการเมืองและการปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ได้รับความกระทบกระเทือนจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มทางการเมือง เป็นปัจจัยที่มีความชอบธรรมที่ผลักดันให้ผู้บัญชาการทหารยังรักษาทบาทและพื้นที่ที่สำคัญทางการเมืองไทยได้ตลอดมา

จากความเห็นของนักวิชาการทั้งสามท่านที่ผู้วิจัยนำมากล่าวถึง พอสรุปได้ว่า บทบาททหารกับการส่งเสริมประชาธิปไตยนั้น ขึ้นอยู่กับท่าทีทางการเมืองของฝ่ายรัฐบาลพลเรือนหากสังคมไทยเห็นว่ารัฐบาลพลเรือนกำลังคุกคามความเป็นประชาธิปไตย หรือรัฐบาลพลเรือนขาดเสถียรภาพตลอดจนความน่าเชื่อถือ รวมถึงถ้ามีปัญหาความมั่นคงในกรอบของภัยคุกคามที่มีต่อสถาบันสำคัญ โดยเฉพาะสถาบันกษัตริย์ บทบาททหารยอมให้เกิดสภาพนั้นไม่ได้ จำเป็นต้องจัดการด้วยพลังอำนาจทางการเมืองแล้วชั่วระยะเวลาหนึ่งที่ไม่นานเกินไปแล้วปล่อยให้มีการเลือกตั้งให้มีรัฐบาลพลเรือนมาบริหารประเทศแม้จะดูมองว่าคุณคมต่อระบอบประชาธิปไตยแต่ก็เป็นเงื่อนไขที่จำเป็น อีกทั้งนักวิชาการทั้งสามท่านก็ไม่ได้กล่าวให้เห็นเลยแม้แต่น้อยว่ากองทัพไทยทำลายการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย เพียงแต่เข้ามาบริหารจัดการในระดับหนึ่งและอาจมีส่วนเกี่ยวข้องหรือยุ่งเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะอยู่บ้างก็เพื่อเหตุผลแห่งความมั่นคง ส่วนการบริหารปกครองอื่นกองทัพไทยให้การสนับสนุนรัฐบาลพลเรือนอย่างเต็มความสามารถ

7. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สมพงษ์ กล้าวิกรณ์ (2541) ทำการศึกษาบทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทในการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยทั้ง 5 กิจกรรม คือ กิจกรรมการปกครองตนเองของนักเรียน กิจกรรมการสหกรณ์ของนักเรียน กิจกรรมการทำความสะอาดอาคารสถานที่ กิจกรรมการกีฬาและกิจกรรมการสร้างเสริมวินัยนักเรียน ซึ่งกิจกรรมโดยรวมมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่กิจกรรมเกี่ยวกับการปกครองตนเองนักเรียนและกิจกรรมการทำความสะอาด

อาคารสถานมีบทบาทอยู่ในระดับมาก ส่วนบทบาทการบริหารในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน การจัดองค์การ การจัดบุคลากร การเป็นผู้นำและการควบคุม ภาพรวมมีบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง โดยบทบาทด้านการจัดบุคลากรและด้านการเป็นผู้นำมีอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตามผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรงตำแหน่งต่างกันจะมีบทบาทในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยโดยไม่แตกต่างกันแต่ มีบทบาทกิจกรรมการสร้างเสริมวินัยนักเรียน กิจกรรมทำความสะอาดอาคารสถานที่ และกิจกรรมการกีฬา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ธีรพงศ์ เมฆเฉลิม (2548) ทำการศึกษา บทบาทของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในกับภัยคุกคามในยุคโลกาภิวัตน์ พบว่า สถานภาพและบทบาทของ กอ.รมน. ที่ได้รับจากรัฐบาลเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่เคยเป็นองค์การระดับนโยบายและองค์การที่แปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ได้ถูกลดบทบาทลงมาเป็นองค์การที่แปลงนโยบายด้านความมั่นคงมาสู่การปฏิบัติเพียงอย่างเดียวในลักษณะอำนาจการประสานงานและส่งเสริมการปฏิบัติของส่วนราชการอื่นแต่ยังเป็นองค์การที่มีการทำงานในลักษณะการบูรณาการของพลเรือน ตำรวจ ทหาร เช่นเดิม ด้านอำนาจหน้าที่ กอ.รมน. ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดน กิจกรรมโครงการที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ ขาดอำนาจตามกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานและไม่ตรงกับภารกิจหลักของ กอ.รมน. ในเรื่องการบริหารจัดการตามยุทธศาสตร์ความมั่นคงชายแดนโดยเน้นกระทำในภารกิจ การแก้ปัญหาหายาเสพติด การแก้ปัญหาผู้อพยพหลบหนีเข้าเมืองโดยผิดกฎหมาย การปฏิบัติงานส่งเสริมส่วนราชการอื่นในการจัดระเบียบพื้นที่ชายแดน ตลอดจนการแก้ปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านโครงสร้างในภาพรวมต้องมีการปรับโครงสร้างให้เป็นหน่วยที่มีอัตราการจัดหน่วยที่ถาวร รับผิดชอบงานเรื่องความมั่นคงภายในทั้งหมด โดยบูรณาการหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาปฏิบัติและให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาอย่างจริงจัง

สิริวรรณ ศรีพหล (2551) ทำการศึกษา การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล เรื่องการจัดการเรียนสอนเพื่อพัฒนาทักษะความเป็นพลโลกของนักเรียนสำหรับครูสังคม พบว่า ชุดฝึกอบรมทางไกลที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ความก้าวหน้าในการฝึกอบรมของผู้รับการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้เข้ารับการฝึกอบรมทางไกลมีความเห็นว่า ชุดฝึกอบรมทางไกลมีความคุ้มค่า ความน่าสนใจ และความเป็นไปในในการนำไปใช้ประโยชน์

จารุพรรณ ไชยชนะนาญ (2552) ทำการศึกษา บทบาทของวิทยุชุมชนกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน พบว่า บทบาทของวิทยุชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยบทบาทที่สำคัญ คือ บทบาทต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน การส่งเสริม

ประชาธิปไตยของวิद्यุชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ปัญหาและอุปสรรคต่อการดำเนินตามบทบาทวิद्यุชุมชนในการส่งเสริมประชาธิปไตย คือ การขาดแคลนบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยผลการศึกษาเสนอแนะให้ผู้ดำเนินรายการไม่ควรโฆษณาเกินไปและให้รัฐบาลควรริบออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลวิद्यุชุมชนเนื่องจากขณะนี้ยังไม่มียกเลิกการใดทำหน้าที่ดังกล่าวในระดับมาก

สุขสวัสดิ์ วงศ์เตชะ (2552) ทำการศึกษา บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมประชาธิปไตยระดับรากหญ้า: กรณีศึกษาขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี พบว่า บทบาทของ อบต.กับการส่งเสริมประชาธิปไตยระดับรากหญ้าโดยรวมอยู่ในระดับมาก อบต.มีผลการดำเนินงานการส่งเสริมประชาธิปไตยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และ อบต.ประสบปัญหาอุปสรรคการส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยระดับรากหญ้าอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษาเสนอแนะการส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยระดับรากหญ้าโดยให้ อบต. ออกวารสารรายเดือน จัดรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ การส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์และการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง กอ.รมน. (2553) จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมและคู่มือการใช้หลักสูตร เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย มีเป้าหมายเพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยและช่วยส่งเสริมวิถีชีวิตประชาธิปไตยอันจะนำไปสู่รากฐานประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกที่ดีต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และสามารถนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติอันจะช่วยเสริมสร้างความรักสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชนท้องถิ่นของตนและจะช่วยนำความสุขและความมั่นคงของประเทศในประเด็นของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กำหนดเนื้อหาหลักสูตรไว้ 8 สาระ ได้แก่ (1) หลักการและรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย (2) ความเป็นมาและพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของไทย (3) บทเรียนจากปัญหาที่เกิดขึ้นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ผ่านมา (4) วัฒนธรรมไทยกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย (5) สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่ดีและการมีส่วนร่วมทางการเมืองตามการปกครองระบอบประชาธิปไตย (6) การสร้างจิตสำนึกประชาชนต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย (7) การสร้างความรักสามัคคีและกระบวนการเรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ (8) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและเอกสารตำราคู่มือที่เกี่ยวข้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่ควรทราบ

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง กอ.รมน. (2553) จัดทำหลักสูตรการฝึกอบรมและคู่มือการใช้หลักสูตร เรื่อง การให้

ความสำคัญต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และการเกิดทุนสถาบัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นหลักสูตรแกนกลางในการจัดการอบรมเรื่องการให้ความสำคัญต่อสถาบันพระมหากษัตริย์และการปกป้องสถาบัน ให้ประชาชนทุกภาคส่วนตระหนักถึงพระอัจฉริยภาพในการทรงงานและการปฏิบัติพระองค์บนพื้นฐานคุณธรรมนำมาใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นการแสดงถึงความจงรักภักดีและสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอันนำไปสู่ความสามัคคีของคนในชาติ และให้ประชาชนทุกภาคส่วนสร้างความมั่นคงเข้มแข็งแก่ชาติ กำหนดเนื้อหาหลักสูตรไว้ 6 สาระ ได้แก่ (1) ความสำคัญของสถาบันพระมหากษัตริย์ (2) พระมหากษัตริย์กับหลักทศพิธราชธรรม (3) เรียนรู้พระอัจฉริยภาพจากหลักการทรงงาน (4) โครงการส่วนพระองค์และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (5) การสร้างจิตสำนึกและกระบวนการเรียนรู้ในการปกป้องสถาบันพระมหากษัตริย์ และ (6) การแสดงความสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

เทวฤทธิ์ แสนคำ (2554) ทำการศึกษา ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี พบว่า การสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนปทุมวิไลจังหวัดปทุมธานีโดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดองค์การบริหารให้มีลักษณะเป็นประชาธิปไตย คือ 4.39. ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียนเพื่อสร้างเสริมประชาธิปไตย คือ 4.11

วรารณณ์ กันเกตุ (2554) ทำการศึกษา บทบาทของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอ่างทองกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พบว่าดำเนินบทบาทด้วยการมุ่งเน้นกิจกรรมการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรมการสร้างจิตสำนึกค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้ประชาชนโดยทั่วไปได้รับทราบและเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางการเมืองทุกระดับ การปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมทางการเมือง การสร้างองค์กรและภาคีเครือข่าย การสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาสังคมและการส่งเสริมวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทมีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกของสำนักงานวัฒนธรรม และแนวทางแก้ไขปัญหาคือ การส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางความคิดทางการเมืองของประชาชน

วัลลยา อุบลพงษ์ (2556) ทำการศึกษา การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยโรงเรียนมัธยมตอนต้นวัดลานบุญเขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร พบว่า กิจกรรมภาพรวม 6 กิจกรรม อยู่ในระดับมาก โดยกิจกรรมเวทีอิสระมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมา คือ กิจกรรมหน้าเสาธง ส่วน

กิจกรรม คณะกรรมการสภา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เมื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมตามเพศ พบว่า นักเรียนเพศหญิงและเพศชายมีความเห็นโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พิสิฐชัย รักเกียรติ อ่อนสิงห์ (2556) ทำการศึกษา บทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการส่งเสริมการพัฒนาการเมืองแก่เยาวชนประชาธิปไตย พบว่า (1) สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรมีบทบาทในการส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมือง และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง (2) ผลการดำเนินการพบว่าเยาวชนประชาธิปไตยมีพัฒนาการทางการเมืองที่ชัดเจน และมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาการเมืองของไทย (3) ความคิดเห็นของเยาวชนประชาธิปไตยในการส่งเสริมการพัฒนาการเมืองแก่เยาวชนประชาธิปไตยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรอยู่ในระดับมาก (4) การเปรียบเทียบความคิดเห็นของเยาวชนประชาธิปไตยในการส่งเสริมการพัฒนาการเมืองแก่เยาวชนประชาธิปไตยของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรพบว่า เพศและอายุของเยาวชนประชาธิปไตยที่แตกต่างกันมีความเห็นไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

พรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2557) ทำการศึกษา วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตชนบทอีสาน: กรณีศึกษาประชาชนในเขตหมู่บ้านคำบง และหมู่บ้านสะอาด ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับประชาธิปไตยคือวัฒนธรรมแบบพลเมือง วัฒนธรรมแบบพลเมืองที่จำเป็นต้องสร้างขึ้นเพื่อเอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยมี 6 ประการสำคัญ คือ สำนักแห่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง สำนักแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคมอย่างเคร่งครัด การมีจิตสาธารณะ การยึดหลักสันติวิธีและการประนีประนอม การรู้จักใช้สิทธิของตนเองและรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพผู้อื่น และการมองโลกในแง่ดี ส่วนวัฒนธรรมที่ไม่เอื้อต่อการพัฒนาประชาธิปไตยคือ การไม่สนใจมีส่วนร่วมทางการเมือง ขาดสำนักแห่งการรักษากฎหมายและการเคารพกฎกติกาของสังคม ความคิดเรื่องจิตสาธารณะที่คับแคบ หลักสันติวิธีและการประนีประนอมยังไม่ถูกนำไปปฏิบัติ และความเข้าใจเรื่องการใช้สิทธิของตนเองและการเคารพสิทธิของผู้อื่นยังมีน้อย งานวิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนาวัฒนธรรมแบบพลเมืองให้เกิดขึ้นในระดับชุมชนหมู่บ้านทั้ง 5 ด้าน คือ การสร้างสำนักแห่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง การสร้างสำนักแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคม การมีจิตสาธารณะ การยึดหลักสันติวิธีและการประนีประนอม การรู้จักใช้สิทธิของตนเองและรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น

สุรบดินทร์ อินทะเสน และไพฑูรย์ มีกุล (2557) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงมะแล้ง ตำบลบึงมะแล้ง อำเภอสว่างวีระวงศ์

จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงมะแล้งในการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตย พบว่า องค์การบริหารส่วนตำบลบึงมะแล้ง ได้เข้าไปมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยในท้องถิ่นและส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามวิถีทางของการปกครองตามระบอบการปกครองประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ส่วนแนวทางการส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยที่องค์การบริหารส่วนตำบลบึงมะแล้งนำมาใช้ได้แก่การนำแนวคิด การดำรงตนในสังคมประชาธิปไตยของประชาชนจะต้องเป็นสิ่งที่ประชาชนประพฤติตนสอดคล้องกับหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองตามที่กฎหมายกำหนดและเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองในระดับต่างๆ อย่างกว้างขวาง โดยคำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญตลอดจนมีความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการปกครองในระบอบนี้อย่างแท้จริง

ปทุมพร รอดกระต่าย และนางลัดกษณ์ ใจฉลาด (2558) ทำการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยของสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีแนวทางการพัฒนาโดยสรุปดังนี้

- 1) ควรกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
- 2) ควรวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดในสาระการเรียนรู้
- 3) ควรแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานประชาธิปไตย ระดับเขตพื้นที่
- 4) ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง
- 5) ควรจัดทำเครื่องมือในการวัดและประเมินการเรียนรู้ประชาธิปไตย
- 6) บันทึกผลการนิเทศเป็นลายลักษณ์อักษร
- 7) ควรหาแนวทางปรับปรุงเทคนิควิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิจัยเรื่อง บทบาทของอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด เชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่ศึกษาบทบาทของอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มแรก กำลังพลซึ่งเป็นบุคลากรของ กอ.รมน.จังหวัด ช.ม. ใน 5 กลุ่มงาน คือ กลุ่มงานอำนาจการและบริหารบุคคล กลุ่มงานข่าว กลุ่มงานกิจกรรมมวลชนและการประชาสัมพันธ์ กลุ่มงานยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง และกลุ่มงานปฏิบัติการด้านความมั่นคง รวมทั้งสิ้น 47 นาย/คน

กลุ่มที่ 2 ผู้นำชุมชน คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในจังหวัดเชียงใหม่ รวมทั้งสิ้น 2,066 คน/หมู่บ้าน

กลุ่มที่ 3 ประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1,728,242 คน (ข้อมูลเมื่อสิ้นเดือนธันวาคม 2558)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (ผู้ให้ข้อมูลหลัก: Key Informants)

กลุ่มตัวอย่างหรือผู้ให้ข้อมูลหลักได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากประชากร แต่ละกลุ่ม แยกเป็น

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นที่กำลังพลของ กอ.รมน. จังหวัด ช.ม. ในแต่ละกลุ่มงาน ๆ ละ 2 คน/นาย รวม 8 นาย/คน

ผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเป็นที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 15 คน ด้วยการเลือกตัวอย่างแบบ ลูกโซ่ (Snowball Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของหน่วย ตัวอย่างที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว

กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นประชาชน ที่เป็นผู้นำกลุ่มอาชีพ กลุ่มการผลิตต่าง ๆ หรือผู้มีบทบาทเป็นที่ยอมรับทางสังคม จำนวน 20 คน ด้วยการเลือกตัวอย่างแบบลูกโซ่ (Snowball Sampling) ซึ่งเป็นวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยอาศัยการแนะนำของหน่วยตัวอย่างที่ได้เก็บข้อมูลไปแล้ว

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในครั้งนี้ประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์ การเข้าไปมีส่วนร่วมในชุมชน และแบบบันทึกภาคสนาม

2.1 แบบสัมภาษณ์

2.1.1 ผู้วิจัยใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) และ โดยการตั้งคำถามไว้ล่วงหน้าชี้แนวคำถามปลายเปิดเพื่อนำไปสัมภาษณ์ และแบบไม่มีโครงสร้าง (Non- Structured Interview) ด้วยการตั้งประเด็นที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยแล้วนำไปซักถาม พูดคุยตัวต่อตัวระหว่างผู้วิจัยหรือผู้ช่วยผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลหลัก สำหรับแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วยคำถาม 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินบทบาทของ กอ.รมน. เชียงใหม่ เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตอนที่ 3 ข้อมูลปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของ กอ.รมน. เชียงใหม่ เกี่ยวกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตอนที่ 4 ข้อมูลข้อเสนอแนะแนวทางเพิ่มบทบาทการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน. เชียงใหม่

2.2.2 ผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม คือ การสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมผู้วิจัยเข้าไปสังเกตการณ์ในพื้นที่ทำการวิจัยและเข้าไปในพื้นที่วิจัยเกี่ยวกับงานในหน้าที่โดยตรง และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมคือการเข้าไปในพื้นที่วิจัยในลักษณะสังเกตการณ์โดยทั่วไปไม่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับกิจกรรมนั้น

2.2.3 แบบบันทึกภาคสนาม ผู้วิจัยบันทึกข้อมูลที่สังเกตได้จากการเข้าร่วมดำเนินการในกิจกรรมส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้คนในชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก ประกอบด้วย กองกำลังพลของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน และประชาชนที่เป็นผู้นำกลุ่มอาชีพ โดยการนัดหมายวันและเวลาสัมภาษณ์ ในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้วิธีการบันทึกประเด็นความคิดเห็นด้วยแบบบันทึกภาคสนาม รวมถึงใช้วิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการคนไทยหัวใจเดียวกัน ตลอดจนกิจกรรมอื่นในชุมชนภูมิคำเนาของผู้นำกลุ่มอาชีพ

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลและได้ศึกษาจากเอกสาร งานวิจัย ตำรา นโยบายของรัฐบาล บทความในหนังสือพิมพ์ เอกสารการวิจัย รายงานวิชาการ แผนยุทธศาสตร์ของ กอ.รมน. ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดทำข้อมูล

4.1.1 การจัดระเบียบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ หลังจากเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแต่ละครั้ง นำมาเรียบเรียงและเชื่อมโยงข้อมูลจากการสังเกตเข้าด้วยกัน

4.1.2 การจำแนกข้อมูล นำผลข้อมูลที่ได้ทำการเรียบเรียงร่วมกับข้อมูลการสังเกตแล้วมาจำแนกเป็นหัวข้อเพื่อให้เกิดความสะดวกในการนำข้อมูลไปใช้ แล้วอ่านทบทวนอย่างละเอียด ทำความเข้าใจกับข้อมูล แยกประเด็นสาระต่าง ๆ ออกเป็นหมวดหมู่

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

วิเคราะห์ข้อมูล โดยอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเป็นกรอบในการวิเคราะห์ และตามวัตถุประสงค์การวิจัย ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) เพื่ออธิบายสิ่งที่เกิดขึ้น โดยเน้นความคิดเห็นที่มาจากข้อมูลการสัมภาษณ์เป็นหลัก

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง บทบาทกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) จากผู้ให้ข้อมูลหลักสำหรับการวิจัย ผลการวิจัยถูกนำเสนอเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 บทบาทกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับบทบาทกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 จนถึงสิ้นปี พ.ศ.2559 ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

1.1 การเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคี

ผลการวิจัยพบว่า บทบาท กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 จนถึงสิ้นปี พ.ศ.2559 เกี่ยวกับการเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคี นั้นเป็นบทบาทเกี่ยวข้องกับ

1.1.1 การสร้างและพัฒนาบุคคลในสังคมแต่ละชุมชนในจังหวัดเชียงใหม่ให้มีจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคีของคนในชาติ ที่ควรเริ่มตั้งแต่ชุมชนซึ่งเป็นสังคมระดับฐานรากของชาติ (พ.อ.หญิง จันทร์ทิพย์ ขวัญเมืองแมน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2560) ด้วยวิธีการหลากหลายรูปแบบ ที่ใช้มากที่สุด คือ โครงการคนไทยหัวใจเดียวกัน เป็นโครงการที่สนองนโยบายรัฐบาลซึ่งต้องการเปิดเวทีร่วมกับสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) รับฟังความคิดเห็นของประชาชนทั่วไปและนำความเห็นนั้นมาใช้เป็นแนวทางปฏิรูป 11 ด้าน เน้นการขอความร่วมมือองค์กรบริหารส่วนตำบล เทศบาล สถานศึกษา และองค์กรวิชาชีพต่าง ๆ ผ่านเวทีรับฟังความคิดเห็น องค์กรใดก็ตามที่โครงการคนไทยหัวใจเดียวกัน มิใช่มีวัตถุประสงค์ดังกล่าวเพียงประการเดียวหากแต่มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและส่วนราชการมีความรักสมัครสามัคคีปรองดองอยู่

ด้วย ช่วยประชาชนให้ได้รับข้อมูลข่าวสารจากภาครัฐอย่างถูกต้อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอแนะปัญหาและแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม โครงการนี้นับว่าเป็นการส่งเสริมความสันติสุข สร้างความเข้มแข็งสู่การปฏิรูปสังคมให้เกิดความสามัคคีให้เกิดขึ้นนั่นเอง (พ.อ.เกรียงไกร อธิติเดชารณ, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2560) นอกจากนี้ยังได้จัดกิจกรรมโครงการที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมอาชีพ การสร้างรายได้โดยอาศัยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชนได้น้อมนำไปสู่การปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน จึงเป็นโครงการที่สร้างความเข้มแข็งสู่การปฏิรูปสังคมมีจุดเริ่มต้นด้วยสร้างความเข้มแข็งในระดับหมู่บ้าน (นายชัชวาลย์ พุทธิ, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2560) เป็นต้น ผลลัพธ์สำคัญที่ได้รับจากโครงการดังกล่าว คือ ทำให้ทราบความต้องการของประชาชนในการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้าน ช่วยสร้างทัศนคติต่อการอยู่ร่วมกันของประชาชนในฐานะสมาชิกของสังคมนั้นให้เข้าใจและยอมรับถึงความเห็นต่าง ซึ่งแท้จริงแล้วไม่ใช่ความแตกแยกหากแต่ถ้าได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างสมาชิกในชุมชนด้วยกันแล้วก็จะหนุนให้ประชาชนในสังคมมีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ร่วมมือกันสร้างพลังให้แก่ชุมชน (พ.อ.หญิง จันทร์ทิพย์ ขวัญเมืองแมน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2560)

1.1.2 การส่งเสริมและป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติให้แก่ประชาชน

เพื่อบ่มบ่มประชาชนในแต่ละพื้นที่ช่วยกันสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและสังคมด้วยการให้ประชาชนตระหนักอยู่บนพื้นฐานความรักสามัคคีเป็นสำคัญ (นายวิชัย เป็งเรือน, สัมภาษณ์ 15 มีนาคม 2560) ส่วนวิธีการที่ทำให้เกิดจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคีนั้นก็มีหลายรูปแบบแตกต่างกันไปตามสภาพพื้นที่และบริบทของสังคมทำให้เห็นว่าแตกต่างกัน วิธีหลักที่ใช้คือส่งบุคลากรของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ลงปฏิบัติหน้าที่ชุมชนเป้าหมายในลักษณะให้คำปรึกษาช่วยเหลือ และแนะนำแนวทางการสร้างความสามัคคีในชุมชน (น.ส. โสรัดดา บัวชุม, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560) ลดความขัดแย้งในชุมชน ร่วมกันกับการจัดทำกิจกรรมในพื้นที่ให้มีความรู้และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน โดย กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ เห็นว่าการร่วมกันทำกิจกรรมในชุมชนเป็นรากฐานสำคัญของการสร้างความเข้าใจระหว่างกันเพราะถ้าหากการปฏิบัติงานร่วมกันเกิดข้อผิดพลาดก็ต้องรู้จักให้อภัยซึ่งกันและกัน (นายชาติรี ใสเสี้ยว, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2560) ผลของการลงปฏิบัติหน้าที่ในชุมชนเป้าหมายของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ นำไปสู่การสร้างจิตสำนึกในการทำหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนที่ได้รับการปลูกฝังเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงบทบาทที่ดีต่อสังคมให้เป็นที่ประจักษ์รู้เห็นกันในมวลสมาชิกของชุมชน (นายกมลสิทธิ์ โรจน์ธนวิรัช, สัมภาษณ์ 17 เมษายน 2560) ทั้งนี้การลงปฏิบัติงานในพื้นที่นั้นมิใช่เป็นวิธีปฏิบัติเดียว แต่ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ได้ผสมผสานกับการจัดเวทีอบรมให้ความรู้เพื่อสร้างความเข้าใจพื้นฐานของภาระหน้าที่ให้มีจิตสำนึกในการมีความปรองดองร่วมกันกับคนในชุมชนในฐานะ

สมาชิกของสังคมนั้น ๆ อันเป็นกลไกสำคัญเชื่อมต่อการสร้างความสามัคคีมีความปรองดองขยายกว้างไปสู่สังคมระดับชาติ (นายจรัสเสถียร กิริยากรณ์, สัมภาษณ์ 10 มีนาคม 2560) รวมถึงการสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนได้น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการทำงานเพื่อสังคม ดังนั้นการรับรู้ในบทบาท กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ของกลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้านจึงเป็นการรับรู้ที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติการกิจตามบทบาท กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ และได้ผลดังที่ได้กล่าวถึงแล้ว คือ นำไปสู่การสร้างจิตสำนึกในการทำหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน ส่งเสริมให้ประชาชนที่ได้รับการปลูกฝังเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงบทบาทที่ดีต่อสังคม มีการดำรงชีวิตอยู่บนพื้นฐานใญ่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นที่ประจักษ์รู้เห็นกัน ในมวลสมาชิกของชุมชน

1.1.3 การสร้างความรัก สัมครสมานสามัคคีของประชาชนในพื้นที่ให้สมาชิกของชุมชนเพื่อสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคีให้เกิดขึ้นด้วยวิธีการหรือรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลาย (นายหมั่น โปกสะท้าน, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2560, นายบุญปั้น ทิพรอด, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2560, นายทองสุขุม สิงโต, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2560) รูปแบบหลักที่ถูกนำมาเป็นเครื่องมือก็คล้ายคลึงกันกับบทบาทการส่งเสริมและป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติให้แก่ประชาชน ที่ต้องอาศัยแนวทางการบูรณาการร่วมกันแต่ได้ประโยชน์หรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นสามารถตอบสนองเป้าหมายของแต่ละบทบาทได้ วิธีการดังกล่าว คือ การส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกันสร้างกลุ่มอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมดังกล่าวทำให้ประชาชนสามารถร่วมมือกันเป็นกลุ่มอาชีพช่วยกันดำเนินกิจกรรมอาชีพที่เข้มแข็งดังที่พบในอำเภอดอยสะเก็ดที่ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ เข้าไปช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนสร้างกลุ่มสมุนไพร กลุ่มอาชีพในครัวเรือน เป็นต้น ที่ปัจจุบันกิจกรรมของกลุ่มอาชีพดำเนินไปเป็นอย่างดี นอกจากนี้ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ ยังเข้าไปสนับสนุนกลุ่มอาชีพในชุมชนที่มีอยู่แล้วให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น ดังพบการส่งเสริมดังกล่าวในหลายอำเภอดังที่พบได้ในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้สมาชิกของกลุ่มมีรายได้จากการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์เพิ่มขึ้นได้ (นางดาวเรือง ธาตุอินจันทร์, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2560) ทั้งนี้กิจกรรมตามรูปแบบที่ใช้ส่งเสริมการสร้างกลุ่มอาชีพหรือกลุ่มกิจกรรมของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ที่พบเห็นคือ ได้ส่งกำลังพลลงมาร่วมวางแผนกับประชาชนในพื้นที่ให้มาร่วมกันทำกิจกรรมตามที่ตกลงอย่างสม่ำเสมอไม่ให้ขาดตอน รวมถึงมีกิจกรรมที่นอกเหนือจากการสร้างกลุ่มอาชีพอีกด้วย เช่น การดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติในหมู่บ้าน ให้ประชาชนหวงแหนไม่ทำลายให้ช่วยกันรักษา การดูงานในโครงการพระราชดำริที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง และจัดกิจกรรมจำลองสถานการณ์ปัญหาให้สมาชิกของกลุ่มได้ร่วมกันแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ช่วยกันนำความรู้และความเข้าใจนั้นไปใช้ให้ได้จริงในสถานการณ์

จริงที่เกิดขึ้นในชุมชน (นายชาติรี ไล่เสี้ยว, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2560) กิจกรรมทั้งหมดนั้นช่วยสร้างความรัก สัมครสมานสามัคคีของประชาชนในพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมให้ดียิ่งขึ้น เพราะการประกอบอาชีพร่วมกัน การดำเนินการกิจกรรมร่วมกัน จำเป็นต้องอาศัยการปรึกษาหารือ การพบปะพูดคุย ร่วมกันหาทางออกหากมีปัญหาที่ต้องอาศัยการรับฟังความเห็นระหว่างสมาชิกกลุ่มอาชีพด้วยกัน การสร้างความรัก สัมครสมานสามัคคีของประชาชนในชุมชนที่เกิดขึ้นได้ดีเพราะสามารถลดความขัดแย้งยอมรับความเห็นต่างกันได้ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการรับรู้เกี่ยวกับบทบาท กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ โดยกลุ่มประชาชนนั้นนับว่าเป็นบทบาทที่สอดคล้องกับภารกิจของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ ที่ทำหน้าที่เสริมสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคี

1.2 การส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผลการวิจัย พบว่า บทบาท กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ เกี่ยวกับการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เป็นบทบาทในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 จนถึงสิ้นปี พ.ศ.2559 นั้นเป็นบทบาทเกี่ยวข้องกับ

1.2.1 บทบาทการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

ทั้งในการกระทำตนเป็นตัวอย่างของกำลังพล เป็นตัวอย่างให้ปรากฏแก่สายตาของประชาชนโดยทั่วไป รวมถึงมีการประชาสัมพันธ์พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตลอดจนสถาบันพระมหากษัตริย์ให้ประชาชนในวาระต่าง ๆ โดยเฉพาะในช่วงดำเนินกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคีให้แก่ประชาชน มีการส่งกำลังพลเข้าร่วมกิจกรรมในวาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ หรือเชื้อพระวงศ์ เช่น วันจักรี วันฉัตรมงคล วันปิยะมหาราช วันเฉลิมพระชนมพรรษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมราชินีนาถ ฯลฯ นอกเหนือจากนั้น กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ทำการส่งเสริมและสนับสนุนให้กำลังพลเข้าร่วมเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่ประชาชนและองค์กรต่าง ๆ โดยทั่วไป กิจกรรมดังกล่าวมาเป็นภารกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งนี้ก็เพื่อเป็นการปลูกฝังความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ให้เกิดขึ้นแก่กำลังพลและประชาชน (พ.อ.หญิง จันทร์ทิพย์ ขวัญเมืองแมน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2560) การจัดส่งกำลังพลให้ไปร่วมทำกิจกรรมและอบรมปลูกฝังประชาชนและเยาวชนให้มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์นั้นจะเน้นให้ประชาชนและชุมชนได้รับรู้ว่าสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยมีความสำคัญต่อประเทศในด้านการเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนไทยทั้งชาติ ประเทศไทยผ่านวิกฤตทั้งในและนอกประเทศก็ด้วยพระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ในราชวงศ์จักรีทำให้ประเทศไทยผ่านวิกฤตและไม่ตกเป็นเมืองขึ้นของใคร ทำให้ประชาชนคนไทยอยู่กันได้อย่างผาสุกแม้ว่าจะมีปัญหาคความขัดแย้งทางการปกครองภายในประเทศพระมหากษัตริย์ก็สามารถขจัดความขัดแย้งดังกล่าวให้หมดสิ้นไปด้วยพระบารมี นอกเหนือจากนั้น

ได้ทำให้ประชาชนทราบว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวยังให้การเอาใจใส่ต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทรงเห็นว่าประชาชนคนไทยมีความยากลำบากอันเนื่องมาจากการดำรงชีพที่แข่งขันกันด้วยอิทธิพลจากสังคมภายในพระองค์จึงได้พระราชทานทฤษฎีใหม่ และปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ประชาชนคนไทยได้น้อมนำไปปฏิบัติให้สามารถดำรงชีพได้อย่างพอเพียงที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและครอบครัว ดังนั้นคนไทยควรสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของสถาบันพระมหากษัตริย์ (นายสง่า พรหมสา, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560; นายเกษม พาจรทิศ, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2560)

1.2.2 บทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมเรื่องการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตย ที่ส่วนใหญ่ผ่านกิจกรรมโครงการคนไทยหัวใจเดียวกัน กิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน โดยชี้ให้ประชาชนเข้าใจถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครอง ปัญหานั้นเกิดขึ้นด้วยเหตุผลใด ใครมีหน้าที่ต้องร่วมรับผิดชอบในการแก้ไขปัญหา โดยเฉพาะปัญหาทางการเมืองได้พยายามชี้ให้เห็นว่าในช่วงที่ผ่านมาประชาชนขาดความเอาใจใส่เรื่องการเลือกตั้งตัวแทนทำหน้าที่ทางการเมืองที่ดีทำให้เกิดปัญหาต่อชาติในหลาย ๆ ด้าน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วประชาชนเป็นผู้ได้รับผลจากการขาดความเอาใจใส่ กำหนดภารกิจที่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กิจกรรมตามบทบาทส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้แก่ประชาชนของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจปัญหาและตระหนักและใส่ใจในการใช้สิทธิในระบอบประชาธิปไตยของตนเองมากยิ่งขึ้น (พ.อ.เกรียงไกร อิทธิเดชารณ, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2560) ความรู้ที่นำไปส่งเสริมนี้ทำให้ประชาชนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยว่าซึ่งประเทศไทยก็มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแต่แตกต่างจากสังคมโลกตรงที่การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คือ พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจประชาธิปไตยผ่านสถาบันสถาบันนิติบัญญัติ สถาบันบริหาร และสถาบันตุลาการ ประชาชนคนไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้นควรได้ปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบกฏ กติกาของสังคมบ้านเมืองเป็นสำคัญซึ่งกติกากฎหมายของสังคมไทยนั้นต้องยึดหลักตามกฎหมายรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายปกครองสูงสุดของประเทศ (นายจิรวัดน์ แก้วน้อย, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2560, นายจรัสเสถียร กิริยากรณ์, สัมภาษณ์ 10 มีนาคม 2560) อีกทั้งให้ความรู้แก่ประชาชนว่าปัญหาทางการเมืองของไทยที่เกิดขึ้นก็เป็นผลพวงจากการใช้สิทธิและเสียงอย่างไม่อิสระถูกชักจูงจากคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองและนำไปสู่ความแตกแยกที่เกิดขึ้น (นายชาติรี ใสเสียว, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2560) บทบาทในเรื่องนี้ของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ นับว่ามีความสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนจังหวัด

เชียงใหม่ค่อนข้างมาก ทำให้ประชาชนเข้าใจและเห็นว่าสถาบันพระมหากษัตริย์กับประชาธิปไตยของไทยนั้นมีความเกี่ยวพันและเชื่อมโยงกันอยู่ ทำให้ประชาชนรู้สึกสำนึกในหน้าที่ในฐานะประชาชนคนไทย คือ ต้องเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การรู้จักการมีส่วนร่วมทางการเมือง รู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และที่สำคัญประชาชนจะต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดโดยมีจิตสำนึกจากภายในมิใช่เป็นเพียงการพูดแต่ไม่ถือปฏิบัติ (นายพันธ์ศักดิ์ คำใส, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2560) จึงนับว่าเป็นบทบาทที่ให้ความรู้ที่ถูกต้องแก่ประชาชนและทำให้ประชาชนมีจิตสำนึกเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (นางดาวเรือง ธาตุอินจันทร์, สัมภาษณ์ 11 มีนาคม 2560, นางศิรินันท์ โขเมอร์แดค, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2560) อีกทั้งเป็นผู้สนับสนุนให้ประชาชนได้เข้าร่วมกิจกรรมโครงการคนไทยหัวใจเดียวกันที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนมีสิทธิแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการลดความขัดแย้งและร่วมมือกันพัฒนาประชาธิปไตยของไทยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น (นางศิรินันท์ โขเมอร์แดค, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2560)

1.3 การปฏิบัติการข่าวสาร (Information Operation)

ผลการวิจัย พบว่า บทบาท กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการปฏิบัติการข่าวในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 จนถึงสิ้นปี พ.ศ.2559 เป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องกับ

1.3.1 การหาข่าวในพื้นที่ การติดตามข่าวสารการเคลื่อนไหวของผู้ที่มีความเห็นต่างทางการเมืองในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ (พ.อ.หญิง จันท์ทิพย์ ขวัญเมืองแมน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2560) รวมถึงการปฏิบัติเพื่อติดตามข่าวสารที่ได้รับอย่างต่อเนื่องและใกล้ชิด (พ.อ.ศรัณย์ แสนพรหม, สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2560) การหาข่าวสำคัญในพื้นที่ ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว ยาเสพติด และเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรมให้แก่สังคมซึ่งจะทำให้เกิดความวุ่นวายหรือความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่ (นายมานิตย์ ฐระแสง, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2560) การหาข่าวดังกล่าวในพื้นที่ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ด้วยการส่งบุคลากรลงพื้นที่ทำการแสวงหาข่าวด้วย ด้วยการเข้าไปคลุกคลีและเข้าถึงประชาชนในพื้นที่เป้าหมายเน้นการแสวงหาข่าวเกี่ยวกับความมั่นคง (นายเกษม พاجرทิศ, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2560) รวมถึงมีการปฏิบัติงานบูรณาการข่าวกับหน่วยงานอื่นทั้งในและนอกพื้นที่ แต่ก็มักเป็นข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาการระบาดของยาเสพติด การป้องกันสถานการณ์แรงงานต่างด้าว ปัญหาอาชญากรรมที่รุนแรงในพื้นที่ที่เคยมีปัญหาแล้วนำมาเป็นอุทาหรณ์ให้แก่ประชาชนในอีกชุมชนหนึ่งให้ตระหนักและช่วยป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้นในชุมชน (นางศิรินันท์ โขเมอร์แดค, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2560, นายทองสุข สิงโต, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2560) และข่าวสารที่ได้มาทั้งหมดจะถูกรวบรวมและรายงานให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือ

หน่วยเหนือเพื่อนำข่าวสารที่ได้ไปวิเคราะห์ ประเมินสถานการณ์ และหาวิธีการป้องกันมิให้เกิดปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคง

1.3.2 การนำผลจากการกลั่นกรองของหน่วยงานที่รับข้อมูลมาสู่การปฏิบัติในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นการประชาสัมพันธ์ในข้อเท็จจริงในเหตุการณ์หรือสถานการณ์อันจะเป็นประโยชน์สำหรับสร้างความเข้าใจ เชื่อมมั่น รวมถึงให้เห็นคล้อยไปกับข่าวสารตามข้อเท็จจริงเหล่านั้น ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงในพื้นที่เป็นสำคัญ (นายชัชวาลย์ พุทธิ, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2560) ซึ่งพิจารณาได้จากเมื่อประชาชนได้รับข่าวสารข้อเท็จจริงที่ได้รับจาก กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่แล้วนำข่าวสารไปปฏิบัติ (พ.อ.เกรียงไกร อธิติเดชารณ, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2560) เช่น การบอกต่อกับบุคคลในครอบครัว ที่ทำงาน เพื่อน ญาติ หรือคนใกล้ชิดเชิงให้เข้าใจในข้อมูลข้อเท็จจริงตามที่ได้รับข่าวสารมา นอกเหนือจากข่าวสารปกติแล้วยังมีข่าวสารทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนสร้างความศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (พ.อ. เกรียงไกร อธิติเดชารณ, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2560) อย่างไรก็ตามเกี่ยวกับการปฏิบัติการข่าวสารของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ นั้น กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามข่าวสารที่ได้รับ รวมถึงการเผยแพร่ข่าวสารให้แก่กลุ่มต่าง ๆ ในพื้นที่ทั่วไปในจังหวัดเชียงใหม่ (พ.อ.ศรัณย์ แสนพรหม, สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2560) ทั้งนี้ทั้งนั้นก็เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักในข้อมูลข่าวสาร แล้วนำไปเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์แก่คนใกล้ชิด ในครอบครัวให้ได้รับรู้ข่าวสารที่ถูกต้องตรงกัน (ร.ต.ต.ประดิษฐ์ ไชยชมภู, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2560)

ส่วนวิธีปฏิบัติการข่าวของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ นั้นใช้วิธีนำโครงการสร้างความรู้ ความเข้าใจในอาชีพ โครงการที่นำไปสู่พื้นที่ต้องมีการประสานกลุ่ม บุคคล องค์กรในพื้นที่ และคอยทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงให้แก่ประชาชนที่เข้าร่วม โครงการคอยช่วยแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นกับกลุ่มอาชีพท้ายที่สุดก็คอยติดตามผลการดำเนินงานว่าประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งใจไว้หรือไม่ (นายวิชัย เป็งเรือน, สัมภาษณ์ 15 มีนาคม 2560) และในขณะเดียวกันก็นำข่าวสารที่ถูกต้องมาให้แก่กลุ่ม บุคคล องค์กรในพื้นที่ตลอดจนประชาชนที่มาร่วมกิจกรรม โครงการ (นายสง่า พรหมสา, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560, นายชาติรี ใส่เสี้ยว, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2560) อีกทั้งแนะนำให้ประชาชนได้รู้จักการพิจารณาถ่วงถ่วงข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมานั้นว่ามีความเชื่อถือได้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด เพราะถ้าประชาชนเชื่อถือข่าวสารที่ได้รับมาอย่างง่ายดายก็จะสร้างปัญหาให้แก่สังคม และตกเป็นเครื่องมือให้แก่คนอื่นได้ง่าย จึงควรมีวิจารณญาณในการถ่วงถ่วงข้อมูลข่าวสารอย่างรอบด้านและรอบคอบ (นายพิรุณ พลฤทธิ, สัมภาษณ์ 21 เมษายน 2560) รวมถึงหมั่นสำรวจ

ตรวจสอบสถานการณ์ของสังคมในชุมชนด้วยเมื่อพบปัญหา ก็ให้แจ้งผู้นำท้องถิ่น คือ กำนันผู้ใหญ่บ้าน ที่ทำหน้าที่ดูแลพื้นที่และเป็นบุคลากรที่สามารถส่งข่าวสารถึงหน่วยงานราชการต้นสังกัดได้ค่อนข้างรวดเร็ว (นางรสรินทร์ สิริทธิธรรมใจ, สัมภาษณ์ 21 เมษายน 2560) นอกเหนือจากวิธีการดังกล่าว กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ยังใช้วิธีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในลักษณะอื่นอีกซึ่งวิธีที่นิยมคือ การนำข่าวสารกระจายผ่านเสียงตามสายให้แก่ราษฎรผ่านหอกระจายข่าวในหมู่บ้าน (นายชาติ ใสเดี่ยว, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2560) รองลงมา คือ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางสื่อโซเชียลมีเดียวารสารกิจกรรมเผยแพร่จาก กอ.รมน. (นายจิรวัดณ์ แก้วน้อย, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2560) และวิธีให้กำลังพลลงพื้นที่พบปะประชาชนในโอกาสต่างๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ กรณีเป็นทางการคือ การนำโครงการ กิจกรรมของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ไปลงให้กับมวลชนในพื้นที่ ส่วนวิธีที่ไม่เป็นทางการคือ การออกมาพบปะด้วยการนัดหมายเป็นครั้งคราวกับผู้นำท้องถิ่น กลุ่มอาชีพ หรือการลงมาพบปะประชาชนในโอกาสต่างๆ ทางสังคม เช่น พิธีกรรมงานศพ พิธีกรรมในศาสนา หรืองานรื่นเริงอื่นๆ เป็นต้น แต่วิธีนี้กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักเห็นว่ามักทำได้ไม่ทั่วถึงเพราะค่อนข้างใช้เวลา (นายจรัสเสถียร กิริยากรณ์, สัมภาษณ์ 10 มีนาคม 2560)

1.4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคม

ผลการวิจัย พบว่า บทบาท กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคม ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 จนถึงสิ้นปี พ.ศ.2559 เป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องกับ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคม คือ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ จัดทำและนำโครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในสังคม มุ่งส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มุ่งส่งเสริมให้คนในสังคมมีส่วนร่วมในการช่วยกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น (พ.อ.ศรัณย์ แสนพรหม, สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2560) โครงการที่โดดเด่นและได้รับรู้กันในวงกว้างและประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมโครงการมากที่สุดในช่วงดังกล่าวคือ โครงการคนไทยหัวใจเดียวกัน เป็นโครงการให้ความรู้และส่งเสริมกิจกรรมให้แก่ผู้เข้าร่วมโครงการ ในลักษณะอบรมให้ความรู้และข้อมูลข่าวสารด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามา มีส่วนร่วมในการแก้ไขรวมถึงการชี้แนะแนวทางให้มีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมและพัฒนาสังคมให้มีประสิทธิภาพเพื่อให้สังคมจะได้ไม่มีภัยคุกคามจากสิ่งที่ไม่ดี (นายพิศิษฐ์ กำเนิด, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2560) รวมถึงโครงการอื่นที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาส่งเสริมให้แก่ประชาชน เป็นโครงการที่มีกิจกรรมสำหรับเสริมสร้างบทบาทผู้นำ สร้างความเข้มแข็งในชุมชน การให้ความรู้สถานการณ์โดยทั่วไปของสังคมไทยปัจจุบัน ปัญหาเสพติด การสร้างเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมเชิงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้แก่ ส่งเสริมด้านวิชาการการอาชีพ ด้านส่งเสริมสิ่งแวดล้อม ด้าน

การพลังงานและพลังงานทดแทน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นระดับล่างขึ้นบนได้อย่างเต็มที่ไม่ต้องเกรงกลัวว่าหลังแสดงความคิดเห็นแล้วจะมีผลกระทบมาสู่ตนเองในภายหลัง จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในสังคมได้มีช่องทางสำหรับการแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระเสรี (นายจิรวุฒิ แก้วน้อย, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2560, นายจรัสเสถียร กิริยากรณ์, สัมภาษณ์ 10 มีนาคม 2560)

ส่วนโครงการที่ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ นำเข้าไปในชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ป่าอนุรักษ์ หรือป่าไม้ ก็จะผนวกการส่งเสริมด้านการปกป้องผืนป่า การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์ไฟฟ้าและหมอกควันเพิ่มให้อีกด้วย รวมทั้งหลายชุมชนได้รับการสนับสนุนให้ช่วยกันสร้างศูนย์เรียนรู้ไว้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน (นายพันธ์ศักดิ์ คำใส, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2560, นายวิชัย เป็งเรือน, สัมภาษณ์ 15 มีนาคม 2560) การพัฒนาแหล่งน้ำ สร้างฝายกักเก็บน้ำในชุมชน (นางศิริพันธ์ โขเมอร์แดค, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2560, นายเกษม พاجرทิศ, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2560, นางรสรินทร์ สิทธิธรรมใจ, สัมภาษณ์ 21 เมษายน 2560) โครงการทั้งหมดล้วนแต่ช่วยสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้เข้าร่วมประชุม เช่น การแสดงความคิดเห็นเสนอแนะอย่างอิสระ การร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นของตน ด้วยการปลูกป่า ทำฝายชะลอน้ำหลากหลายกิจกรรมในโครงการที่กำหนดขึ้นล้วนแต่สนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคม (พ.อ.หญิง จันท์ทิพย์ ขวัญเมืองแมน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2560, พ.อ.ปิยะศักดิ์ เชียงราย, สัมภาษณ์ 18 มีนาคม 2560) โครงการของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ถูกกำหนดและจัดขึ้นอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ ผลที่ได้จากการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคมก็คือการสร้างสามัคคีในชุมชนที่สำคัญต่อการสร้างความปรองดอง (พล.ต.กริพล อุทิศสาร, สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม 2560) และทุกครั้งที กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ นำโครงการมาสู่ชุมชน ประชาชนในชุมชนให้ความร่วมมือเข้ารับการอบรม รับการส่งเสริม และร่วมการปฏิบัติกิจกรรม โดยมีผู้นำชุมชนเป็นผู้กระตุ้นให้สมาชิกในชุมชนได้เข้าร่วมโครงการและชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของโครงการที่จะช่วยสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน (นายบุญชน พองวรรณ, สัมภาษณ์ 23 เมษายน 2560) นอกจากจะช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนให้เกิดขึ้นแล้ว ยังมีผลพวงอื่นเกิดขึ้นด้วยจากการส่งเสริมอาชีพเสริมซึ่งสามารถช่วยสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนได้ค่อนข้างดีอีกทางหนึ่ง (น.ส.โสรัถยา บัวชุม, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560, นายชาติรี ใส่เสี้ยว, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2560) แต่ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับความเอาจริงจังของผู้เข้าร่วมกิจกรรม โครงการที่มีความเอาจริงจังกับการนำความรู้การอาชีพที่ได้รับการส่งเสริมไปใช้ประโยชน์เพราะเท่าที่พบในพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมหากประชาชนผู้เข้าร่วมโครงการรายใดหรือกลุ่มใดเห็นช่องทางสำหรับการสร้างรายได้ก็นำไปเป็นอาชีพเสริมและสามารถสร้างรายได้ให้จริง (นายสว่าง แดงคำดี, สัมภาษณ์ 18 เมษายน 2560)

1.5 การสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กร กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย พบว่า บทบาท กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กรในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 จนถึงสิ้นปี พ.ศ.2559 เป็นบทบาทที่เกี่ยวข้องกับ

1.5.1 การสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กร ให้แก่บุคลากรและบุคคลภายนอกอยู่เสมอ การสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กร กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ให้แก่บุคคลภายนอกที่สำคัญ คือ สร้างองค์กรให้มีคุณภาพที่สำคัญ ได้แก่ การจัดกระบวนการทำงานในองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานได้จริง ได้ถูกต้องตามที่วางแผนไว้ ทั้งนี้การดำเนินการเพื่อสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กรนั้นมีผู้จัดการตนเองภายในองค์กรเท่านั้น หากแต่ได้ให้บุคคลภายนอกได้เข้าร่วมรับรู้ในการสร้างองค์กรคุณภาพ ด้วยการแต่งตั้งคณะที่ปรึกษา กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 30 คน จากผู้ที่มีคุณวุฒิ และเป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชนในพื้นที่ คณะที่ปรึกษามีหน้าที่ในการเสนอแนะ ระดมความคิดเห็น และวางแผนประสานงานเกี่ยวกับความมั่นคงภายในจังหวัด ให้เกิดการบูรณาการอย่างเป็นรูปธรรมและให้คำปรึกษาที่ผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัด คณะที่ปรึกษาจึงเข้าร่วมเป็นที่ปรึกษาและรับทราบการวางแผนงาน การปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งการมีคณะกรรมการที่ปรึกษา กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ จึงต้องเปิดโอกาสให้คณะกรรมการได้แสดงความคิดเห็นอย่างเต็มที่และเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาขององค์กร (พ.อ.ศรัณย์ แสนพรหม, สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2560, ร.ต.ต.ประดิษฐ์ ไชยชมภู, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2560) ซึ่งในส่วนของกำนันผู้ใหญ่บ้านและประชาชนทั่วไปก็เห็นบทบาทการสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กรของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ด้วยเช่นกัน โดยเห็นได้จากการลงพื้นที่เยี่ยมเยียนให้กำลังใจประชาชนบุคลากรของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ ผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจะเข้ามาในพื้นที่ด้วยความเป็นกันเองไม่ถือเนื้อถือตัว และมีอริยาวัตรที่ดีกับประชาชน รวมถึงการลงพื้นที่ในรูปแบบต่าง ๆ แต่ครั้งก็ได้ทำหน้าที่แนะนำโครงสร้าง บทบาท อำนาจหน้าที่ให้ประชาชนรู้จักมากยิ่งขึ้น (นายพิรุณ พลฤทธิ, สัมภาษณ์ 21 เมษายน 2560, น.ส.โสรัศยา บัวชุม, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560, นายสุจินต์ กันจันะ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2560) การสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กรของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ ในลักษณะดังกล่าว ช่วยทำให้ประชาชนรู้ว่า กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ มีบทบาทอื่นอีกด้วยและเป็นบทบาทด้านการประสาน การส่งเสริมให้ข้อมูลข่าวสาร ติดตามประเมินผลและแก้ไขปัญหาความมั่นคงในชาติ สร้างความสามัคคีให้แก่ชุมชน สร้างความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การฟื้นฟูพื้นที่ป่ารักษาลิงแวดล้อม สนับสนุนการอนุรักษ์แหล่งน้ำ (นางศิรินันท์ โขเมอ์แดค, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2560)

1.5.2 การบูรณาการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน

เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงต่าง ๆ เพราะการได้เข้ามาทำงานร่วมกันจะช่วยทำให้กลุ่มองค์กรภายนอกได้รับรู้วัฒนธรรมการทำงาน การสื่อสาร และการประสานงานว่าเต็มไปด้วยความมุ่งมั่นในการสร้างความสงบ ความรักสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชนในรูปแบบและวิธีการปฏิบัติต่าง ๆ ดังที่อธิบายถึงแล้วด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคม (นายชัชวาลย์ พุทธิ, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2560) อีกทั้งทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่นและมองเห็นว่า กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่เป็นหน่วยงานที่ช่วยแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนได้ในหลาย ๆ ประการ ทั้งที่บางกิจกรรมบางโครงการเกินกว่าอำนาจหน้าที่ที่มีอยู่จริงก็เต็มใจในการปฏิบัติทำงานเพื่อให้ภารกิจของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ เป็นไปตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ (พ.อ.หญิง จันทร์ทิพย์ ขวัญเมืองแมน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2560) ซึ่งการนำโครงการในภารกิจของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ลงปฏิบัติในพื้นที่นั้น จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศาสนสถาน โรงเรียน หรือหน่วยงานปกครองระดับหมู่บ้านและระดับอำเภอ และหน่วยงานภาคประชาชนที่ทำงานในระดับพื้นที่ ให้บูรณาการทำงานเพื่อช่วยเหลือประชาชน ที่ส่วนใหญ่เป็นโครงการให้ความแก่ประชาชนได้รับรู้สถานการณ์ ความมั่นคงไม่ว่าจะเป็นเรื่องยาเสพติด การบ้าน การเมือง ความปรองดอง สมานฉันท์ ส่งเสริมประชาธิปไตยในชุมชนหลายพื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเน้นการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และการเกิดทุนสถาบันสูงสุด ฯลฯ (นายชาติรี ใส่เสี้ยว, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2560, นายจิรวุฒิ แก้วน้อย, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2560, นายมนตรี หินมี, สัมภาษณ์ 25 เมษายน 2560) โครงการเกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและครอบครัวซึ่งจะช่วยทำให้ชุมชนให้เข้มแข็ง ซึ่งการให้ความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบต่าง ๆ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ก็ใช้วิทยากรที่เป็นมิตรกับประชาชนให้เกียรติประชาชนสร้างความสำคัญของภาคประชาชนดีมาก (น.ส.ผ่องใส เพ็งมาวัน, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2560, นางรุ่งเพชร ไทยวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2560) ผลของการบูรณาการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้ประชาชนในชุมชนได้ตระหนักถึงการสร้างความเข้มแข็งในครอบครัวและชุมชน (นายเฉลิมชัย สิงหะ, สัมภาษณ์ 24 เมษายน 2560)

ตอนที่ 2 ปัญหาอุปสรรคของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 จนถึงสิ้นปี พ.ศ.2559 ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

2.1 ประชาชนไม่ยอมรับบทบาทหน้าที่ส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย พบว่า ในช่วงปี พ.ศ.2557 ถึงสิ้นปี พ.ศ.2559 กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ประสบปัญหาเกี่ยวกับประชาชนไม่ยอมรับบทบาทหน้าที่ส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประชาชนส่วนใหญ่ในพื้นที่เข้าใจว่า กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ เป็นองค์กรทหาร มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการปกป้องอธิปไตยของประเทศจากภัยศัตรูของประเทศ เป็นสำคัญ มิใช่บทบาทหน้าที่ในการเมืองและการปกครอง กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ จึงทำการวิเคราะห์ถึงสาเหตุของปัญหาดังกล่าวจนเข้าใจว่า มาจากสองสาเหตุด้วยกัน คือ สาเหตุแรก ประชาชนบางส่วนขาดความเข้าใจอันเนื่องมาจากความกลัว กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ เพราะคิดว่า กอ.รมน. เป็นทหารที่ปกติจะไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองการปกครองและการส่งเสริมประชาธิปไตยจึงไม่อยากใกล้ชิดด้วยความกลัว (นายมานพ แก้วดี, สัมภาษณ์ 19 มีนาคม 2560, นายพันธ์ศักดิ์ คำใส, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2560) และสาเหตุที่สอง ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่รู้จักองค์กร กอ.รมน. ดีเท่าที่ควรจากการขาดการประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของตนให้ประชาชนได้เข้าใจทำให้ไม่รู้จักองค์กรนี้ (นายไชยพร อินต๊ะวงศ์, สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2560) ประกอบกับ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ มิได้เป็นองค์กรในระดับท้องถิ่น ประชาชนจึงไม่ค่อยรู้จักว่าเป็นหน่วยงานอะไร มีวัตถุประสงค์ในการทำอะไรบ้าง (นายเกษม พาจรทิศ, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2560) สภาพสาเหตุของปัญหาทั้งสองประการเป็นการบ่งบอกว่า กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ เข้าถึงพื้นที่ได้ไม่ทั่วถึง ทำให้เข้าถึงตัวประชาชนและใกล้ชิดได้ไม่ทั่วถึงเช่นกัน (พ.อ.ศรัณย์ แสนพรหม, สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2560, นายสมยศ ตะริโย, สัมภาษณ์ 9 เมษายน 2560) ทั้งนี้เพราะ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ มีพื้นที่รับผิดชอบการปฏิบัติงานกว้างขวางทั้งจังหวัด จึงไม่สามารถปฏิบัติงานลงพื้นที่ได้อย่างต่อเนื่องและทั่วถึง และเมื่อลงปฏิบัติงานในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งแล้วต้องว่างเว้นเวลาออกไปอีกนานกว่าจะได้ไปดำเนินโครงการในพื้นที่นั้นซ้ำอีกครั้งหนึ่ง (พ.อ.ปิยะศักดิ์ เชียงราย, สัมภาษณ์ 18 มีนาคม 2560) เมื่อ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ดำเนินงานด้านการสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กร รวมถึงการประสานการทำงานร่วมกันในลักษณะบูรณาการกับองค์กรภายในและภายนอก

ชุมชน ก็เป็นช่องทางหนึ่งสำหรับการเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้นกว่าเดิมมีส่วนทำให้ประชาชนคลายความกังวลใจ มีความไว้วางใจมากขึ้นกว่าเดิม (น.ส. โสรัตยา บัวชุม, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560) หาก กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ทำการลงพื้นที่อย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอให้ครอบคลุมทั้งจังหวัด ประชาชนก็จะเข้าใจบทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างดี ต่อไปก็จะได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานกับประชาชนทำให้ปัญหาอุปสรรคลดน้อยลงด้วยเช่นกัน (นางยุวรีย์ ธาตุอินจันทร์, สัมภาษณ์ 2 เมษายน 2560)

2.2 พื้นฐานทางสังคมและความนิยมกลุ่มการเมืองของประชาชน

ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มการเมืองในสังคมไทยปัจจุบันมีความหวาดระแวงทหาร (ร.ต.ต.ประดิษฐ์ ไชยชมภู, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2560) ในขณะที่พื้นฐานทางสังคมของประชาชนในสังคมมิได้หวาดระแวงทหารไปตามกลุ่มการเมืองเสียทั้งหมด กลุ่มคนที่หวาดระแวงทหารก็เนื่องจากไม่ค่อยเข้าใจและรู้เรื่องเกี่ยวกับประชาธิปไตยที่ถูกต้อง เป็นการศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการปกครองในระบบประชาธิปไตยของประชาชนในช่วงที่ผ่านมาไม่ถูกต้องมากนัก เข้าใจเพียงว่าการเลือกตั้งคือ หลักการสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย (พ.อ. โสมทัต อุทัยผล, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2560) แต่ก็ต้องยอมรับว่าประชาชนที่นิยมกลุ่มการเมืองซึ่งมีบทบาทในพื้นที่นั้นมีความสัมพันธ์กันโดยตรงกับปัจจัยโครงสร้างฐานเสียงการเมืองที่นักการเมืองของกลุ่มการเมืองต้องเกาะติดพื้นที่ ทำความเข้าใจในความรู้สึกและความต้องการของประชาชนและในขณะเดียวกันก็พยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและมั่นคงกับประชาชนในพื้นที่ดูแลของตนเองหรือกลุ่มการเมือง ประกอบกับตลอดเวลาที่ผ่านมาทั้งนักการเมืองระดับชาติและระดับท้องถิ่นมักเป็นคนเดิมหรือกลุ่มเดิมไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงมากนักทำให้ความผูกพันกับประชาชนมีค่อนข้างสูง (พล.ต.กริพล อุทิศสาร, สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม 2560) เมื่อชักชวนประชาชนในพื้นที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มการเมืองสมาชิกใหม่ก็พลอยหวาดระแวงทหารไปโดยปริยายอันเป็นผลจากการฝังความเชื่อความเข้าใจให้แก่สมาชิกกลุ่มการเมือง และผู้เป็นสมาชิกก็สามารถเปลี่ยนแปลงแนวความคิดเกี่ยวกับทหารไปได้ง่ายเช่นกัน ในขณะที่ประชาชนเห็นว่า กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่มีทหารร่วมเป็นบุคลากร เป็นหน่วยงานทหารประชาชนที่ให้ความนิยมกลุ่มการเมืองก็พลอยหวาดระแวง กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ไปด้วย ทำให้เกิดการต่อต้านตามกลุ่มการเมืองแต่ในระดับบุคคลมักไม่แสดงออกการต่อต้านที่ชัดเจนแต่เมื่อร่วมกับสมาชิกกลุ่มการเมืองแล้วก็จะมีเทคนิควิธีการแสดงออกถึงการต่อต้านทหาร โดยมักใช้วิธีนั่งเฉยต่อสถานการณ์ในการรับการส่งเสริมและอาจรวมถึงการไม่เข้าไปมีส่วนร่วมกับกิจกรรมใด ๆ ในพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมจาก กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ได้ (นายชัชวาลย์ พุทโร, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2560) ดังนั้นการลงปฏิบัติงานในพื้นที่ของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่แม้ว่าผู้บังคับบัญชาจะให้ความสนใจและใส่ใจเกี่ยวกับเรื่องนี้ แต่ก็มีได้

ตระหนักเกี่ยวกับเรื่องนี้ก็เพราะประชาชนและกลุ่มการเมืองไม่มีพฤติกรรมหรือพฤติกรรมรุนแรงกับฝ่ายทหาร ดังนั้นการทำงานหรือกิจกรรมใดในพื้นที่ของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ จำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องความสัมพันธ์กับกลุ่มการเมืองด้วยการดำเนินโครงการจำเป็นปรับเปลี่ยนวิธีการให้สอดคล้องกับสภาพพื้นฐานทางสังคมและความนิยมกลุ่มการเมืองของประชาชนด้วย (พ.อ.ศรัณย์ แสนพรหม, สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2560)

ในส่วน of ประชาชนให้การยอมรับในระดับหนึ่งว่า อิทธิพลทางการเมืองส่งผลให้ประชาชนนิยมกลุ่มการเมืองอันเนื่องมาจากพื้นฐานทางสังคมของประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ที่ส่วนใหญ่มีแนวความคิดอนุรักษนิยม การนิยมพรรคการเมืองใดการเมืองหนึ่งนั้นเป็นผลมาจากประชาชนรายใดรายหนึ่งที่มีความใกล้ชิดกับนักการเมืองคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (นายวิชัย เป็งเรือน, สัมภาษณ์ 15 มีนาคม 2560, นายพันธ์ศักดิ์ คำใส, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2560) เมื่อให้ความนิยมพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่งหรือคนของพรรคการเมืองประชาชนรายนั้นมักจะยึดติดอยู่กับการเมืองนั้นเปลี่ยนแปลงความรู้สึกได้ยาก (นายกมลศิษฐ์ โรจน์ธนวิทย์, สัมภาษณ์ 17 เมษายน 2560, นางรุ่งเพชร ไทยวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2560) มักไม่ยอมเปิดใจรับพรรคการเมืองใหม่หรือพรรคการเมืองอื่นที่ไม่เคยนิยมหรือเคยเกี่ยวพันแก่ตนเองมาก่อน (นายสมยศ ตะริโย, สัมภาษณ์ 9 เมษายน 2560, นายมานิตย์ ชูระแสง, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2560) ผนวกกับสถานการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมาที่มีการให้ข่าวสารผ่านสื่ออย่างต่อเนื่องจากสื่อของกลุ่มการเมืองทำให้เชื่อในความคิดเห็นที่บอกผ่านทางสื่อจนไม่ยอมรับความคิดเห็นจากกลุ่มการเมืองอื่นหรือความเห็นต่าง (น.ส.นนุช งามเหลือ, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560) ลักษณะเช่นนี้ทำให้เห็นว่าประชาชนที่สนใจการเมืองจะมีความเห็นคล้อยตามไปกับกลุ่มการเมืองที่ตนถือนิยมชื่นชอบ แต่ก็มิได้เป็นอุปสรรคต่อการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพราะประชาชนส่วนใหญ่ให้ความเคารพ เคารพ สถาบันพระมหากษัตริย์อยู่เป็นพื้นฐานอยู่แล้ว แต่ในบทบาททหาร กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ต้องทำความเข้าใจประชาชนมากกว่านี้ (นายจิรวัดน์ แก้วน้อย, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2560) ช่วงที่ผ่านมาหลังจาก คสช.ได้อำนาจบริหารประเทศ ประชาชนจำนวนมากได้รับทราบนโยบายและแนวทางการดำเนินงานของ คสช. มากขึ้น สื่อทางฝ่ายการเมืองได้รับความนิยมน้อยลงก็มีส่วนทำให้ประชาชนส่วนมากเปลี่ยนแนวความคิดแตกต่างไปจากเดิม เพราะเข้าใจปัญหาของสังคมและการเมืองไทยในข้อเท็จจริงมากขึ้น (น.ส.โสรัถยา บัวชุม, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560) ดังนั้นถ้าหาก กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ทำงานเชิงรุกโดยพยายามเข้าถึงมวลชนที่มีความนิยมกลุ่มการเมืองเพื่ออธิบายหรือชี้แจงให้ประชาชนเข้าใจในเรื่องการทำงานของกลุ่มการเมือง (นายสุจินต์ กันจันนะ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2560) ให้

คำนี้และเห็นความสำคัญของผลงาน ทักษะ วิสัยทัศน์ ของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองมากกว่า เหตุผลด้านความผูกพันส่วนตัว (นางศิรินันท์ โขเมอร์แดค, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2560)

2.3 การขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

ผลการวิจัยพบว่า ในช่วงที่ผ่านมา ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง หากมีส่วนร่วมทางการเมืองก็เป็นเพียงมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับผิวเผินเท่านั้น (นางรุ่งเพชร ไทวงค์, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2560) อันมีสาเหตุมาจากประชาชนขาดความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง การเมืองและการปกครองในระบบประชาธิปไตย อีกทั้งมีการแยกความคิดเห็นตามกลุ่มการเมือง ที่นิยมทำให้เกิดสภาพต่างคนต่างคิดที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง ในทางตรงกันข้ามมีข้อสังเกตว่าหากพื้นที่ใดมีความเข้าใจทางการเมืองไม่มีความคิดเห็นแย้งทางการเมือง ประชาชนก็จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองดีกว่า (นายพิศิษฐ์ กำเนิด, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2560) ในอีกด้านหนึ่งการที่ประชาชนที่ไม่กล้าแสดงออกทางด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นอาจมาจากประชาชนผู้นั้นไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมืองการเมืองปกครองที่ดีเพียงพอ หากแสดงออกทางความคิดเห็นการเมืองก็เกรงว่าจะไม่ได้รับการยอมรับหรือให้ความคิดเห็นที่ไม่ถูกต้อง ในเรื่องนั้น (นายบุญปั้น ทิพรอด, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2560) รวมถึงประชาชนบางส่วนเข้าใจว่าตนเองว่าถูกจำกัดเสรีภาพในการแสดงออก ถูกควบคุมการแสดงออกทางการเมือง สังคมไม่มีความเสมอภาคทางความคิดเห็น รู้สึกเหมือนถูกกดขี่จากผู้ที่ไม่ยอมรับความคิดเห็นของประชาชน (นายชัชวาลย์ พุทธิ, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2560) และยังมีประชาชนถูกทหารหรือทางราชการจับตา และเฝ้าดูความเคลื่อนไหวควบคุมการแสดงความคิดเห็นหรือพบปะทางการเมืองของกลุ่มการเมือง หรือแม้กระทั่งในกิจกรรมโดยทั่วไปที่มีประชาชนจำนวนมากก็มักถูกเพ่งเล็งว่าเป็นการแสดงออกทางการเมืองตามไปด้วยจึงมีผลทำให้ไม่กล้าแสดงออกทางความคิดเห็นหรือถ้ามีการแสดงออกก็จะแสดงออกไม่มากนักแสดงออกเท่าที่สามารถกระทำได้และคิดว่าจะไม่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ภายหลังการแสดงออกนั้นไปแล้ว (พ.อ.เกรียงไกร อิทธิเดชารณ, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2560) ความรู้สึกเช่นนั้นของประชาชนทำให้ประชาชนที่คิดเช่นนั้นแสดงออกด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองลดน้อยตามไปด้วย (พ.อ.หญิง จันทร์ทิพย์ ขวัญเมืองแมน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2560) ตามความเป็นจริงแล้วสิ่งที่ประชาชนรู้สึกนึกคิดว่าถูกควบคุมการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองจนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้นเป็นความคิดและความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง แท้จริงแล้วมาจากความเห็นต่างทางการเมืองของกลุ่มการเมืองที่ทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารที่ผิดพลาด การขาดความรู้ ความเข้าใจ (นางศิรินันท์ โขเมอร์แดค, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2560) รวมทั้งในช่วงเดียวกันนั้น กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ลงไปปฏิบัติงานในพื้นที่ ประชาชนในพื้นที่ที่มีความเห็นต่างทางการเมืองเกิดความเกรงกลัวและเข้าใจว่า กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่เป็นหน่วยงานเป็นทหารมักไม่

รับฟังประชาชนและการลงพื้นที่มาก็เป็นการจับผิดผู้เห็นต่างทางการเมืองจึงกลัว ไม่กล้าเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (นายไชยพร อินตะวงศ์, สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2560)

การขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนส่งผลต่อการปฏิบัติงานของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่อยู่บ้างแต่ไม่มากนัก คงส่งผลกระทบเฉพาะผลลัพธ์ในผลหรือเป้าหมายการปฏิบัติการที่อาจไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ทั้งนี้เป็นเพราะการขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองตลอดจนเหตุผลด้านการเมืองของประชาชนจำนวนหนึ่งทำให้ประชาชนส่วนนั้นคิดว่าการเข้าถึง กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่เป็นไปได้ค่อนข้างยาก โดยเฉพาะประชาชนที่อยู่ในต่างอำเภอหรือชนบทที่ไม่กล้าเข้าถึงหน่วยงานของรัฐรวมถึงไม่กล้าเข้าหาหรือเข้าถึง กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ ทำให้การมีส่วนร่วมในโครงการหรือกิจกรรมที่ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ จัดทำส่งเสริมในพื้นที่น้อยตามไปด้วย (นายกมลศิษฐ์ โรจน์ธนวิทย์, สัมภาษณ์ 17 เมษายน 2560) รวมถึง เมื่อเกิดปัญหาทางการเมืองทำให้สื่อมวลชนเสนอข่าวไปในทิศทางบิดเบือนทำให้ประชาชนเกิดความลังเล ทำให้ตัดสินใจไม่ได้ว่าข่าวใดควรเชื่อถือ หรือข่าวใดไม่ควรเชื่อถือเพราะปราศจากข้อเท็จจริงหรือให้ข้อเท็จจริงที่ไม่ตรงไปตรงมา (นายสง่า พรหมสา, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560) การเกิดความลังเลเช่นนี้ทำให้ประชาชนบางกลุ่มเกิดความเบื่อกับการเมือง ทำให้ไม่ค่อยสนใจที่จะเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองเพราะไม่มั่นใจกับประชาธิปไตยเสียงส่วนใหญ่และละทิ้งเสียงส่วนน้อยประชาชนกลุ่มนี้เป็นประชาชนรากหญ้าไม่มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายทางการเมืองและรวมถึงความรู้เรื่องเกี่ยวกับพรรคการเมืองที่ไม่ดีพอ (นายสมยศ ตะริโย, สัมภาษณ์ 9 เมษายน 2560) ดังนั้นแม้จะมีประชาชนสนใจกระตือรือร้นเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่บ้างแต่ก็เป็นส่วนน้อยหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับผิวเผินเท่านั้น (นายพันธ์ศักดิ์ คำใส, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2560)

2.4 การขาดความร่วมมือจากองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องที่

ผลการวิจัย พบว่า ในช่วงที่ผ่านมาไม่ปรากฏว่ามีปัญหาอุปสรรคด้านการขาดความร่วมมือจากองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องที่ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับความร่วมมือจากภาคส่วนท้องที่และท้องถิ่นเป็นอย่างดีโดยตลอด (พ.อ. เกรียงไกร อิทธิเดชารณ, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2560, พ.อ. โสมทัต อุทัยผล, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2560) ทั้งนี้เพราะท้องที่ คือ กำนันผู้ใหญ่บ้านและท้องถิ่น คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งสององค์กรเป็นหน่วยงานรัฐและเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐมีหน้าที่จะนำความรู้ นำนโยบายจากรัฐบาลไปสู่การปฏิบัติในระดับชุมชน มีส่วนทำให้เกิดความร่วมมือกับ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างดีสามารถขอความร่วมมือกันได้ทุกที่ทุกเวลาและทุกองค์กรพร้อมที่จะให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกับ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ (นายชาติรี ไล่เสี้ยว, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2560, นายกมลศิษฐ์ โรจน์ธนวิทย์, สัมภาษณ์ 17 เมษายน 2560) เมื่อมี

ความร่วมมือกันระหว่างท้องถิ่นที่ ท้องถิ่นกับ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่แล้ว ผลที่ติดตามมาคือทั้งท้องถิ่นและท้องถิ่นที่จะช่วยกันทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ได้ทราบโครงการกิจกรรม และสนับสนุนให้ราษฎรในหมู่บ้านได้เข้าร่วมโครงการและกิจกรรมของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ อีกทั้งยังเป็นผู้ที่คอยประชาสัมพันธ์บทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ที่มีต่อการเมืองการปกครองอีกทางหนึ่งด้วย (นายมานิตย์ ชูระแสง, สัมภาษณ์ 8 เมษายน 2560) นอกเหนือจากนั้นการประสานขอความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ก็มีหน่วยงานของรัฐระดับจังหวัด คือสำนักงานท้องถิ่นจังหวัด หรือท้องถิ่นอำเภอช่วยประสานงานและกำกับดูแลให้อีกชั้นหนึ่ง นับว่าทั้งสององค์กรและหน่วยบังคับบัญชาขององค์กรนั้นต่างก็มีความร่วมมือที่ดีกับ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ด้วยกันทั้งหมด (พ.อ.หญิง จันท์ทิพย์ ขวัญเมืองแมน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2560) ทำให้ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ สามารถปฏิบัติงานในพื้นที่ได้ค่อนข้างดี และไม่มีปัญหาใด ๆ จากการปฏิบัติงานในพื้นที่หรือถ้าหากมีปัญหาก็สามารถแก้ไขไม่เป็นอุปสรรคในการดำเนินบทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ (นายสุจินต์ กันจันะ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2560)

คงมีเพียงปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการประสานความร่วมมือการทำงานกันเท่านั้น คือปัญหาอุปสรรคด้านการติดต่อสื่อสารที่อาจขาดความเข้าใจไม่ตรงกันแต่ก็เป็นปัญหาในระยะต้นเท่านั้นเมื่อมีการประสานความร่วมมืออย่างต่อเนื่องก็มีความเข้าใจในภารกิจ โครงการและกิจกรรมแต่ละกิจกรรมได้ค่อนข้างดี (พ.อ.ศรัณย์ แสนพรหม, สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2560) และปัญหาอุปสรรคการประสานงานและความร่วมมือกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นที่เท่านั้น ทั้งนี้เป็นเพราะหลายพื้นที่ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านมักมีความขัดแย้งกัน ความขัดแย้งดังกล่าวนอกจากจะส่งผลต่อการปฏิบัติงานด้านการปกครองและการพัฒนาแล้วประชาชนเสียโอกาสจากการพัฒนาในพื้นที่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ (นายมนตรี หินมี, สัมภาษณ์ 25 เมษายน 2560) แต่ความขัดแย้งดังกล่าวมิใช่ปัญหาระดับบุคคลหากแต่เป็นปัญหาจากอำนาจ หน้าที่ตามกฎหมายที่มีข้อกำหนดจากระเบียบของราชการที่มากเกินไปจนทำงานไม่ค่อยได้จนเกิดการเข้าใจผิดว่าท้องถิ่นไม่สนใจ บางกรณีพบว่าผู้บริหารท้องถิ่นและท้องถิ่นที่เข้าไปมีส่วนร่วม แต่ผู้นำท้องถิ่นกลับเห็นว่าผู้นำท้องถิ่นไม่ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมของท้องถิ่นที่เพราะเห็นท้องถิ่นก้าวก่ายหน้าที่ของท้องถิ่นรวมทั้งอาจเห็นว่าภาระนั้นเป็นของท้องถิ่นมิใช่หน้าที่ของท้องถิ่นที่ประกอบการมีศักดิ์ทางกฎหมายเท่ากันไม่จำเป็นต้องรับฟังกัน ต่างฝ่ายต่างควรทำหน้าที่ของตนเองไม่ก้าวก่ายกัน ทั้งที่แท้จริงแล้วภาพรวมของการทำงานร่วมกันขององค์กรราชการนั้นมุ่งเน้นให้ทุกองค์กรสามารถทำงานด้วยกันได้ด้วยการบูรณาการงานร่วมกัน (นางศิรินันท์ โขเมอร์แดค, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2560) อย่างไรก็ตามแม้ว่าทั้งท้องถิ่นและท้องถิ่นให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานพัฒนาของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่เป็นอย่างดี แต่ท้องถิ่นไม่สามารถสนับสนุนงบประมาณมาร่วมสมทบ หรือพัฒนาต่อยอด

งานที่ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ มาพัฒนาไว้ในพื้นที่ ด้วยเหตุจากระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินไม่เปิดทางให้ปฏิบัติเช่นนั้นได้ (นายไชยพร อินตะวงศ์, สัมภาษณ์ 4 มีนาคม 2560)

ตอนที่ 3 การเพิ่มบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผลการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการเพิ่มบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2557 จนถึงสิ้นปี พ.ศ.2559 ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

3.1 การบูรณาการงานด้านมวลชนให้เกิดการยอมรับบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัย พบว่า การบูรณาการงานด้านมวลชนให้เกิดการยอมรับบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ควรดำเนินการใน 3 แนวทางหลัก คือ

3.1.1 การสร้างบทบาทมวลชนสัมพันธ์ ด้วยการเข้าถึงและใกล้ชิดกับประชาชนของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ในลักษณะเชิงรุกเพื่อสนับสนุนให้การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้รับผลมากขึ้น อีกทั้งมุ่งให้ความรู้และส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักถึงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์แก่ประชาชนและเห็นว่าทุกครั้งที่มีกิจกรรม กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมหรือการมีส่วนร่วมกับ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ได้ทุกคน (นายชาญวิทย์ อินตะธา, สัมภาษณ์ 22 เมษายน 2560) ให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระเป็นการสร้างการยอมรับในบทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ แสดงว่ากอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ สามารถใช้ประโยชน์จากบทบาทชุมชนสัมพันธ์ในการส่งเสริมและพัฒนาชุมชนในเรื่องอื่นได้อันเป็นเพิ่มกิจกรรมพัฒนาที่เห็นได้จาก การส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (น.ส.นงนุช งามเหลือ, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560) ทำให้ชุมชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่มีความเข้มแข็งและให้มีประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ และมรปัจจุบันนี้ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ก็ได้มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมด้านมวลชนสัมพันธ์อยู่แล้ว (พ.อ.หญิง จันทร์ทิพย์ ขวัญเมืองแมน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2560) ทั้งนี้มีเป้าหมายสำคัญในบทบาทดังกล่าว คือ ให้ประชาชนได้รับรู้ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เปิดโอกาส

ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม แสดงบทบาทการมีส่วนร่วม แสดงความคิดเห็นโดยอิสระอย่างไม่เลือกปฏิบัติ อีกทั้งต้องการจัดกิจกรรมส่งเสริมการเมืองอย่างต่อเนื่องและครอบคลุมทุกพื้นที่ (พล.ต.กริพล อุทิศสาร, สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม 2560) เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการประกอบอาชีพในลักษณะกลุ่มอาชีพที่เข้มแข็ง โดยมีจำนวนสมาชิกที่มากขึ้น ก็จะยอมรับบทบาทการส่งเสริมของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ได้ดียิ่งขึ้น แม้กระนั้น กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ก็ควรขยายบทบาทด้านมวลชนสัมพันธ์ไปยังทุก ๆ พื้นที่อย่างต่อเนื่อง (พ.อ.เกรียงไกร อิทธิเดชารณ, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2560)

3.1.2 เพิ่มและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนกับ กอ.รมน.มากขึ้น ทั้งนี้เป็นการช่วยทำให้ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ได้เข้าถึงประชาชนในการให้กำลังใจและสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของประชาชน (พ.อ.ปิยะศักดิ์ เชียงราย, สัมภาษณ์ 18 มีนาคม 2560) การเพิ่มและสนับสนุนการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (พ.อ.โสมทัต อุทัยผล, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2560) เพียงแต่ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ต้องวางรูปแบบหรือวิธีการบูรณาการงานด้านมวลชนสัมพันธ์ให้เกิดการยอมรับโดยทั่วไป กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ควรได้จัดโครงการให้มีกิจกรรมทำร่วมกับประชาชนให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดความรักใคร่ปรองดองกัน เวลาที่มีกิจกรรมใดที่ทำร่วมกันก็จะง่ายขึ้น รวมถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ (พ.อ.ศรัณย์ แสนพรหม, สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2560)

3.1.3 ส่งเสริมการตั้งเครือข่ายและขยายเครือข่ายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพที่ได้รับการพัฒนาแล้วจนมีความมั่นคงในระดับหนึ่งแล้วให้สร้างความสัมพันธ์ร่วมมือกันระหว่างกลุ่มอาชีพในชุมชนรอบข้างและค่อย ๆ ขยายไปในระดับตำบล อำเภอและระดับจังหวัด (นายชัชวาลย์ พุทธิ, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2560, พล.ต.กริพล อุทิศสาร, สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม 2560) รวมถึงการสนับสนุนให้กลุ่มอาชีพและเครือข่ายกลุ่มอาชีพให้ความสนใจและเอาใจใส่กับภาคเยาวชนและกลุ่มอื่นๆ ในชุมชน ดังเช่น กลุ่มสตรี กลุ่มออมทรัพย์ เป็นต้น ให้เข้าใจและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่จะช่วยเหลือเกื้อกูลระหว่างกันทั้งด้านความรู้ การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการสนับสนุนทรัพยากรการผลิตแก่กัน (นางรุ่งเพชร ไทวงค์, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2560, น.ส.โสรัถยา บัวชุม, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560) สภาพเช่นนี้จะช่วยทำให้ประชาชนซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทำงานเป็นเครือข่ายอาชีพและเครือข่ายสนับสนุนที่เข้มแข็งสามารถใช้ประโยชน์จากเครือข่ายอาชีพส่งเสริมบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้เป็นอย่างดีแล้วยังมีส่วนสำคัญต่อการให้ความรู้และส่งเสริมให้ประชาชนทุกชุมชนได้ตระหนักถึงความรักชาติ ศาสนา

พระมหากษัตริย์ อีกด้วย (นายบุญปั้น ทิพรอด, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2560) โดย กอ.รมน.จังหวัด เชียงใหม่ เข้าไปส่งเสริมในฐานะที่เล็งมากกว่าเข้าไปกำกับการดำเนินการหรือสั่งการ การเติบโต โดยธรรมชาติของกลุ่มอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจเพียงพอในวงกว้างจะช่วยสร้างการยอมรับ บาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้เป็น อย่างดี (นายกมลศิษฐ์ โรจน์ธนวิทย์, สัมภาษณ์ 17 เมษายน 2560) เมื่อมีการจัดกิจกรรมให้แก่ เครือข่ายก็ทำให้เกิดการยอมรับในบทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่เพิ่มมากขึ้น นั่นย่อม หมายถึงการให้การยอมรับบทบาทการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ด้วยเช่นกัน (นายพิรุณ พลฤทธิ์, สัมภาษณ์ 21 เมษายน 2560) ดังนั้นการมีเครือข่ายกลุ่มอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ ครอบคลุมทุกระดับย่อมทำให้ประชาชนและมวลชนยอมรับบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ เพิ่มขึ้น

3.2 ปรับกระบวนการประสานความร่วมมือกับองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องที่

ผลการวิจัย พบว่า ที่ผ่านมามีปัญหาอุปสรรคด้านการขาดความร่วมมือจาก องค์กรระดับท้องถิ่นและท้องที่ อาจมีเฉพาะในด้านการประสานงานการทำงานร่วมกันกับท้องถิ่น กับท้องที่ แต่มิได้หมายความว่าทั้งสององค์กรมีปัญหาการประสานงานกับ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ หากแต่ในช่วงก่อนหน้านั้น กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ มิได้แสดงบทบาทร่วมกับท้องถิ่นและท้องที่ มากเท่าไรนัก กระทั่งได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้รวมทั้งต้องปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์ของ กอ.รมน. ส่วนการปรับกระบวนการประสานความร่วมมือกับองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องที่ก็ยังมี ความจำเป็นอยู่เพราะมีส่วนสำคัญต่อบทบาทการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมี พระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ เบื้องต้นคือการจัดสรรงบประมาณ ลงไปสำหรับการสนับสนุนท้องถิ่น เพื่อให้ท้องถิ่นเกิดความคล่องตัวในการประสานความร่วมมือ ได้ดียิ่งขึ้น (พ.อ.หญิง จันทร์ทิพย์ ขวัญเมืองแมน, สัมภาษณ์ 12 มีนาคม 2560) ช่วยให้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีงบประมาณสำหรับมาใช้ทำกิจกรรมร่วมกับ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่และ ท้องที่ที่ชัดเจนยิ่งขึ้นแต่ถ้าหากต้องการให้การประสานความร่วมมือที่ดีขึ้นและได้ประสิทธิผลยิ่งขึ้น ควรผนวกรวมงบประมาณจาก กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมด้วย จะช่วยให้ทำงานได้ง่าย (ร.ต.ต.ประดิษฐ์ ไชยชมภู, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2560) นอกเหนือจากการ สนับสนุนงบประมาณแล้ว กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ก็ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดทำทุกปี เพื่อวางโครงการที่เป็นแนวทางเดียวกัน กับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริง เมื่อมีโครงการร่วมกันก็จะมีประโยชน์ต่อการจัดสรร งบประมาณสนับสนุนหรืออุดหนุนร่วมกันจนทำให้โครงการพัฒนาท้องถิ่นกระทำต่อเนื่องและ

ตรงกับความต้องการของชุมชนในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นายชัชวาลย์ พุทธิ, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2560, พ.อ.เกรียงไกร อิทธิเดชารณ, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2560) กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ สามารถเข้าถึงพื้นที่ เข้าถึงมวลชน สร้างความร่วมมือกับท้องถิ่นกับท้องถิ่นได้อย่าง แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ช่วยสร้างการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ และการส่งเสริม การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้กว้างขวางยิ่งขึ้น และ สร้างการรับรู้เรื่องอื่นตามยุทธศาสตร์ของ กอ.รมน. ให้เกิดขึ้นในระดับฐานรากได้อย่างกว้างขวาง (พล.ต.กริพล อุทิศสาร, สัมภาษณ์ 8 พฤษภาคม 2560) แต่ทั้งนี้ทั้งนั้น กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ไม่ ควรลืมทำหน้าที่ประสานความร่วมมือระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นที่ไปพร้อมกันด้วยเพื่อให้สามารถ ร่วมกันการพัฒนาและสร้างกิจกรรมพื้นที่เพื่อความมั่นคง สร้างคุณภาพชีวิตให้แก่ประชาชนใน พื้นที่เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนให้มากยิ่งขึ้นให้ท้องถิ่นเกิดการพัฒนาด้านที่ยั่งยืนไปอีก และ นำไปสู่การพัฒนาชุมชนในทุก ๆ ด้านไปสู่ความยั่งยืน (พ.อ.ศรัณย์ แสนพรหม, สัมภาษณ์ 16 มีนาคม 2560) การประสานความร่วมมือกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นนั้น จากปัญหาที่ประชาชนพบ เห็นในหลายพื้นที่ คือ เมื่อมีกิจกรรมพัฒนาใด ๆ หรือการทำงานกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นที่มักพบ มีการโยนงานกันไปมาเสมือนไม่สามารถทำงานร่วมกันให้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ได้ ดังนั้นใน เบื้องต้น กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ท้องถิ่น และท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือ ข้อมูลระหว่างองค์กรให้ความเกิดความเข้าใจตรงกันและมองเห็นช่องทางพัฒนากระบวนการ ประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรด้วยกัน (นางรุ่งเพชร ไทยวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2560) ให้ สามารถทำงานร่วมกันได้เพื่อประโยชน์ที่แท้จริงแก่ประชาชนในพื้นที่เพราะทุกฝ่ายก็ล้วนแต่เป็น ผู้ที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนด้วยการรับเลือกตั้งให้เข้ามาทำหน้าที่ให้แก่ประชาชน เพราะถ้า หากยังคงมีปัญหาเดิมอยู่ก็จะทำให้การพัฒนาใด ๆ รวมถึงงานกิจกรรมโครงการของกอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ที่นำลงพื้นที่พลอยได้รับผลกระทบไปด้วย (นางนภาพร ศรีเผือก, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2560) ถ้าท้องถิ่นกับท้องถิ่นที่เข้าใจในบทบาทของตนเอง ระหว่างกัน และระหว่างหน่วยงานที่ เข้ามาทำการพัฒนาในพื้นที่รับผิดชอบ ก็จะได้ช่วยกันเป็นกระบอกเสียง กรณีการเข้าไปทำการ พัฒนาในพื้นที่โดย กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ท้องถิ่นและท้องถิ่นที่จะได้ช่วยประชาสัมพันธบทบาท ของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น การเข้ามามีส่วนร่วม กิจกรรมของประชาชนก็จะเป็นอย่างราบรื่นปราศจากความหวาดเกรง (นายสมยศ ตะริโย, สัมภาษณ์ 9 เมษายน 2560) อีกทั้งช่วยทำให้ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่เข้าถึงพื้นที่ได้ตรงตาม เป้าหมายมากที่สุด (นายสง่า พรหมสา, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560) และผลพลอยได้ที่สำคัญอีก ประการหนึ่ง คือ การสร้างความร่วมมือ สร้างความสามัคคีระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นให้สามารถ ทำงานพัฒนาร่วมกัน ช่วยสร้างจิตสำนึกของท้องถิ่นกับท้องถิ่นให้มีความสามัคคีซึ่งจะช่วยทำให้การ

ลงปฏิบัติงานในพื้นที่ตลอดจนการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ได้ดียิ่งขึ้นจนสามารถทำงานได้บรรลุเป้าหมายสูงสุด (นายจิรวัดน์ แก้วน้อย, สัมภาษณ์ 9 มีนาคม 2560, นายจรัสเสถียร กิริยากรณ์, สัมภาษณ์ 10 มีนาคม 2560, นางศิรินันท์ โขเมอร์แดค, สัมภาษณ์ 7 เมษายน 2560) เมื่อ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ สามารถจัดให้ท้องถิ่นและท้องที่ประสานความร่วมมือกัน ได้สำเร็จก็นำไปเป็นต้นแบบสำหรับการปรับกระบวนการประสานความร่วมมือกับองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องที่ในพื้นที่อื่นต่อไป

3.3 พัฒนาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้เข้าถึงและตรงตามความต้องการของประชาชน

ผลการวิจัย พบว่า การเพิ่มบทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการพัฒนาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้เข้าถึงและตรงตามความต้องการของประชาชน ทำได้โดย กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ต้องปฏิบัติการเชิงรุกกับมวลชนในพื้นที่ เริ่มต้นด้วยการสำรวจและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของประชาชน (นายพิศิษฐ์ กำเนิด, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2560) เมื่อได้ข้อมูลชัดเจนแล้วก็กำหนดภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่กำหนดขึ้นสำหรับการทำงานเชิงรุก คือ จัดการแก้ไข ปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน ที่จะช่วยให้ประชาชนมีความมั่นใจในการสามารถแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะใดๆ ได้อย่างอิสระเสรีภาพ (นายชัชวาลย์ พุทธิ, สัมภาษณ์ 5 มีนาคม 2560) เพราะเป็นพื้นฐานสำคัญของประชาธิปไตย ทั้งนี้ก็ต้องให้ประชาชนเข้าใจด้วยการแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระและเต็มที่นั้นพึงต้องอยู่ในกรอบที่ไม่สร้างผลกระทบให้แก่คนใดคนหนึ่ง แต่ถ้าการแสดงความคิดเห็นนั้นไปกระทบสิทธิเสรีภาพของคนอื่นก็ต้องรับผิดชอบ โดยกระบวนการยุติธรรมมากกว่าที่จะถูกฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ตัดสินใจ อีกทั้งการจัดการแก้ไข ปรับเปลี่ยนทัศนคติให้แก่ประชาชนนั้น กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นโดยไม่เลือกปฏิบัติว่าเป็นกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง (พ.อ.เกรียงไกร อธิติเดชารณ, สัมภาษณ์ 17 มีนาคม 2560) จากนั้นให้ทำการประสานงานการทำงานกับทุกภาคส่วนเพื่อให้สามารถเข้าถึงประชาชนทุกตำบลโดยการประสานไปยังกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในหมู่บ้านของแต่ละตำบลเพื่อทำให้ประชาชนเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ในบทบาทการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และปลูกจิตสำนึกของประชาชนจังหวัดเชียงใหม่ในฐานะคนไทยที่ควรมีจิตสำนึกรักสถาบันพระมหากษัตริย์ (นายจรัสเสถียร กิริยากรณ์, สัมภาษณ์ 10 มีนาคม 2560)

ส่วนกรรมวิธีปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน นั้นกระทำได้ด้วยการจัดตั้งเครือข่าย ให้การอบรม ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น ให้ข้อเสนอแนะแก่ กอ.รมน.

จังหวัดเชียงใหม่ได้อย่างอิสระ (พ.อ. โสภมัตต์ อุทัยผล, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2560) ผ่านการจัดการฝึกอบรมหรือการทำกิจกรรมใดๆ ร่วมกันในชุมชน ในขณะที่ร่วมฝึกอบรมหรือกิจกรรมในชุมชน กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ก็เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เสนอความคิดเห็น เสนอความต้องการ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการรับความรู้หรือการดำเนินกิจกรรมในชุมชน (นายสมยศ ตะริโย, สัมภาษณ์ 9 เมษายน 2560) หากพบว่าข้อคิดเห็นหรือข้อแนะนำใดที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาบทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ก็ควรรับไปดำเนินการหรือปรับปรุงแก้ไขให้เป็นตามข้อเสนอแนะ เพราะนั่นจะเป็นส่วนหนึ่งของการเข้าถึงประชาชนที่ดีที่จะช่วยทำให้มีความเข้าใจความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ (นางรุ่งเพชร ไทยวงศ์, สัมภาษณ์ 14 มีนาคม 2560) แล้วนำไปพัฒนาหรือสร้างกิจกรรมที่สนองความต้องการเพื่อสร้างและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ชุมชนอยู่ดีกินดี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว ชุมชน ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจผ่านกิจกรรมโครงการพัฒนาอาชีพในชุมชนให้ยั่งยืน ที่สามารถบริหารจัดการต้นทุนให้เหมาะสม เข้าใจตลาดของสินค้าหรือความต้องการของผู้บริโภคซึ่งจะช่วยให้ประชาชนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจอันเป็นผลมาจากการบริหารจัดการการผลิตในระดับครัวเรือนที่ดี (นายพิรุณ พลฤทธิ์, สัมภาษณ์ 21 เมษายน 2560) ซึ่งจะทำให้ทัศนคติของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีหรือมีทัศนคติบวกต่อ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเห็นว่าทัศนคติของประชาชนกลุ่มเป้าหมายเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีก็จัดการแนะนำเรื่องการเลือกตั้งที่ถูกต้องในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึงชี้ให้เห็นว่าหากกระบวนการประชาธิปไตยพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องตามหลักสากลแล้ว คุณภาพชีวิตของประชาชนก็จะพัฒนาไปสู่ความผาสุกตามไปด้วยอันเป็นผลมาจากการได้นักการเมืองที่ตั้งใจเข้ามาทำงานให้แก่ประชาชนทำนโยบายเพื่อสร้างอาชีพสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน (พ.อ.ปิยะศักดิ์ เชียงราย, สัมภาษณ์ 18 มีนาคม 2560) เมื่อสามารถพัฒนาเพื่อสนองความต้องการของประชาชนได้และเป็นที่ยอมรับของประชาชนในวงกว้างแล้ว กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ก็จะสามารถส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้แก่ประชาชนได้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (นายกมลศิษฐ์ โรจน์ธนวิทย์, สัมภาษณ์ 17 เมษายน 2560) เมื่อถึงคราวเลือกตั้งประชาชนก็จะเข้าใจและมีการใช้วิจารณญาณในการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่บริหารและนิติบัญญัติได้ดีกว่าที่การใช้วิจารณญาณในช่วงที่ผ่านมาในอดีต (นายชาติรี ใส่เสี้ยว, สัมภาษณ์ 3 เมษายน 2560)

เมื่อดำเนินการดังกล่าวข้างต้นแล้ว เมื่อเข้าสู่บทบาทการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขนั้น กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ก็ควรทำการสำรวจความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการส่งเสริมให้แก่ประชาชนแล้วประชาชนมีความ

เข้าใจมากขึ้นเพียงใด (นายบุญปั้น ทิพรอด, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2560) แล้วนำผลของการสำรวจดังกล่าวมาปรับเปลี่ยนพัฒนาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้เข้าถึงและตรงตามความต้องการของประชาชนให้มากที่สุด (น.ส.นงนุช งามเหลือ, สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2560) ซึ่งจะช่วยให้ประชาชนมีความสุขกับการได้ทำกิจกรรมร่วมกับ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ที่ให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และเป็นการช่วยเติมเต็มเรื่องศูนย์เรียนรู้ตามศาสตร์ของพระราชาสำหรับให้ประชาชนได้เดินตามรอยพ่ออยู่บนพื้นฐานหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (นายเกษม พาจรทิศ, สัมภาษณ์ 6 เมษายน 2560) อย่างไรก็ดี กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ควรคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของประชาชนไปพร้อมกันด้วย เพราะจะได้นำความต้องการพื้นฐานของประชาชนไปใช้ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ประชาชนในชุมชนได้อยู่ดีกินดีประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ ด้วยการจัดทำโครงการพัฒนาอาชีพในชุมชนให้ยั่งยืนซึ่งจะช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง (นางรสรินทร์ สิทธิธรรมใจ, สัมภาษณ์ 21 เมษายน 2560) หากประชาชนได้รับการสนองตอบต่อความต้องการพื้นฐานได้อย่างเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติจนสามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างแท้จริงแล้วประชาชนก็จะยอมรับบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ตามไปด้วย รวมทั้งทำให้มองเห็นว่า กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่สามารถเข้าถึงความต้องการของประชาชนได้ทุกพื้นที่ ซึ่งการเข้าถึงความต้องการดังกล่าวจะมีส่วนสำคัญต่อการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้แก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น (นางนวพร ศรีเผือก, สัมภาษณ์ 23 มีนาคม 2560, นายเฉลิมชัย สิงหะ, สัมภาษณ์ 24 เมษายน 2560) แม้กระนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักรายหนึ่งเห็นว่าการจะเพิ่มบทบาทการส่งเสริมดังกล่าวของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ไปตามแนวทางใดก็ตามแต่ต้องไม่ลืมพื้นฐานสำคัญของประชาชนในปัจจุบันคือประชาชนต้องการให้มีการเลือกตั้งโดยเร็ว (นายบุญชน พองวรรณ, สัมภาษณ์ 23 เมษายน 2560)

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง บทบาทของหน่วยงานการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผลการวิจัยมีข้อสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาบทบาทของหน่วยงานรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.1.2 เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่

1.1.3 เพื่อเสนอแนวทางการเพิ่มบทบาทของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ทำการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่มใน คือ กลุ่มแรกคือกำลังพลของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มที่สอง คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกลุ่มที่สาม คือ ประชาชนที่เป็นผู้นำกลุ่มอาชีพ กลุ่มการผลิตต่าง ๆ หรือผู้มีบทบาทเป็นที่ยอมรับทางสังคม และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 บทบาทของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบด้วย

1) การเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคี ผลการวิจัยพบว่า เกี่ยวข้องกับ (1.1) การสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีภารกิจเกี่ยวข้องการสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคง ความสามัคคีแก่ประชาชนผ่าน โครงการสำคัญ เช่น โครงการคนไทย

หัวใจเดียวกัน โครงการสร้างความเข้มแข็งสู่การปฏิรูปสังคม โครงการสร้างความเข้มแข็งระดับหมู่บ้าน เป็นต้น (1.2) การส่งเสริมและป้องกันแก้ไขปัญหาความมั่นคงของชาติให้แก่ประชาชน เพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในชุมชนมุ่งสร้างความสามัคคีกันในชุมชนให้เกิดขึ้นและให้ประชาชนน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมายึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และ (1.3) การสร้างความรัก สัมครสมานสามัคคี เพื่อสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคีให้เกิดขึ้นด้วยวิธีการหรือรูปแบบกิจกรรมที่หลากหลายภายใต้การร่วมงานการวางแผนร่วมกันประชาชนในพื้นที่

2) การส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ผลการวิจัยพบว่า เกี่ยวข้องกับ (2.1) บทบาทการเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ โดยการประชาสัมพันธ์พระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวตลอดจนสถาบันพระมหากษัตริย์ในด้านต่าง ๆ ให้แก่ประชาชนในวาระต่าง ๆ และการส่งกำลังพลเข้าร่วมกิจกรรมในวาระสำคัญที่เกี่ยวข้องกับสถาบันพระมหากษัตริย์ และ (2.2) บทบาทเกี่ยวกับการส่งเสริมเรื่องการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข คือ ให้ความรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ให้ประชาชนเข้าใจถึงสาเหตุของปัญหาการเมืองการปกครองไทย ประชาชนคนต้องเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การรู้จักการมีส่วนร่วมทางการเมือง รู้จักใช้สิทธิหน้าที่ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

3) การปฏิบัติกรข่าว (Information operation) ผลการวิจัย พบว่า เกี่ยวข้องกับ (3.1) การหาข่าวในพื้นที่ ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว ยาเสพติด และเหตุการณ์หรือพฤติกรรมที่ไม่เป็นธรรมให้แก่สังคม สร้างความวุ่นวายหรือความไม่สงบเรียบร้อยในพื้นที่ และความมั่นคง (3.2) การนำผลจากการกลั่นกรองข้อมูลข่าวสารที่ได้รับไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ด้วยการประชาสัมพันธ์เหตุการณ์หรือสถานการณ์อันเป็นจริง ให้ตระหนักในข้อมูลข่าวสาร และสร้างความศรัทธาในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคม ผลการวิจัย พบว่า เกี่ยวข้องกับการจัดโครงการต่าง ๆ ลงพื้นที่ โดยมุ่งส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมกันดำเนินกิจกรรมตามโครงการในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ การอาชีพ การสิ่งแวดล้อม การพลังงาน เสริมสร้างบทบาทผู้นำ สร้างความเข้มแข็งในชุมชน การป้องกันปัญหายาเสพติด รวมถึงการมีส่วนร่วมในการปกป้องผืนป่า การพัฒนาแหล่งน้ำ การดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้ประชาชนน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวไปใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งมุ่งส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5) การสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กร กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า เกี่ยวข้องกับ (5.1) การสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กร ได้แก่ การจัดกระบวนการทำงานในองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานได้จริง ได้ถูกต้องตามที่วางแผนไว้ ทั้งนี้การดำเนินการเพื่อสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กรนั้นมีได้จัดการกันเองภายในองค์กรเท่านั้น การลงพื้นที่ในชุมชนก็ทำหน้าที่ด้วยความเป็นกันเองและมีอัยาศัยที่ดีต่อประชาชน และ (5.2) การบูรณาการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงด้านต่าง ๆ ด้วยการลงปฏิบัติในพื้นที่นั้น จำเป็นต้องอาศัยการบูรณาการทำงานร่วมกันกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ศาสนสถาน โรงเรียน หรือหน่วยงานปกครองระดับหมู่บ้านและระดับอำเภอ และหน่วยงานภาคประชาชนที่ทำงานในระดับพื้นที่ ให้บูรณาการทำงานเพื่อช่วยเหลือประชาชน

1.3.2 ปัญหาอุปสรรคของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบด้วย

1) ประชาชนไม่ยอมรับบทบาทหน้าที่ส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัย พบว่า มีเฉพาะการไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่โดยตรงของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ เพราะเข้าใจว่าเป็นองค์กรทหาร มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวกับการปกป้องอธิปไตยของประเทศจากภัยศัตรูของประเทศ มิใช่บทบาทหน้าที่ในการเมืองและการปกครอง บ่งบอกว่า กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ได้อย่างทั่วถึงทำให้ไม่ใกล้ชิดประชาชน

2) พื้นฐานทางสังคมและความนิยมกลุ่มการเมืองของประชาชน ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีความหวาดระแวงทหารหากแต่ไม่ใช่ปัญหาที่เกิดขึ้นจากประชาชนโดยตรงแต่เกิดขึ้นจากกลุ่มการเมืองที่พยายามเข้ามามีอิทธิพลต่อวิถีคิดของประชาชน เมื่อประชาชนได้มีความใกล้ชิดหรือเป็นสมาชิกกลุ่มการเมืองก็พลอยหวาดระแวงทหารไปด้วยอันเป็นผลจากการฝังความเชื่อ ความเข้าใจจากสมาชิกกลุ่มการเมืองด้วยกัน หรือมีความใกล้ชิดกับคนของกลุ่มการเมืองจึงทำให้แนวความคิดเกี่ยวกับทหารเปลี่ยนแปลงไปได้ง่าย

3) การขาดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ผลการวิจัย พบว่า ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมทางการเมือง ถ้าหากมีส่วนร่วมทางการเมืองก็เป็นเพียงระดับผิวเผินเท่านั้น หรือเป็นเพราะขาดความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมือง เข้าใจด้วยตนเองว่าถูกจำกัดเสรีภาพในการแสดงออกจากผู้ที่มีความคิดเห็นต่าง เมื่อแสดงออกทางการเมืองก็เกรงว่าจะไม่ได้รับการยอมรับหรืออาจได้รับผลกระทบจากการแสดงความคิดเห็นนั้น

4) การขาดความร่วมมือจากองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในเรื่องดังกล่าว คงแต่มีปัญหาคิดขึ้นจากการประสานความร่วมมือการทำงานด้วยกันแต่เมื่อมีการประสานความร่วมมืออย่างต่อเนื่องปัญหาก็ลดน้อยหรือสิ้นสุดลง และปัญหาอุปสรรคการประสานงานและความร่วมมือกันระหว่างท้องถิ่นกับท้องถิ่นที่เกิดจากความขัดแย้งระหว่างสององค์กรแต่ก็เป็นปัญหาในบางพื้นที่เท่านั้น

1.3.3 การเพิ่มบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ประกอบด้วย

1) การบูรณาการงานด้านมวลชนให้เกิดการยอมรับบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า (1.1) การสร้างบทบาทมวลชนสัมพันธ์ ให้กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ได้ใกล้ชิดและเข้าถึงประชาชนและสามารถสร้างความเข้าใจด้วยการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (1.2) การเพิ่มและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชน เพราะการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้เกิดมีความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และ (1.3) ส่งเสริมการตั้งเครือข่ายและขยายเครือข่ายตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับต่าง ๆ ให้เป็นเครือข่ายที่เข้มแข็ง และสามารถใช้ประโยชน์จากเครือข่ายในการส่งเสริมบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การส่งเสริมให้ประชาชนทุกชุมชนได้ตระหนักถึงความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และช่วยสร้างการยอมรับบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ที่สามารถเข้าถึงประชาชนได้เป็นอย่างดี

2) ปรับกระบวนการประสานความร่วมมือกับองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า ควรปรับกระบวนการประสานความร่วมมือกับองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องถิ่น ด้วยการการจัดสรรงบประมาณลงไปสำหรับการสนับสนุนท้องถิ่น ช่วยให้ท้องถิ่นและท้องถิ่นมีงบประมาณสำหรับมาใช้ทำกิจกรรมร่วมกับ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่และท้องถิ่นที่ชัดเจนยิ่งขึ้น และ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการจัดทำทุกปี เพื่อวางโครงการที่เป็นแนวทางเดียวกันกับความต้องการของท้องถิ่นอย่างแท้จริงและต่อเนื่อง

3) พัฒนาแนวทางการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้เข้าถึงและตรงตามความต้องการของประชาชน ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาโดยการปฏิบัติการเชิงรุกกับมวลชนในพื้นที่ เริ่มต้นด้วยการสำรวจและทำความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการ

ของประชาชน คือ จัดการแก้ไข ปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชน ที่จะช่วยทำให้ประชาชนมีความมั่นใจในการสามารถแสดงความคิด ข้อเสนอแนะใดๆ ได้อย่างอิสระเสรีภาพ โดยอาศัยเครือข่ายที่เข้มแข็งช่วยในการปฏิบัติการเชิงรุก เมื่อสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนได้แล้ว ก็ให้การแนะนำเรื่อง การเลือกตั้งที่ถูกต้องในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมถึงชี้ให้เห็นว่าหากกระบวนการประชาธิปไตยพัฒนาไปในทิศทางที่ถูกต้องตามหลักสากลซึ่งจะช่วยทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนก็จะพัฒนาไปสู่ความผาสุกตามไปด้วยอันเป็นผลมาจากการได้นักการเมืองที่ตั้งใจเข้ามาทำงานให้แก่ประชาชนด้วยนโยบายการพัฒนาที่ดี

2. อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง บทบาทของอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีประเด็นสำคัญสำหรับการอภิปรายผลดังนี้

2.1 บทบาทของอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พบว่า ต้องทำหน้าที่ปฏิบัติงานการส่งเสริมในลักษณะหรือรูปแบบหลากหลายที่สนองต่อการส่งเสริมของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งนี้เพื่อสนองตอบต่อประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชาติและส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงภายในราชอาณาจักรและความสงบเรียบร้อยของสังคม ของยุทธศาสตร์กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายใน พ.ศ.2555-2559 ทั้งนี้เป็นเนื่องจากช่วงเวลาที่ผ่านมามีปัญหาด้านการเมือง จนนำไปสู่ความสับสนให้เกิดขึ้นแก่ประชาชนคนไทยเกี่ยวกับหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทั้งที่จริงแล้วการปกครองของไทยก็อยู่ในกรอบการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสากล ดังนั้น กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ จึงได้ทำหน้าที่ไปสร้างความรู้ความเข้าใจในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขผ่านกระบวนการ โครงการส่งเสริมประชาธิปไตย โครงการสร้างอาชีพ และโครงการอื่น ๆ ที่มุ่งเน้นสร้างความเข้าใจและเสริมสร้างบทบาทของประชาชนคนไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยเฉพาะการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ดังที่กล่าวมานั้นนับว่าเป็นบทบาทที่

สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชำรงค์ เมฆเฉลิม (2548) ที่พบว่า กอ.รมน. ในสภาพปัจจุบันมีบทบาทตามลักษณะขององค์การที่แปลงนโยบายด้านความมั่นคงมาสู่การปฏิบัติ ในลักษณะอำนาจการประสานงาน และส่งเสริมการปฏิบัติของส่วนราชการอื่น แต่ยังเป็นองค์การที่มีการทำงานในลักษณะการบูรณาการของพลเรือน ตำรวจ ทหาร เช่นเดิม แม้ว่าจะงานวิจัยดังกล่าวจะอธิบายว่ากิจกรรมโครงการที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ ขาดอำนาจตามกฎหมายรองรับการปฏิบัติงานและไม่ตรงกับภารกิจหลักของ กอ.รมน. นั้นผิดไปจากปัจจุบันที่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการรักษาความมั่นคงในราชอาณาจักร พ.ศ.2551 และมียุทธศาสตร์การปฏิบัติคล้ายกับหน่วยงานองค์การของรัฐโดยทั่วไป อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะเป็นบทบาทที่เป็นไปตามกฎหมายและตอบสนองต่อยุทธศาสตร์ขององค์การหลักแต่จากผลการวิจัยเห็นได้ว่า บทบาทการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ นั้น ปฏิบัติได้สอดคล้องกับหลักวิชาการ คือ สอดคล้องกับแนวคิดการจัดกระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองให้แก่ประชาชนของสฤทธ์ วิฑูรย์ (2558) และสถาบันพระปกเกล้า (2554, น. 20-28) อธิบายไว้ และบทบาทของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ในเรื่องดังกล่าวก็สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องของบทบาทของ Cohen (1979, p.35 อ้างถึงในอำนาจ อัญญวรวิทย์, 2546, น. 10) ในแง่ของลักษณะของบทบาทที่ถูกระบุขึ้นแม้จะมีความแตกต่างกับบทบาทที่ถูกสังคมคาดหวังอันเกิดจากการสังเกตว่าเป็นบทบาทหารที่ต้องเกี่ยวข้องกับการรักษาความมั่นคงของประเทศแต่ก็สามารถสร้างบทบาทที่สามารถสนองตอบต่อการแก้ไขปัญหาของประเทศโดยเฉพาะบทบาทการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บ่งบอกถึงความสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หลากหลายบทบาท เช่นเดียวกันการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนของสถานศึกษาที่พบว่าต้องอาศัยกิจกรรมอื่น ๆ มาใช้สำหรับการส่งเสริมให้สามารถนำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ (สมพงษ์ กล้าวิกรณ์ 2541)

2.2 ปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่มาจาก 3 ประเด็นสำคัญ คือ ปัญหาจากพื้นที่รับผิดชอบของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่กว้างขวางจน กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ไม่สามารถเข้าถึงได้ทั้งหมด ปัญหาประชาชนขาดการยอมรับ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่เพราะเห็นว่าเป็นหน่วยงานทหาร ความนิยมกลุ่มการเมืองของประชาชนและถูกสอดคล้อง ถูกจำกัดเสรีภาพการแสดงออกทางการเมืองและการแสดงความคิดเห็นจนส่งผลกระทบต่อความร่วมมือร่วมใจทางการเมือง และปัญหาภายในพื้นที่ซึ่งท้องถิ่นและท้องที่มีปัญหาใน

การประสานการทำงานร่วมกันเพราะไม่เข้าใจวิธีการบูรณาการทำงานด้วยกันและมีข้อจำกัดจากระเบียบการเบิกจ่ายงบประมาณของท้องถิ่น ดังนั้น กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ควรมุ่งเน้นการสร้างการยอมรับในบทบาทการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ภายใต้อำนาจและความเข้าใจของบุคลากรในหน่วยงานกับประชาชนที่รับการส่งเสริมให้มากยิ่งขึ้น ดังผลการวิจัยของจากรุพรรณ ไชยชนะนาญ (2552) แสดงให้เห็นว่า วิทยุชุมชนที่ช่วยส่งเสริมประชาธิปไตยให้แก่ผู้รับฟังได้ เพราะประชาชนรับรู้ถึงบทบาทที่สำคัญของสถานีวิทยุชุมชนทั้งในด้านการสร้างการมีส่วนร่วม การส่งเสริมประชาธิปไตย และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวมเช่นเดียวกันหาก กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ สร้างบทบาทการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องก็ย่อมทำให้ประชาชนเข้าใจและยอมรับบทบาทดังกล่าวปัญหาอุปสรรคที่ขัดขวางต่อบทบาทการส่งเสริมก็จะลดน้อยลงเช่นกัน รวมทั้งวิธีการต่าง ๆ ที่ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ใช้สำหรับการส่งเสริมให้แก่ประชาชนก็สอดคล้องกับการวิจัยของสุรบดินทร์ อินทะเสน และไพฑูรย์ มีกุล (2557) รวมทั้งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะจากการวิจัยของสุขสวัสดิ์ วิเศษ (2552) ที่เคยแนะนำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้ว่า การส่งเสริมพัฒนาประชาธิปไตยระดับรากหญ้า ให้ออกวารสารรายเดือน จัดรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ การส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์และการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน

2.3 แนวทางการเพิ่มบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ผลการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทำให้เห็นว่าทำหน้าที่ของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ควรดำเนินการในกิจกรรมหรือปฏิบัติงานในพื้นที่เพื่อช่วยเพิ่มบทบาทที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างบทบาทมวลชนสัมพันธ์ให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนจะได้มีการเรียนรู้และเข้าใจหลักการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข การให้ร่วมกิจกรรมกับ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่เพื่อการพัฒนาชุมชนต่าง ๆ ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และสุดท้ายให้มีการสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน ปรับกระบวนการประสานงานขององค์กรในระดับพื้นที่ ได้แก่ ท้องถิ่นและท้องที่ที่สามารถทำงานร่วมกัน มีความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนไปในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ควรได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ในระดับพื้นที่ให้กับท้องถิ่นและท้องที่ได้เกิดความสามัคคี ส่วนด้านงบประมาณก็ควรให้การสนับสนุนงบประมาณแก่ท้องถิ่นและร่วมทำแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจะทำได้ทำการพัฒนาพื้นที่ได้ต่อเนื่องและตรงกับความต้องการของประชาชน

ในพื้นที่ ปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนในพื้นที่ ให้เกิดการยอมรับการมีส่วนร่วมพัฒนากับกิจกรรมหรือโครงการของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ เพราะการมวลชนสัมพันธ์ การประสานงานในระดับพื้นที่จะช่วยปรับเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนให้เข้าใจและทำให้บทบาทส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสูงได้รับการยอมรับมากยิ่งขึ้น การเพิ่มบทบาทดังกล่าว โดยทั่วไปแล้วจะเห็นว่า องค์การ บุคคล หรือหน่วยงานที่มีบทบาทหลักบทบาทเสริมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่สามารถทำได้ก่อนอย่างคืออยู่แล้ว ถ้าต้องการให้เป้าหมายในการแสดงบทบาทนั้นบรรลุวัตถุประสงค์สูงยิ่งขึ้นก็ควรได้เพิ่มบทบาทในด้านอื่น ๆ แล้วแต่สภาพความเป็นจริงขององค์การ บุคคล หรือหน่วยงานนั้น ดังเห็นได้จากการวิจัยของจรรยาพรหม ไชยชนะนาญ (2552) เสนอแนะเพื่อเพิ่มบทบาทของวิทยุชุมชนในส่งเสริมประชาธิปไตยให้ผู้ดำเนินรายการไม่ควรโฆษณาเกินไปและให้รัฐบาลควรรีบบอกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลวิทยุชุมชนเนื่องจากขณะนี้ยังไม่มีองค์การใดทำหน้าที่ดังกล่าวในระดับมาก การวิจัยของ สุขสวัสดิ์ วงศ์เดชะ (2552) เสนอแนะให้องค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมประชาธิปไตยระดับรากหญ้าโดยออกวารสารรายเดือน จัดรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ การส่งเสริมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือสหกรณ์และการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ประจำหมู่บ้าน การวิจัยของ วราภรณ์ กันเกตุ (2554) ได้เสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอ่างทอง คือ การส่งเสริมการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง การสร้างค่านิยมและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งทางความคิดทางการเมืองของประชาชน และการวิจัยของพรอัมรินทร์ พรหมเกิด (2557) เสนอแนะเพื่อพัฒนาวัฒนธรรมแบบพลเมืองให้เกิดขึ้นในระดับชุมชนหมู่บ้านทั้ง 5 ด้าน คือ การสร้างสำนักแห่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง การสร้างสำนักแห่งการรักษากฎหมายและเคารพกฎกติกาของสังคม การมีจิตสาธารณะ การยึดหลักสันติวิธีและการประนีประนอม การรู้จักใช้สิทธิของตนและรู้จักเคารพสิทธิเสรีภาพของคนอื่น เป็นต้น สนับสนุนของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ควรได้ศึกษาเพื่อพิจารณาเพิ่มบทบาทตามความคิดเห็นที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้เช่นกัน

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเรื่อง บทบาทกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 เกี่ยวกับบทบาทของหน่วยงานรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับ

การส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่ ควรดำเนินการเกี่ยวกับ

- 1) กำหนดแผนการปฏิบัติงานในพื้นที่ให้ครอบคลุมทั้งจังหวัดเชียงใหม่ แล้วลงดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด
- 2) การเตรียมความพร้อมให้แก่บุคลากรสำหรับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข แก่ประชาชนในทุกพื้นที่
- 3) ทำหน้าที่ให้ข้อมูลข่าวสารสถานการณ์ปัจจุบันกับประชาชนในทุกพื้นที่ รวมทั้งสรุปข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์เด่นทุกด้านที่เกิดขึ้นในสังคมไทยหรือสังคมเชียงใหม่
- 4) การเข้าคลุกคลีหรือส่งเสริมกิจกรรมโครงการ หรือการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ควรปฏิบัติหรือแสดงตนไม่ให้ประชาชนมีความรู้สึกแปลกแยก เช่น การแต่งกายของบุคลากรของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ที่สังกัดหน่วยงานทหารเมื่อลงพื้นที่ปฏิบัติการ ควรมุ่งเน้นการแต่งกายสุภาพพลเรือนงดการแต่งเครื่องแบบราชการทหาร เป็นต้น

3.1.2 เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย

อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ควรดำเนินการเกี่ยวกับ

- 1) บุคลากรขององค์กรที่ลงปฏิบัติหน้าที่ในชุมชน ควรทำตัวและวางตัวให้ใกล้ชิดกับประชาชน มีความจริงใจในการให้ความรู้ การพัฒนาชุมชน เมื่อประชาชนให้การยอมรับแล้วจะทำให้การส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้รับการยอมรับจากประชาชนเพิ่มมากขึ้น
- 2) ได้แสดงให้เห็นประชาชนพื้นที่เห็นว่าการลงปฏิบัติงานในชุมชนนั้น เป็นการมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้ความรู้ความเข้าใจสถานการณ์ให้แก่ประชาชนโดยมิได้แยกฝ่ายแยกกลุ่ม และทำให้เห็นว่าหากใครมีความหวังดีต่อการพัฒนาชุมชนแล้ว กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่สามารถร่วมทำงานพัฒนาชุมชนกับคนอื่นๆนั้นได้ โดยไม่คำนึงว่าจะมีความผูกพันกับกลุ่มการเมืองใดการเมืองหนึ่ง
- 3) ให้ความรู้ในขณะการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขว่า หลักการที่แท้จริงของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยคือ

อะไร บทบาทกลุ่มการเมืองที่ดีควรทำอย่างไร หลักการแสดงความคิดเห็นที่ไม่กระทบต่อสิทธิเสรีภาพคนอื่น และการยอมรับความเห็นต่างจากผู้อื่นที่เห็นไม่สอดคล้องกับตนเอง

3.1.3 เกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มบทบาทของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ควรดำเนินการเกี่ยวกับ

1) **พัฒนาบทบาทด้านมวลชนสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้แก่มวลชนเพื่อนำไปเผยแพร่ขยายไปยังประชาชนได้อย่างทั่วถึงทั้งจังหวัด รวมถึงการสร้างเครือข่ายกลุ่มอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อจะทำได้สามารถประสานการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มอาชีพให้ครอบคลุมทั่วถึงทั้งจังหวัด**

2) **จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสามัคคี วิธีการประสานงานระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับกำนันผู้ใหญ่ให้สามารถทำงานร่วมกันและให้ช่วยกันสนับสนุนกิจกรรมโครงการพัฒนาชุมชนที่ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ นำไปปฏิบัติหรือส่งเสริมในพื้นที่**

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการยอมรับและสนับสนุนให้ข้อมูลข่าวสารระดับพื้นที่ของประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่แก่กองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่

3.2.2 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการประสานความร่วมมือดำเนินกิจกรรมตามบทบาทหน้าที่ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนันผู้ใหญ่บ้านและกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่

3.2.3 ควรทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การส่งเสริมเพื่อพัฒนากลุ่มอาชีพตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ให้แก่กลุ่มอาชีพในจังหวัดเชียงใหม่

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

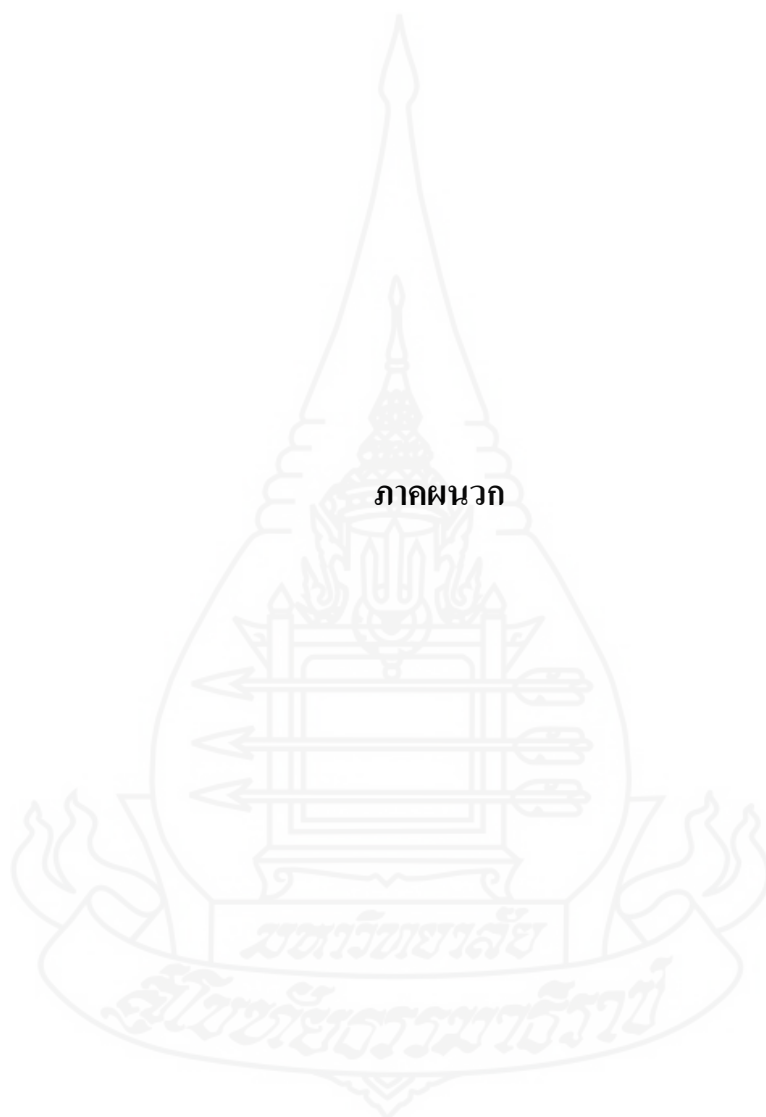
- ข่าวภูมิภาค คสช. (2559, 26 กรกฎาคม). “กอ.รมน.เชียงใหม่ รุกสร้างศูนย์ปรองดอง 6 มิ.ย. นี้” สืบค้นจาก <http://www.innnews.co.th/shownews/show?newscode=541857>.
- ข่าวสด. (2559, 27 กรกฎาคม). “นายฯ ยัน ไม่ฝืนประชาธิปไตยทำตามโรดแมป ขอกอ.รมน. เข้าถึง กำนัน-ผญบ. แจงผลงานรัฐบาล” สืบค้นจาก http://www.khaosod.co.th/view_newsonline.php?newsid=1455093470.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง กอ.รมน. (2553). *คู่มือการใช้หลักสูตร เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย* กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์.
- คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ความมั่นคง กอ.รมน. (2553). *คู่มือการใช้หลักสูตร เรื่อง การให้ความสำคัญต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ และการเทิดทูนสถาบัน* กรุงเทพมหานคร คณะศึกษาศาสตร์.
- จารุพรรณ ไชยชนะนาญ. (2553). *บทบาทของวิทยุชุมชนกับการส่งเสริมประชาธิปไตยในอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- ชัยฤกษ์ แก้วพรหมมาลัย (2558) "ทัศนคติของผู้บริหารระดับสูงต่อบทบาทของทหารในทางการเมืองไทย" *วารสารสถาบันวิชาการป้องกันประเทศ* 6,4 (กันยายน-ธันวาคม), 98-108.
- เทวฤทธิ์ แสนคำ. (2554). *ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการสร้างเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียนปทุมวิไล จังหวัดปทุมธานี*. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยปทุมธานี*. 3(3), 123-128.
- ธำรงค์ เมฆเฉลิม. (2549). *บทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในกับภัยคุกคามในยุคโลกาภิวัตน์*. (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป ไม่ได้ตีพิมพ์). วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นิยม รัฐอมฤต. (2549). *ระบอบประชาธิปไตยเปรียบเทียบ*. *วารสารสถาบันพระปกเกล้า*. 4(2), 1-18.
- ปทุมพร รอดกระต่าย และนางลัดขันธ์ ใจฉลาด. (2558, 23 กรกฎาคม). *การศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประชาธิปไตยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3*. สืบค้นจากรายงานการประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนองานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ เครือข่ายบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 15 มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ.

- ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2561, 3 มกราคม). *บทบาททหารกับการเมือง ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ สารสังเขปออนไลน์*. สืบค้นจาก https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1438239088.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2557). *วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตชนบทอีสาน: กรณีศึกษาประชาชนในเขตหมู่บ้านคำบง และหมู่บ้านสะอาด ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น*. *มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์*. 31(3), 63-96.
- พลอย ธรรมาภิรานนท์. (2561, 4 มกราคม). *พลเรือนควบคุมทหาร: หนทางสู่ประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพ สารสังเขป*. สืบค้นจาก <https://www.the101.world/thoughts/civilian-control-of-the-military>
- พิสิฐชัย รักเกียรติ อ่อนสิงห์. (2556). *บทบาทของสำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรในการส่งเสริมการพัฒนาการเมืองแก่เยาวชนประชาธิปไตย*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ภาณุวัฒน์ พันธุ์ประเสริฐ. (2556). *ทหารไทยกับการพัฒนาประชาธิปไตยหลัง 14 ตุลา วารสารรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์*. 4(1), 89-123.
- วารารณ กั้นเกตุ. (2554). *บทบาทของสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดอ่างทองกับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วันวิจิต บุญโปร่ง. (2558). *บทบาททางการเมืองของผู้บัญชาการทหารบกหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ พ.ศ.2535*. การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยรังสิต ประจำปี 2558.
- วัลลยา อุบลพงษ์. (2556). *การจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย โรงเรียนมัธยมตอนต้นวัดลานบุญ เขตลาดกระบัง กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วิทยากร เชียงกุล. (2559, 30 กรกฎาคม). *หลักการของระบอบประชาธิปไตย*. สืบค้นจาก <https://witayakornclub.wordpress.com/2007/06/26/democratic/>
- สถาบันพระปกเกล้า. (2555). *ความเป็นพลเมืองกับอนาคตประชาธิปไตยไทย*. *การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 13 ประจำปี 2554* กรุงเทพมหานคร: ส.เจริญ การพิมพ์.
- สมพงษ์ กล้าวิกรณ์. (2541). *บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตย*. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการบริหารการศึกษา ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

- สุรพงษ์ ชัยนาม. (2561, 5 มกราคม). กองทัพบกกับประชาธิปไตย สาระสังเขป. สืบค้นจาก <http://www2.manager.co.th/daily/ViewNews.aspx?NewsID=9490000033833>
- สุรพงษ์ ชัยนาม. (2549, 5 มกราคม). กองทัพบกกับประชาธิปไตย (ภาค 2) สาระสังเขป. สืบค้นจาก <https://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9490000111839>
- สุรพงษ์ ชัยนาม. (2551, 5 มกราคม). กองทัพบกกับประชาธิปไตย (3): ภารกิจที่ยังไม่เสร็จสิ้น สาระสังเขป. สืบค้นจาก www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9510000055401
- สำนักความมั่นคงแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2558). *แนวทางการรักษาความมั่นคงสถาบันหลักของชาติ ภายใต้การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข*. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักประชาสัมพันธ์เขต 3 เชียงใหม่. (2558, 26 กรกฎาคม). *กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ จัดอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ในพื้นที่อำเภอแม่เฒ่า และอำเภอฝาง*. สืบค้นจาก <http://region3.prd.go.th/ct/news/viewnews.php?ID=150328200242>
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2551). การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาลักษณะความเป็นพลโลกของนักเรียนสำหรับครูสังคมศึกษา. *การพัฒนาชุดฝึกอบรมทางไกล*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สุขสวัสดิ์ วงศ์เดชะ. (2552). *บทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลกับการส่งเสริมประชาธิปไตยระดับรากหญ้า: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี*. (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัย-ธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สุรบดินทร์ อินทเสนา และไพฑูริย์ มีกุล. (2557). การส่งเสริมสังคมประชาธิปไตยขององค์การบริหารส่วนตำบลบึงมะแลง ตำบลบึงมะแลง อำเภอสว่างวีระวงศ์ จังหวัดอุบลราชธานี. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เรื่อง “การพัฒนาองค์ความรู้เชิงบูรณาการสู่ประชาคมอาเซียน” 24 พฤษภาคม
- หมัดเหล็ก (นามแฝง). (2561, 4 มกราคม). *กองทัพบกกับประชาธิปไตย (กินได้) สาระสังเขป*. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/100908>.
- โอกาส เตพละกุล. (2557). การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เอกสารวิชาการส่วนบุคคล. *หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 2* วิทยาลัยรัฐธรรมนุญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง บทบาทของหน่วยงานการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทและอำนาจหน้าที่ ปัญหาอุปสรรค และแนวทางการเพิ่มบทบาทของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตลอดจนปัญหาอุปสรรค และแนวทางการเพิ่มบทบาท
3. การวิจัยครั้งนี้จะสำเร็จได้ด้วยดีจากความร่วมมือในการให้ข้อมูลจากท่าน จึงขอให้ท่านโปรดตอบคำถามตามความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของท่าน โดยคำตอบและข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์จะถือเป็นความเห็นทางวิชาการและเป็นความลับที่สุด ผู้ศึกษาจะนำคำตอบหรือความคิดเห็นของท่านมาประมวลและวิเคราะห์เพื่อการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น และขอขอบคุณท่านมา ณ โอกาสนี้เป็นอย่างสูง
4. แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ
  - 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
  - 4.2 ข้อมูลบทบาทและอำนาจหน้าที่
  - 4.3 ข้อมูลปัญหาอุปสรรค
  - 4.4 ข้อมูลแนวทางการเพิ่มบทบาทและอำนาจหน้าที่
  - 4.5 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

วัน เดือน ปีที่สัมภาษณ์ .....

สถานที่สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....

ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ประเด็นสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

1. ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....
2. เพศ ..... อายุ .....
3. ชั้นยศ (ถ้ามี) ..... ตำแหน่ง .....
4. ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง .....
5. ระดับการศึกษาสูงสุด.....
6. บทบาทและหน้าที่ของท่านในปัจจุบัน (องค์กร/สังคม/ชุมชน)

ตอนที่ 2 บทบาทและอำนาจหน้าที่ของกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ของกองอำนาจรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ตามที่ท่านรับรู้ในช่วงปี พ.ศ.2557 - 2559)

- 2.1 การเสริมสร้างจิตสำนึกด้านความมั่นคงและความสามัคคี

- 2.2 การส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

2.3 การปฏิบัติการข่าวสาร

.....
.....
.....

2.4 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสังคม

.....
.....
.....

2.5 การสร้างภาพลักษณ์และตระหนักในองค์กร กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่

.....
.....
.....

ตอนที่ 3 ปัญหาอุปสรรคของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (ตามที่ท่านรับรู้ในช่วงปี พ.ศ.2557 - 2559)

3.1 ปัญหาอุปสรรคด้านการยอมรับบทบาทหน้าที่ส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน.จังหวัดเชียงใหม่ ของประชาชน

.....
.....
.....

3.2 ปัญหาอุปสรรคด้านพื้นฐานทางสังคมและความนิยมกลุ่มการเมืองของประชาชน

.....

.....

.....

3.3 ปัญหาอุปสรรคด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

.....

.....

.....

3.4 ปัญหาอุปสรรคด้านความร่วมมือจากองค์กรระดับท้องถิ่นและท้องที่

.....

.....

.....

ตอนที่ 4 แนวทางที่เป็นประโยชน์ต่อการเพิ่มบทบาทของกองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายใน
จังหวัดเชียงใหม่กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็น
ประมุข

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มบทบาทกองอำนวยการรักษา
ความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่ กับการส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

4.1 แนวทางการบูรณาการงานด้านมวลชนให้เกิดการยอมรับบทบาทการส่งเสริม
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขของ กอ.รมน. จังหวัดเชียงใหม่

.....

.....

.....

4.2 แนวทางการปรับกระบวนการประสานความร่วมมือกับองค์กรระดับท้องถิ่นและ
ท้องถิ่น

.....
.....
.....

4.3 แนวทางการพัฒนาการส่งเสริมประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขให้
เข้าถึงและตรงตามความต้องการของประชาชน

.....
.....
.....

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของท่านที่เป็นประโยชน์สำหรับการส่งเสริม
การปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ของกอง
อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ขอบคุณครับ

ภาคผนวก ข
โครงการคนไทยหัวใจเดียวกัน

โครงการคนไทยหัวใจเดียวกัน

ผลผลิต : รักษาความมั่นคงของรัฐ
กิจกรรม : การสร้างความรัก ความสามัคคีของคนในชาติ
แผนงาน : ภาคประชาชนมีส่วนร่วม

1. โครงการ : โครงการคนไทยหัวใจเดียวกัน

2. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ปัจจุบันการขับเคลื่อนประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ระยะที่ 3 เพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมโดยตรง ในการแสดงข้อคิดเห็นกับการปฏิรูปประเทศ และเพื่อเป็นการขจัดปัญหาข้อขัดแย้งเชิงความคิดในพื้นที่หรือภายในองค์กร และให้ได้ข้อสรุปในการแสดงข้อคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนในทุกมิติ ดังนั้นการบูรณาการร่วมกันระหว่างส่วนราชการต่างๆในพื้นที่ ในการจัดเวทีความคิดของประชาชน สถาบันการศึกษา และองค์กรวิชาชีพต่างๆทุกพื้นที่ในประเทศ จะเป็นการสนับสนุนให้ประชาชน ทุกภาคส่วนได้มีพื้นที่หรือเวทีในการแสดงข้อคิดเห็นของตนเองได้โดยตรง อันเป็นกิจกรรมที่สนับสนุนส่งเสริมให้ภาคประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาของสังคมได้โดยตรง รวมไปถึงแนวความคิดในการปฏิรูปประเทศด้วยตนเองตามแนวที่เหมาะสมปราศจากการชี้นำอย่างแท้จริง

การได้รับทราบข้อมูล ทศนคติ ตลอดจนความคิดเห็นต่างๆจากภาคประชาชนเป็นสิ่งสำคัญยิ่งเพราะข้อคิดเห็นของภาคประชาชนในสังคม เป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการกำหนดนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่หน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานจะต้องยึดเป็นที่ตั้ง เพื่อกำหนดแผนงานแผนปฏิบัติให้ตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน ดังนั้นการสำรวจทัศนคติของประชาชนในการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญประการหนึ่ง ทั้งนี้เพื่อให้ได้ทราบถึงทัศนคติของประชาชนต่อการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและการดำเนินงานของ คสช. อีกทั้งเป็นการประเมินค่าการปฏิบัติงานของ คสช. อีกด้วย

3. วัตถุประสงค์ :

- 3.1 เพื่อรับทราบข้อคิดเห็นของประชาชนทุกภาคส่วนในการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและการดำเนินงานของ คสช.
- 3.2 เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย
- 3.3 เพื่อเป็นการลดข้อขัดแย้ง และสนับสนุนส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ ในการปรองดอง สมานฉันท์ของประชาชนในพื้นที่

3.4 เพื่อปฏิบัติงานร่วมกับศูนย์ดำรงธรรมประจำจังหวัด และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
ในพื้นที่ในการให้ความช่วยเหลือประชาชนขั้นต้น

4. เป้าหมาย : อบต., เทศบาล, สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา, สถาบันอาชีวศึกษา, เยาวชนใน
สถานศึกษา และองค์กรวิชาชีพต่างๆ

5. วิธีการดำเนินการ

5.1 กอ.รมน.จังหวัด จังหวัด ช.ม. อำนวยการและประสานการปฏิบัติกับส่วนราชการ
ต่างๆ ในพื้นที่เพื่อบูรณาการร่วมกันในการจัดเวทีแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นในระดับ ตำบล, เทศบาล,
สถาบันการศึกษา, และองค์กรวิชาชีพต่างๆ ในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วม
การแสดงข้อคิดเห็นต่อการสร้างจิตสำนึกหน้าที่พลเมืองของชนชาติไทย กระบวนการปกครองใน
ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข บทบาทและหน้าที่ของประชาชนในการมี
ส่วนร่วมต่อสังคมในมิติต่างๆ และการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมถึงความต้องการของ
ประชาชนในการแก้ไขปัญหาของสังคม ทั้งนี้เพื่อร่วมกันทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและร่วมกัน
ขับเคลื่อนประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

5.2 ให้สถาบันการศึกษาที่เชื่อถือได้ดำเนินการสำรวจทัศนคติและข้อคิดเห็นของ
ประชาชนทุกภาคส่วนจาก 17 จังหวัดภาคเหนือ ที่มีต่อการบริหารราชการแผ่นดิน และการ
ดำเนินงานของ คสช.

6. ระยะเวลาการดำเนินงาน : ต.ค.5๘ - ก.ย.๕๙

7. ผู้รับผิดชอบโครงการ : กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่

5. หน่วยงานที่ให้การสนับสนุน : ส่วนราชการต่างๆ ในพื้นที่

9. การประเมินผล :

9.1 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

9.2 ทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่น้อยกว่าร้อยละ 80

9.3 การสำรวจทัศนคติของประชาชนครอบคลุมทุกพื้นที่ของประเทศไม่น้อยกว่า
ร้อยละ 80

9.4 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

9.5 ประชาชนทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือในการแสดงข้อคิดเห็นต่อการสร้างจิตสำนึกในหน้าที่พลเมืองของชนชาติไทย กระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขบทบาทและหน้าที่ของประชาชนในการมีส่วนร่วมต่อสังคมในมิติต่างๆ และการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

9.6 การสำรวจทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารราชการแผ่นดินและการดำเนินงานของ คสช. สามารถดำเนินการได้ตามรูปแบบและแนวทางที่กำหนด

10. ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ :

10.1 ข้อคิดเห็นของประชาชนต่อการขับเคลื่อนประเทศและความต้องการของประชาชน รวมถึงการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างส่วนราชการทั้งหมดและประชาชนใน

10.2 ประชาชนทุกภาคส่วนมีจิตสำนึก รับผิดชอบต่อหน้าที่ในการเป็นพลเมืองที่ดีต่อสังคม

10.3 รัฐบาลและ คสช. ได้รับทราบข้อมูลทัศนคติและความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและการดำเนินงานของ คสช.

พ.อ.

ผู้เขียน/ผู้เสนอโครงการ

(พนม ศรีเฝือก)

รอง หน.กลุ่มงานกิจการมวลชน

กอ.รมน.จังหวัด ช.ม.

พ.อ.

ผู้เห็นชอบโครงการ

(โสमतต อุทัยผล)

รอง หน.กลุ่มงานอำนวยการ

กอ.รมน.จังหวัด ช.ม.

พล.ต.

ผู้อนุมัติโครงการ

(กริปพล อุทิศสาร)

รอง ผอ.รมน.จังหวัด ช.ม.(ท.) ปฏิบัติราชการแทน

ผอ.รมน.จังหวัด ช.ม.

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	พันโทพนม ศรีเฟื้อง
วัน เดือน ปีเกิด	วันอังคาร ที่ 29 มกราคม พ.ศ.2506
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี สาขารัฐศาสตร์ แขนงวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและการเมืองการปกครองเปรียบเทียบ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
สถานที่ทำงาน	กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดเชียงใหม่
ตำแหน่ง	รองหัวหน้ากลุ่มงานกิจการมวลชน กอ.รมน.จังหวัด ช.ม.

